

**STICHTING PENSIOENFONDS
UNISYS NEDERLAND
JAARVERSLAG 2009**

Inhoudsopgave

1	Karakteristieken van het Pensioenfonds	4
1.1	Profiel	4
1.2	Organisatie	4
1.2.1	Bestuur	4
1.2.2	Verantwoordingsorgaan	5
1.2.3	Intern toezicht	5
1.2.4	Deelnemersraad	5
1.2.5	Beleggingscommissie	6
1.2.6	Overige commissies	6
1.2.7	Uitbestede werkzaamheden	6
1.2.8	Externe deskundigen	6
1.3	Kerncijfers	7
2	Verslag van het bestuur	8
2.1	Hoofdpijnen	8
	Afwikkeling collectief pensioencontract	13
2.2	Goed Pensioenfondsbestuur	14
2.2.1	Integere en beheerste bedrijfsvoering	14
2.2.2	Intern toezicht en verantwoording	14
2.2.3	Deskundigheidsbevordering en zelfevaluatie	14
2.2.4	Klachtenafhandeling	15
2.2.5	Compliance / Gedragscode	15
2.2.6	Toezichthouders	15
2.2.7	Communicatie	16
2.2.8	Overige aspecten integere en beheerste bedrijfsvoering	16
2.3	Pensioenparagraaf	17
2.3.1	Algemeen	17
2.3.2	Kenmerken pensioenregeling	17
2.3.3	Toeslagen(beleid)	18
2.4	Beleggingen	19
2.4.1	Doelstellingen beleggingsbeleid	19
2.4.2	Beleggingsklimaat	19
2.4.3	Asset mix	20
2.4.4	Rendement	23
2.4.5	Vermogensbeheer Governance model	23
2.4.6	Maatschappelijke verantwoordelijkheid	24
2.4.7	Vooruitblik	25
2.5	Financiële paragraaf	25
2.6	Actuariële paragraaf	26
2.6.1	Actuariële analyse	26
2.6.2	Uitkomsten Solvabiliteitstoets	26
2.6.3	Oordeel externe actuaris	26
2.7	Risicomanagement	27
2.7.1	Risico(beheersings)beleid	27
2.7.2	Financiële risico's	28
2.7.3	Operationeel risk management	30
2.8	Gebeurtenissen na balansdatum	30
2.8.1.	Herstelplan: stand van zaken	30
2.9	Ten slotte	31
2A	Principes Goed Pensioenbestuur	32
2A.1.	Toelichting	32
2A.2.1.	Advies deelnemersraad	32
2A.2.2.	Bestuurlijke reactie advies deelnemersraad	33

2A.3.1.	Beoordeling verantwoordingsorgaan	34
2A.3.2.	Bestuurlijke reactie beoordeling verantwoordingsorgaan	36
2A.4.	Bevindingen en aanbevelingen van de Visitatiecommissie	37
3	Jaarrekening	40
3.1	Balans per 31 december 2009	40
3.1.1	Balans actief	40
3.1.2	Balans passief	41
3.2	Staat van baten en lasten over 2009	42
3.3	Kasstroomoverzicht over 2009	43
3.3.1	Toelichting op kasstroomoverzicht	43
3.4	Toelichting op de balans en staat van baten en lasten	44
3.4.1	Algemene toelichting	44
3.4.2	Grondslagen voor waardering van activa en passiva	44
3.4.3	Grondslagen voor bepaling van het resultaat	47
3.4.4	Toelichtingen balans actief	49
3.4.5	Toelichting balans passief	51
3.4.6	Risicobeheer en Derivaten	53
3.4.7	Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen	59
3.4.8	Verbonden partijen	59
3.4.9	Toelichting baten en lasten	60
3.5	Overige gegevens	64
3.5.1	Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten	64
3.5.2	Gebeurtenissen na balansdatum	64
3.5.3	Accountantsverklaring	64
4	Actuariële verklaring	65
5	Accountantsverklaring	66

1 Karakteristieken van het Pensioenfonds

1.1 Profiel

Stichting Pensioenfonds Unisys Nederland (SPUN) te Amsterdam is opgericht op 3 juni 1986. De laatste statutenwijziging vond plaats op 27 mei 2008. De stichting is ingeschreven in het Handelsregister onder nummer 41205530. Het fonds is een ondernemingspensioenfonds en aangesloten bij de Stichting voor ondernemingspensioenfonds (OPF).

Het fonds heeft tot doel uitvoering te geven aan het pensioenreglement, zoals dat geldt voor de werknemers van Unisys in Nederland (hierna Unisys Nederland). De stichting onderhoudt financieringsovereenkomsten met de volgende ondernemingen:

- Unisys Nederland NV
- Unisys Corporation IDC
- Unisys Europe Africa Services BV,

hierna verder aan te duiden als 'werkgever'

Daarnaast onderhoudt het pensioenfonds met Stichting Vrijwillig Vervogde Uittreding Unisys Nederland, voor de pensioenopbouw van de voormalige werknemers die deelnemen aan de VUT-regeling, een financieringsovereenkomst.

1.2 Organisatie

1.2.1 Bestuur

De samenstelling van het bestuur ultimo 2009 is als volgt:

Naam	Functie	Vertegenwoordiger namens	Einde zittingsduur
J. de Raad	Voorzitter en penningmeester	Werkgever	Oktober 2012 *
W. Hamers	Vice voorzitter	Werknemers	Oktober 2011
J. Niezen	Secretaris	Werknemers	Oktober 2010
G. Bruggeman	Lid	Werkgever	Oktober 2010
E. Nilsson	Lid	Werkgever	Oktober 2011
R. Topsvoort	Lid	Werknemers	Oktober 2012 *
W. Zwang	Lid	Werkgever	Oktober 2012 *
W. van der Gaag	Lid	Werknemers	Oktober 2011 **

* In het verslagjaar liep de termijn waarvoor het bestuurslid was benoemd af. Het bestuurslid was herbenoembaar en is wederom voor een periode van 3 jaar benoemd.

** In het verslagjaar werd de vacature, die was ontstaan door het vertrek L. Poell, ingevuld. W. van der Gaag werd door de Pensioencommissie van de ondernemingraden voorgedragen en is toegetreden tot het bestuur.

Het bestuur heeft het dagelijkse beleid gedelegeerd aan twee bestuursleden t.w. de voorzitter en de secretaris en aan de directeur van het pensioenfonds.

Het pensioenfonds voert in eigen beheer de dagelijkse werkzaamheden uit, met uitzondering van het vermogensbeheer. De eindverantwoordelijkheid voor de juiste uitvoering van deze uitbestede werkzaamheden rust, conform de eisen van de Pensioenwet, bij het bestuur.

Bij het pensioenfonds zijn in dienst:

Naam	Functie
G. Bierlaagh	Directeur
H. Meijer	Financieel Manager
P. de Waal	Administrateur

1.2.2 Verantwoordingsorgaan

Het pensioenfonds kent een verantwoordingsorgaan, dat als volgt is samengesteld:

Naam	Vertegenwoordiger uit kring van
R. Salentijn	Werknemers
T. van Setten	Werkgever
G. Smits	Pensioengerechtigden

Het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het beleid, de uitvoering daarvan en over de principes voor goed pensioenfondsbestuur. Het verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur aan de hand van het jaarverslag, de jaarrekening en andere informatie, over het door het bestuur uitgevoerde beleid, evenals over beleidskeuzes voor de toekomst. Daarnaast heeft het verantwoordingorgaan enkele adviesrechten.

1.2.3 Intern toezicht

Het pensioenfonds heeft er voor gekozen om het intern toezicht in te vullen door middel van de instelling van een visitatiecommissie. Het intern toezicht heeft betrekking op het beoordelen van het functioneren van het bestuur, dat wil zeggen het beoordelen van beleids- en bestuursprocedures en –processen en de 'checks and balances', het beoordelen van de wijze waarop het fonds wordt aangestuurd en het beoordelen van de wijze waarop door het bestuur wordt omgegaan met de risico's op langere termijn.

Het bestuur heeft in het verslagjaar een visitatiecommissie ingesteld bestaande uit drie externe deskundigen:

Naam	Functie
P.S. Procee	Adviseur bestuurlijke en toezichhoudende organen, voorheen diverse directie en bestuurlijke functies in bank- en verzekeringswezen
R.C.L. Bakker	Zelfstandig adviseur pensioenuitvoering, voorheen o.a. directeur Onderzoek&Advies PVK
A. Doorduyn	Gepensioneerd, voorheen o.a. directeur pensioenfonds Dow en directeur Van Spaendonck Pensioen en Vermogensbeheer

Het visitatierapport is 13 december 2009 opgeleverd. De samenvatting van de bevindingen en aanbevelingen van de visitatiecommissie zijn opgenomen onder 2A.4.

1.2.4 Deelnemersraad

De deelnemersraad is samengesteld uit vertegenwoordigers namens de werknemers, pensioengerechtigden en gewezen deelnemers. De deelnemersraad is per ultimo van het kalenderjaar 2009 als volgt samengesteld:

Naam	Functie	Vertegenwoordiger namens
E. Nagel	Voorzitter	Werknemers
D. de Grooth	Vice-voorzitter	Pensioengerechtigden/gewezen deelnemers
A. Heijma	Secretaris	Pensioengerechtigden/gewezen deelnemers
P. Jonker	Notulist	Pensioengerechtigden/gewezen deelnemers
T. Bunck	Lid	Werknemers
J. Hendriks	Lid	Pensioengerechtigden/gewezen deelnemers
L. Zoetekouw	Lid	Werknemers

De deelnemersraad heeft tot taak de belangen te behartigen van deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden, voor wat betreft de uitvoering van de pensioenaanspraken en –rechten. De deelnemersraad adviseert het bestuur gevraagd en ongevraagd over aangelegenheden die het fonds betreffen maar in ieder geval over elk voorgenomen besluit als bedoeld in de Pensioenwet.

In het verslagjaar zijn bij de deelnemersraad de volgende adviesaanvragen ingediend:

- herstelplan
- indexatiebesluit 2010
- jaarrekening 2008
- gedragcode

1.2.5 Beleggingscommissie

Het bestuur is eindverantwoordelijk voor het beleggingsbeleid van het fonds. Zij stelt het strategische beleggingsbeleid vast en houdt toezicht op de uitvoering daarvan. Het bestuur wordt in haar beleidsmatige taken ondersteund door de beleggingscommissie. Het bestuur heeft taken gedelegeerd aan de beleggingscommissie.

De beleggingscommissie voert haar taken uit op basis van een door het bestuur verstrekt mandaat. De beleggingscommissie adviseert het bestuur over het vermogensbeheer. Het mandaat van de beleggingscommissie omvat onder meer de zorg dat de beschikbare middelen van het fonds worden belegd conform de door het bestuur gegeven richtlijnen, het adviseren van het bestuur over het te voeren beleggingsbeleid en het monitoren van de vermogensbeheerder. De commissie is samengesteld uit leden van het bestuur, externe deskundigen en de directeur van het pensioenfonds.

1.2.6 Overige commissies

Naast de in 1.2.5. genoemde commissie kent het pensioenfonds andere permanente en tijdelijke commissies.

Permanente commissies zijn:

Klachtencommissie, die het bestuur adviseert over een adequate reactie op door deelnemers ingediende klachten over de uitvoering van de pensioenregeling;

Communicatiecommissie, die het bestuur adviseert over het communicatiebeleid van het pensioenfonds;

Personeelscommissie, die verantwoordelijk is voor het personeelsbeleid van de medewerkers van het pensioenfonds. De commissie is, in afwachting van een besluit over de positionering van de commissie, in het verslagjaar niet bijeen geweest.

Gedurende het boekjaar waren verder de volgende (tijdelijke) commissies actief:

Commissie Uitvoeringsovereenkomst, met als opdracht het voorbereiden van een uitvoeringsovereenkomst met de aangesloten werkgevers;

Commissie Herstelplan, die tot opdracht heeft het voorbereiden van bestuursbesluiten met betrekking tot de uitvoering van het herstelplan en het incassobeleid met betrekking tot de eerste aanvullende premie.

1.2.7 Uitbestede werkzaamheden

Het vermogensbeheer van de collectieve middelen is uitbesteed aan Mn Services. Het pensioenfonds heeft met Mn Services een overeenkomst voor fiduciair management gesloten. Bij ABNAMRO zijn geblokkeerde rekeningen geopend op naam van deelnemers, die aan de pensioenregeling variabel inkomen deelnemen. De deelnemers hebben op grond van die regeling beleggingsvrijheid (mogelijkheid tot opting out) naast de default (standaard) beleggingsmogelijkheid. De premies worden belegd in door het bestuur geselecteerde beleggingsfondsen.

1.2.8 Externe deskundigen

Het fondsbestuur wordt bijgestaan door externe deskundigen, voor actuariaat, ALM, juridische kwesties en fiscaal advies en communicatie.

1.3 Kerncijfers

Bedragen in € 1.000

	2009 FTK	2008 FTK	2007 FTK	2006 APP	2005 APP
Aantal verzekerden *					
Actieve deelnemers	427	461	500	589	749
- waaronder arbeidsongeschikten	19	21	21	22	23
Gewezen deelnemers ('slapers')	1637	1.763	1.902	2.222	2.200
Pensioengerechtigden	864	1.003	867	784	744
Pensioenen					
Kostendeekkende premie **	7.990	8.787	8.685	n.a.	n.a.
Gedempte kostendeekkende premie **	7.503	9.696	9.080	n.a.	n.a.
Feitelijke premie **	41.952	9.737	9.142	12.008	12.892
Uitvoeringskosten	1.073	1.440	1.556	948	805
Uitkeringen	9.380	8.598	8.131	7.140	6.584
Voorwaardelijke toeslagverlening					
Inactieve deelnemers	0,0%	1,6%	0,9%	1,6%	1,1%
Vermogen en solvabiliteit					
Aanwezig eigen vermogen	20.988	-20.255	50.833	44.410	30.136
Minimaal vereist eigen vermogen	12.365	11.989	11.981	12.587	7.414
Vereist eigen vermogen	27.558	28.138	37.785	42.882	43.785
Pensioenverplichtingen	303.153	293.237	239.858	247.263	245.587
Dekkingsgraad	107%	93%	121%	116%	113%
Gemiddelde duration					
Actieve deelnemers	14,1	14,6	13,5	13,8	n.a.
Gewezen deelnemers	18,0	18,0	16,5	16,9	n.a.
Pensioengerechtigden	17,2	18,3	16,7	16,8	n.a.
Beleggingen					
Balanswaarde	308.516	285.357	288.895	287.098	272.887
Beleggingsopbrengsten	20.373	-16.865	653	9.766	26.054
Beleggingsportefeuille					
Vastgoed	5.428	5.967	0	0	0
Aandelen	29.242	20.986	76.785	88.928	89.142
Vastrentende waarden	242.407	215.820	197.110	198.170	183.745
Derivaten	19.215	23.062	0	0	0
Overige beleggingen	12.224	19.522	15.000	0	0
Beleggingsrendement					
Totale portefeuille ***)	7,7%	-6,8%	0,2%	4,0%	10,5%
Benchmarkrendement portefeuille ***)	6,2%	-2,2%	-0,5%	3,2%	11,4%
Resultaat	41.243	-71.088	6.693	14.004	10.498

*) In 2009 is de pensioenadministratie 'opgeschoond' en dubbele polisnummers verwijderd, waardoor het aantal verzekerden (gewezen deelnemers en pensioengerechtigden) in vergelijking met eerdere jaren is afgenomen.

**) De kostendeekkende premie bestaat uit de premie die a) actuarieel is benodigd voor de nieuwe pensioenaanspraken, b) de kostenopslagen, c) de risicopremies, d) in voorkomende gevallen de voorwaardelijke toeslagverlening en e) voor de instandhouding van de vereiste solvabiliteit.

**) Bij de vaststelling van de premie wordt rekening gehouden met een rentefactor. Ter voorkoming van fluctuaties in de premie wegens veranderingen in de te verdisconteren rentefactor, mag worden uitgegaan van een (vaste) rente die afwijkt van de rentetermijnstructuur. De aldus berekende premie wordt de gedempte premie genoemd.

**) De feitelijke premie is de premie die bij de werkgever in rekening is gebracht.

***) De 2008 percentages zijn samengesteld uit het 1 kwartaal voor en de 3 kwartalen na de herallocatie van het belegde vermogen en de transitie van dat vermogen naar een nieuwe vermogensbeheerder.

2 Verslag van het bestuur

2.1 Hoofdlijnen

In deze paragraaf worden de belangrijkste ontwikkelingen en bestuursbesluiten in het verslagjaar beschreven.

Ontwikkeling dekkingsgraad SPUN

De financiële crisis heeft grote impact op de financiële positie van de Nederlandse pensioenfonds. De combinatie van een sterke waardedaling van de beleggingen en de gelijktijdig veel duurder geworden pensioenverplichtingen door de scherpe daling van de lange marktrente, zorgden in de laatste maanden van 2008 en de eerste maanden van 2009 voor een ongekende val van de dekkingsgraden van pensioenfonds. Uiteindelijk werden historisch lage niveaus bereikt: aan het eind van het eerste kwartaal van 2009 was de verhouding tussen het belegde vermogen en de pensioenverplichtingen bij een aantal pensioenfonds gedaald tot onder de 90%.

De dekkingsgraad van SPUN eind december 2009 bedroeg 107%, bij aanvang van het kalenderjaar was dat nog 93%.

De dekkingsgraad is de belangrijkste graadmeter voor de financiële positie van een pensioenfonds en geeft de verhouding weer tussen de bezittingen en de verplichtingen van een pensioenfonds. Bij een dekkingsgraad van 100% heeft een pensioenfonds precies voldoende middelen in kas om aan alle verplichtingen te kunnen voldoen. Door de bijzondere omstandigheden in 2009, welke hierna kort worden toegelicht, kan de dekkingsgraad van SPUN op verschillende wijze worden geïnterpreteerd. In onderstaand overzicht zijn vier scenario's opgenomen, die daarna kort worden toegelicht.

Scenario	Dekkingsgraad 31 december 2009	Dekkingsgraad 31 december 2008
Autonome ontwikkeling		93%
Autonome ontwikkeling, exclusief vordering op werkgever en exclusief opslag toename levensverwachting	104,8%	
Autonome ontwikkeling, inclusief vordering op werkgever en exclusief opslag toename levensverwachting	111,7%	
Autonome ontwikkeling, inclusief vordering op werkgever en inclusief opslag toename levensverwachting	106,9%	
Autonome ontwikkeling, exclusief vordering op werkgever en inclusief opslag toename levensverwachting	100,3%	

Autonome ontwikkeling

Op basis van de ontwikkelingen op de financiële markten, de autonome ontwikkeling van de financiële positie van het pensioenfonds en de premiebetaling door Unisys Nederland, bedroeg de dekkingsgraad van SPUN per eind 2009 104,8%. Het aanwezige vermogen kwam uit op € 304,2 mln. en de verplichtingen op € 290,2 mln. Bij aanvang van het kalenderjaar was de dekkingsgraad nog 93%.

Onder invloed van de ontwikkelingen op de financiële markten daalde de dekkingsgraad van SPUN tot 88% eind februari 2009. Het eerste kwartaal werd afgesloten met een dekkingsgraad van 91%. Daarna veerden de financiële markten op waardoor de drie daarop volgende kwartalen het belegde vermogen in waarde steeg tot € 304,2 mln. per jaarultimo. De waarde van de pensioenverplichtingen bij aanvang van het kalenderjaar was € 292,7 mln. en aan het einde van 2009 € 290,2 mln. (exclusief opslag voor toename levensverwachting).

Een belangrijke factor bij het vaststellen van de verplichtingen is, behoudens de opgebouwde pensioenaanspraken, de rente. Maandelijks publiceert DNB de zogenoemde rentetermijnstructuur die pensioenfondsden dienen te hanteren bij de vaststelling van de voorziening pensioenverplichtingen. De rentetermijnstructuur geeft een verband weer tussen de looptijd van een obligatie en het jaarlijkse rendement op diezelfde obligatie. Onderstaande tabel geeft een indruk van de rentetermijnstructuur.

Looptijd in jaren	31 december 2008 - %	31 december 2009 - %
1	2.544	1.303
5	3.261	2.829
10	3.795	3.680
15	4.001	4.117
20	3.923	4.218
25	3.636	4.119
30	3.440	3.962

Bron: DNB

Bij het vaststellen van de voorziening pensioenverplichtingen worden de verplichtingen met een bepaalde duration (zie hierna) met de corresponderende looptijd uit de rentetermijnstructuur contant gemaakt. De gewogen gemiddelde disconteringsvoet (= gemiddelde rente uit rentetermijnstructuur) bedraagt ultimo 2009 afgerond 3,8%. Ten opzichte van de rentetermijnstructuur van 31 december 2008 liggen de rentestanden per 31 december 2009 voor looptijden korter dan 14 jaar op een lager niveau en langer dan 13 jaar op een hoger niveau. Hogere rentestanden leiden tot een lagere voorziening pensioenverplichtingen.

Door de gedaalde marktrente in het eerste kwartaal van 2009 nam de marktwaarde van de verplichtingen fors toe. Omdat de rente aan het einde van dat kwartaal iets opliep, bleef de verhoging in dat kwartaal uiteindelijk beperkt. Als gevolg van de opwaartse beweging van de rentetermijnstructuur nadien namen de verplichtingen na het eerste kwartaal af. Een rentedaling aan het einde van het kalenderjaar resulteerde er echter in dat verplichtingen per jaarultimo van € 290,2 mln. bedroegen, exclusief het effect van de toename van de levensverwachting (zie hierna). Daarbij is relevant de duration, de gemiddelde looptijd van de pensioenverplichtingen. Voor SPUN geldt dat de duration van de voorziening voor pensioengerechtigden en gewezen deelnemers circa 18 jaar is. De impact van de lange rente is daardoor relatief groot voor SPUN.

Naast de waardering van de pensioenverplichtingen, is de opwaartse tendens op de financiële markten van grote invloed geweest op de dekkingsgraad. Door onder andere de fors gestegen beurskoersen van de aandelen steeg de waarde van het belegde vermogen.

Stijging levensverwachting

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) heeft nieuwe sterftetekansen afgegeven met daaruit voortvloeiend een herziene prognose voor 2050. Hieruit blijkt dat de sterftetekansen meer zijn afgenomen dan verwacht. Oftewel er is sprake van een snellere stijging van de levensverwachting dan waarmee tot nu toe rekening werd gehouden.

DNB stelt dat pensioenfondsden op grond van het FTK prudente grondslagen, waaronder de voorzienbare trend in overlevingskansen, dienen aan te houden. DNB verlangt dat de impact van de stijging van de levensverwachting wordt verwerkt in de stand van de voorziening pensioenverplichtingen uiterlijk per 31 december 2009. De toename van de levensverwachting is voor het Actuarieel Genootschap (AG) aanleiding om een zogenoemde nieuwe sterftetafel op te stellen.

Deze AG prognosetafel wordt normaliter door SPUN gebruikt bij de berekening van de waarde van de pensioenverplichtingen. Aangezien ten tijde van het opmaken van dit bestuursverslag de AG prognosetafel nog niet beschikbaar was, is ter vaststelling van de voorziening pensioenverplichtingen een opslag toegepast, in overeenstemming met de laatst gepubliceerd CBS prognosetafel. Gelet op het voorgaande en gehoord het advies van de adviserende actuaris heeft het bestuur in de bestuursvergadering van 21 april 2010 besloten om de pensioenverplichtingen te verhogen met € 12,9 mln., waardoor de voorziening pensioenverplichtingen per ultimo 2009 uitkomt op € 303,1 mln., in plaats van op € 290,2 mln. Daardoor daalt de dekkingsgraad per ultimo 2009 met 4,5%-punt.

Aanvullende premiebetaling door werkgever

Hierna wordt beschreven de totstandkoming en inhoud van het herstelplan. Onderdeel van de herstelmaatregelen is een aanvullende premiebetaling, op basis van de tussen het pensioenfonds en de werkgevers vigerende financieringsovereenkomst.

De aanvullende premiestorting ten laste van Unisys Nederland is door het bestuur vastgesteld op een bedrag van € 32,2 mln. Die aanvullende premiebetaling dient te worden voldaan in het betreffende kalenderjaar. SPUN heeft Unisys op 8 mei 2009 geïnformeerd over de definitieve hoogte van de aanvullende premie.

Zoals in het jaarverslag 2008 onder Gebeurtenissen na de balansdatum is vermeld, ontving het fondsbestuur, nadat de bestuurlijke besluitvorming over het herstelplan was afgerond van Unisys Nederland het verzoek om betaling van de eerste aanvullende premie over meerdere jaren te mogen spreiden. Unisys Nederland gaf te kennen dat de betaling ineens van het genoemde bedrag een te grote impact zou hebben op haar bedrijfsvoering. In het kader van een evenwichtige afweging van alle betrokken belangen heeft het bestuur Unisys Nederland uitgenodigd om die stellingname te onderbouwen.

Na een grondige analyse van het verstrekte cijfermateriaal, met de inschakeling van externe deskundigen, heeft het bestuur besloten dat er voldoende indicatoren waren waaruit bleek dat de financiële positie van de werkgevers onder druk stond. Het bestuur heeft zich bereid getoond met Unisys Nederland te overleggen over een alternatieve financiering van de aanvullende premie. Hoewel er nog geen akkoord over zo'n regeling was, ontving SPUN op 30 december 2009 een betaling van € 9,1 mln. van Unisys Nederland. In augustus had Unisys Nederland al 10% van de oorspronkelijke vordering, een bedrag ter grootte van € 3,2 mln. overgeboekt. Per saldo heeft SPUN nog een vordering van circa € 20 mln. op de werkgevers.

Contractueel is Unisys Nederland dus gehouden om de aanvullende premie in het kalenderjaar waarin deze is vastgesteld te voldoen. De vordering als zodanig noch de hoogte daarvan is door Unisys Nederland niet betwist. Unisys Nederland heeft alleen, met een verwijzing naar het wettelijke kader en in afwijking van de financieringsovereenkomst, de betalingstermijn ter discussie gesteld.

Beleidsmatige prudentie

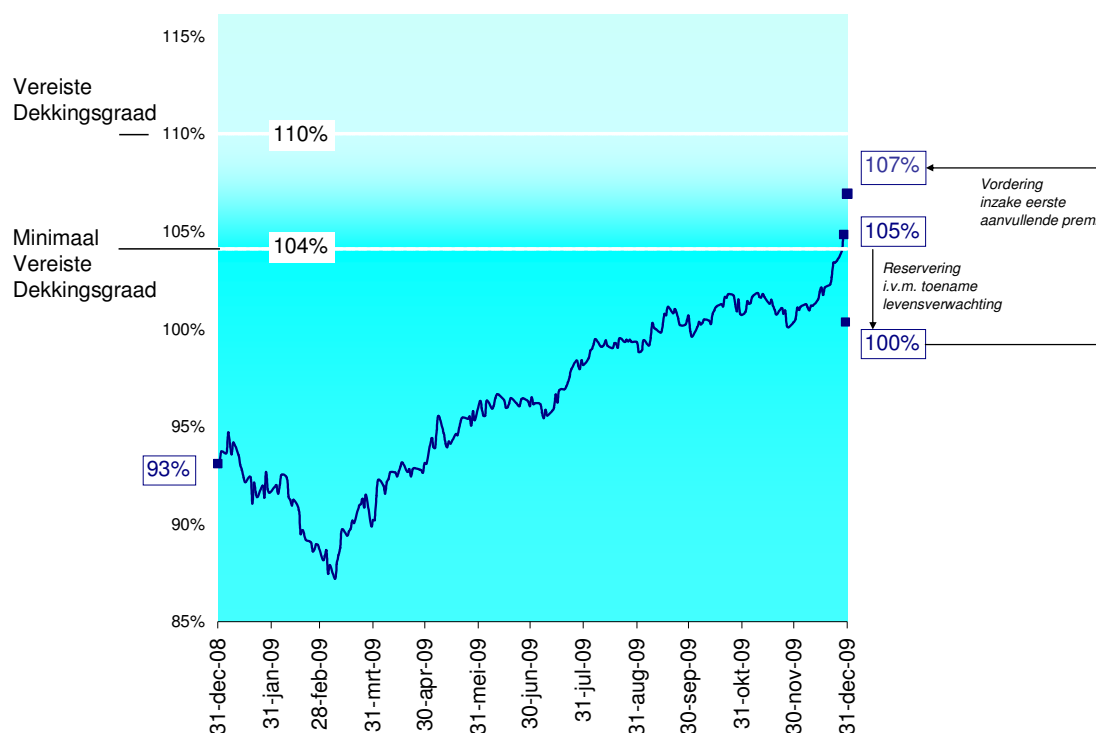
Uit de balans blijkt een dekkingsgraad van 106,9%. Vanuit een voorzichtigheidsprincipe neemt het bestuur voor de berekening van de dekkingsgraad waarop zij haar beleid bepaalt de vordering op de werkgever niet mee. De gelden zijn immers nog niet ter belegging beschikbaar. Dat wil overigens niet zeggen dat het bestuur niet overtuigd is van de 'hardheid' van haar vordering. Het bestuur baseert zich daarbij primair op de vigerende financieringsovereenkomst. Daarnaast heeft Unisys Nederland de vordering als zodanig noch de hoogte daarvan ooit betwist. Unisys Nederland heeft alleen een aangegeven een betalingsregeling noodzakelijk te achten.

Het effect van het niet-meetellen van de vordering op de dekkingsgraad bedraagt 6,6%, zoals blijkt uit bovenstaande tabel. Het bestuur is van mening dat geen (financiële) besluiten kunnen worden genomen op basis van middelen die haar nog niet direct ter beschikking staan.

Een dekkingsgraad van 106,9% is in lijn met de dekkingsgraad zoals die is opgenomen in het herstelplan. Die geprognoseerde dekkingsgraad kwam uit op 107%.

De dekkingsgraad steeg gedurende het verslagjaar dus met circa 14%-punt, van 93% naar 107%. 4%-punt is toe te schrijven aan het behaalde rendement, 3%-punt vloeit voort uit renteafdekking, 11%-punt is het gevolg de aanvullende premiebetalingen door en vordering op Unisys Nederland en 0.5%-punt heeft andere oorzaken. Ruim 4,5%-punt negatief komt op het conto van de toegenomen levensverwachting.

In onderstaande grafiek wordt het verloop van de dekkingsgraad in 2009 weergegeven, waarbij het beleidskader van SPUN maatgevend is.

Herstelplan

Onder invloed van de ontwikkelingen op de financiële markten, heeft het pensioenfonds in oktober 2008 aan de toezichthouder, De Nederlandsche Bank (DNB), gemeld dat een dekkingstekort was ontstaan. Op 23 maart 2009 heeft het bestuur bij de toezichthouder een herstelplan ingediend. Daarmee voldeed het bestuur aan de eis van DNB om het korte- en langetermijn herstelplan voor 1 april 2009 in te dienen.

Op grond van het bepaalde in de Pensioenwet, in het bijzonder het Financieel Toetsingskader (FTK) moet SPUN binnen een periode van 3 jaar weer over het wettelijke vereiste minimum vermogen beschikken, dat wil zeggen een dekkingsgraad van 104,1%. In de bestuursvergaderingen van november en december 2008 hebben eerste gedachtewisselingen plaatsgevonden over de herstelmaatregelen. Tijdens de bestuursvergadering van 21 januari 2010 is het herstelplan – behoudens het advies van de deelnemersraad - goedgekeurd.

De Pensioenwet stelt aan het herstelplan de eis dat de te nemen maatregelen concreet en haalbaar dienen te zijn. De kans op herstel moet verbeteren, de risico's voor de aanspraak- en pensioengerechtigden mogen niet toenemen en de kans op toeslagverlening mag niet negatief worden beïnvloed. Binnen de ruimte van haar discretionaire bevoegdheid heeft het bestuur besloten om de volgende sturingsinstrumenten in te zetten: het invoeren van de contractuele bepaling op grond waarvan Unisys Nederland tot de betaling van een aanvullende premie is gehouden bij vermogenstekorten en de ingegane pensioenen en de pensioenaanspraken van de gewezen deelnemers niet te indexeren.

Daarnaast heeft het bestuur besloten om, in lijn met de desbetreffende bepalingen uit de Pensioenwet, de waardeoverdrachtprocedures op te schorten. Dit werd actueel op het moment dat de technische voorzieningen niet meer door waarden werden gedekt (= dekkingsgraad beneden de 100%).

Herstelmaatregelen

Op grond van het pensioenreglement is het bestuur bevoegd om toeslagen te verlenen op de ingegane pensioenen en de aanspraken van gewezen deelnemers, indien het Bestuur dat wenselijk acht en indien en voor zover de middelen van het pensioenfonds dat toelaten. Op de pensioenrechten en -aanspraken kan jaarlijks een toeslag verleend worden in de orde van de stijging van het prijsindexcijfer dat door het CBS wordt gepubliceerd over de gezinsconsumptie, afgelezen voor de maand oktober van het voorafgaande jaar. Het bestuur beslist evenwel jaarlijks in hoeverre pensioenrechten en -aanspraken worden aangepast. De

toekenning van een eventuele toeslag is voorwaardelijk; er bestaat geen recht op toeslagen en er zijn geen middelen voor indexatie gereserveerd.

Op grond van deze discretionaire bevoegdheid heeft het bestuur besloten over 2009 en 2010 de ingegane en de opgebouwde aanspraken van gewezen deelnemers niet te indexeren. Een maatregel waarvan het bestuur zich bewust is, dat de impact voor betrokkenen groot kan zijn, mede in het licht van de hoogte van de maatstaf voor indexatie in 2009 (CBS prijsindexcijfer van oktober 2008 bedroeg 2,8%). Maar gelet op de financiële situatie van het pensioenfonds was dit een noodzakelijke herstelmaatregel.

De aanvullende premiestorting ten laste van Unisys Nederland is door het bestuur vastgesteld op een bedrag van ca. € 32,2 mln. Op 30 december 2009 is een betaling van € 9,1 mln. van Unisys Nederland ontvangen. In augustus was al 10% van de oorspronkelijke vordering, een bedrag ter grootte van € 3,2 mln. overgeboekt. Per saldo heeft SPUN nog een vordering van circa € 20 mln. op de werkgevers. Zie ook Gebeurtenissen na balansdatum.

Toezichthouder en herstelplan

Op 23 maart 2009 diende het bestuur het korte en lange termijnherstelplan in bij DNB. DNB stelde dat het herstelplan onvoldoende concreet en haalbaar was, daar waar het de bijstortingsverplichting van Unisys Nederland betrof. Het ging daarbij vooral om het ontbreken van de concrete afspraken over een betalingsregeling. Uiteindelijk heeft het overleg met de toezichthouder geresulteerd in het opnemen van het incassobeleid van SPUN voor wat betreft de bijstortingsverplichting. Bij het uitblijven van betaling, wordt op grond van dat incassobeleid een laatste aanmaning verstuurd, gevolgd door – bij het wederom niet voldoen van de betalingsverplichting – het doen uitgaan van een dagvaarding, teneinde via juridische weg betaling af te dwingen. Nadat het herstelplan was aangevuld met incassobeleid, heeft DNB op 16 oktober 2009 de goedkeurende beschikking bij het herstelplan afgegeven. SPUN dient DNB gedurende de looptijd van het korte termijnherstelplan maandelijks te informeren over de uitvoering van het incassobeleid. Deze verplichting bestaat naast de maandelijks opgave van de dekkingsgraad. Tevens dienen ingrijpende wijzigingen in de samenstelling van de technische voorzieningen en de samenstelling, omvang en waarde van de beleggingen onverwijld te worden gemeld.

Eind december heeft DNB, onder voorwaarden, ingestemd met een uitstel van het opstellen van de dagvaarding. Met het tijdelijk opschorten van deze verdere incassomaatregelen ging DNB akkoord met het alsnog met Unisys Nederland sluiten van een betalingsregeling inzake de bijstortingsverplichting. Wanneer op 15 januari 2010 geen akkoord tot stand is gekomen, diende SPUN alsnog uitvoering te geven aan het incassobeleid. Op 22 januari 2010 heeft het SPUN bestuur haar advocaat verzocht om een dagvaarding op te stellen.

Het korte termijnherstelplan blijft ook in 2010 van kracht. Eerst wanneer gedurende drie kwartalen geen sprake meer is van een dekkingstekort, komt de grondslag onder het korte termijnherstelplan te vervallen.

Beleggingsportefeuille

De doelstelling van het vermogensbeheer is het op de lange termijn kunnen uitkeren van de toegezegde pensioenen en het realiseren van de ambitie om pensioenen te kunnen indexeren. Daarbij hanteert het fonds twee randvoorwaarden: a) het beperken van de kans op een (te) lage dekkingsgraad en b) het beperken van de kans op niet tijdig kunnen herstellen van ontstane tekorten. Dit komt neer op een zorgvuldige afweging van rendement en risico. Het risicobudget is de maatstaf voor het balansrisico en weerspiegelt de mate waarin het bestuur dat risico accepteert. Het risicobudget is tevens de maatstaf voor de vermogensbeheerder voor de mate waarin tactische beleggingsrisico's kunnen worden genomen (zie verder 2.4.1.).

Met het oog op de doelstelling van het vermogensbeheer werd in 2008 het totale belegde vermogen van het fonds geheralloceerd. De strategische portefeuille werd omgezet in een meer gediversificeerde portefeuille. De intentie van de diversificatie, de portefeuille wordt robuuster waardoor tegenvallers beter kunnen worden opgevangen, is slechts ten dele tot zijn recht gekomen. Zo werd de veronderstelde samenhang tussen de verschillende beleggingscategorieën tijdens de financiële crisis niet bewaarheid. Een tweede motief voor de herallocatie, het verbeteren van het verband tussen het belegde vermogen en de structuur van de pensioenverplichtingen is wel tot zijn recht gekomen. Het fondsvermogen, met name de matchingportefeuille (zie 2.4.3), sluit beter aan bij de ontwikkeling van de pensioenverplichtingen. De beleggingsportefeuille per ultimo 2008 werd met ingang van 2009 wat de samenstelling betreft niet gewijzigd. De marktomstandigheden op dat moment, maar belangrijker nog de overtuiging dat de portefeuille een adequate weerspiegeling was van het lange termijn strategische beleggingsbeleid, lagen aan dat besluit ten grondslag.

Afwikkeling collectief pensioencontract

Tussen het pensioenfonds en Nationale Nederlanden was een collectief pensioencontract gesloten betreffende de pensioentoezeggingen van Unisys Nederland aan medewerkers, welke buiten de sfeer van het fonds vielen. Het betrof premievrije en/of reeds ingegane pensioenen. Na de beëindiging van het (herverzekerings)contract op 31 december 2006 zijn de deelnemers alsnog onder de werking van het pensioenfonds komen te vallen. In aanloop daar naar toe is aan alle betrokkenen voorgelegd of zij akkoord gingen met de overdracht van Nationale Nederlanden naar SPUN. Het contract is stilzwijgend verlengd. In januari 2009 heeft het bestuur van SPUN zich akkoord verklaard met de condities waaronder de zogenoemde achterblijvers - een 14 tal gewezen deelnemers en gepensioneerd die bij Nationale Nederlanden verzekerd wilden blijven - bij Nationale Nederlanden verzekerd zouden blijven. Een nieuw contract voor deze achterblijvers gaat in op 1 januari 2010.

Pas in december 2009 ontving SPUN een afrekening van het oorspronkelijke en nadien verlengde collectieve pensioencontract. Aangezien een nieuwe overeenkomst nog niet tot stand was gekomen ten tijde van transitie van het vermogensbeheer (1 april 2008), werd door Nationale Nederlanden een bedrag van € 5 mln. niet overgedragen aan de nieuwe vermogensbeheerder. Dat bedrag diende, volgens Nationale Nederlanden, ter dekking van de uitstaande verplichtingen uit hoofde van het oorspronkelijke collectieve contract. Op aandringen van SPUN is in de loop van 2009 alsnog een bedrag van € 4 mln. vrijgegeven, een bedrag van € 1 mln. zou een betere weergave zijn van de verplichtingen jegens de verzekeraar. Van dat tegoed van € 1 mln. wordt plusminus € 474 K gebruikt voor de inkoop van de pensioenen van de 'achterblijvers' en € 418 K ter afrekening van het oorspronkelijke pensioencontract. Dit betrof onder meer pensioenuitkeringen, rentevergoeding en kosten. Begin 2010 is de afrekening definitief gemaakt doordat het restantbedrag van € 113 K, naar SPUN werd overgeboekt.

Overige ontwikkelingen

Administratief

In 2009 heeft SPUN zich een extra inspanning getroost om verbeteringen aan te brengen in haar administratieve organisatie en interne controle. Zo is onder meer het proces van de verwerking van de pensioenuitkeringen gestroomlijnd. Daardoor is de procesbewaking verbeterd en de foutkans verkleind. Verder zijn aanpassingen gerealiseerd in het administratiesysteem, waardoor omissies uit het verleden zijn gecorrigeerd. Een derde belangrijke aanpassing betreft de administratieve verwerking van de bedragen die van Stichting FVP worden verkregen. Naast het primaire belang van een juiste en volledige pensioenadministratie dragen de gerealiseerde aanpassingen bij aan het verbeteren van de communicatie (juiste en volledige pensioenopgave) en worden controles door actuaire en accountant vergemakkelijkt.

Herverzekeringsovereenkomst

Per 31 december 2009 eindigde de herverzekeringsovereenkomst die SPUN met Nationale Nederlanden had gesloten ter dekking van het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidspensioen. Na bestudering van verschillende offertes heeft het bestuur besloten in te gaan op de offerte van ZwitserLeven ter volledige afdekking van het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidspensioen. De risico's worden door ZwitserLeven vanaf 1 januari 2010 gedekt.

Aansprakelijkheidsstelling

SPUN is aansprakelijk gesteld voor de schade die Unisys Nederland mogelijk leidt vanwege een claim van een oud-medewerker, die is geconfronteerd met een korting op zijn sociale verzekeringsuitkering. Deze uitkering is onderdeel van het loonvervangende inkomen van betrokkene op grond van een sociaal plan. Unisys stelt dat SPUN, evenals Stichting Vrijwillig Vervroegde Uittreding Unisys Nederland (SVVUUN), onjuiste dan wel onvolledige informatie zou hebben verstrekt, waardoor verkeerde beslissingen waren genomen. SPUN wijst enige aansprakelijkheid af. Unisys Nederland heeft in oktober 2009 schriftelijk laten weten primair SVVUUN aansprakelijk te zullen stellen en pas secundair SPUN. De overtuiging dat SPUN geen aansprakelijkheid draagt en primair SVVUUN wordt aangesproken heeft het bestuur doen besluiten geen voorziening op te nemen.

Niet-uitbetaalde pensioenen

Bij de afstemming per 31 december 2009 van de actuariële en werkelijke uitkeringen is gebleken dat in 56 gevallen de rechthebbende op een pensioen 'onvindbaar' is. Het betreft pensioengerechtigden waarvan de uitkering betaalbaar is gesteld maar van wie niet te achterhalen is waar hij of zij woonachtig is en ook niet of betrokkene nog in leven is. Het bestuur heeft bepaald dat wanneer betrokkene zich alsnog meldt bij het fonds - in 15 situaties lag de pensioendatum voor 2002 - met een gerechtvaardigde claim op pensioen, dat pensioen alsnog zal worden uitgekeerd. Per jaarultimo is met deze niet-betaalde pensioenen een bedrag gemoeid van

circa € 110.000,-. Gelet op de omvang van dat bedrag ten opzichte van het balanstotaal en in relatie tot het bedrag dat SPUN jaarlijks aan pensioen uitkeert (in 2009: € 9,4 mln.), is geen reservering in de balans opgenomen.

2.2 Goed Pensioenfondsbestuur

Met de invoering van de Pensioenwet per 1 januari 2007 zijn de principes van de Stichting van de Arbeid inzake pension fund governance (PFG) verankerd in de wet. Deze principes betreffen zorgvuldig bestuur, transparantie en communicatie, deskundigheid, verantwoording en intern toezicht.

2.2.1 Integere en beheerste bedrijfsvoering

Integriteit van het bestuur, het pensioenbureau en de andere organen van het fonds is de basis waarop het vertrouwen van (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden en de werkgever is gestoeld. Integriteit draagt er verder toe bij dat het fonds voorkomt dat het vertrouwen in het Nederlandse pensioenstelsel wordt geschaad.

In 2009 heeft SPUN een nieuwe gedragscode geïntroduceerd, welke door alle betrokkenen is ondertekend. De nieuwe gedragscode is gebaseerd op de modelgedragscode die door de pensioenkoepels is ontwikkeld. Zie de toelichting onder 2.2.5.

De verantwoordelijkheid voor een beheerste bedrijfsvoering is vastgelegd in de Pensioenwet. Dit houdt onder meer in:

- adequate administratieve organisatie en interne controle;
- analyse en beheersing van integriteitsrisico's en het voorkomen van belangenverstrengeling;
- duurzame beheersing van financiële risico's; en
- regelmatige continuïteitsanalyse.

Elders in het bestuursverslag worden de verschillende aspecten toegelicht.

2.2.2 Intern toezicht en verantwoording

Het pensioenfonds hecht aan de naleving van de principes van goed pensioenfondsbestuur, in het bijzonder het afleggen van verantwoording over het gevoerde beleid. Het bestuur streeft ernaar de (voorgenomen) besluiten goed te motiveren, waardoor deze toetsbaar zijn.

In dit jaarverslag wordt separaat verslag gedaan van de bevindingen van het verantwoordingsorgaan ten aanzien van het gevoerde beleid, en de reactie van het bestuur op de rapportage van het verantwoordingsorgaan. In het laatste kwartaal van 2009 heeft een visitatiecommissie onderzoek gedaan naar het functioneren van het bestuur, dat wil zeggen het beoordelen van beleids- en bestuursprocedures en – processen en de 'checks and balances'. Verder heeft de commissie beoordeeld de wijze waarop het fonds wordt aangestuurd en waarop door het bestuur wordt omgegaan met de risico's op langere termijn. Onder 2A.4 zijn de bevindingen en aanbevelingen van de visitatiecommissie opgenomen.

Ondanks het afleggen van verantwoording over het gevoerde beleid aan het verantwoordingsorgaan hecht het bestuur eraan de deelnemers jaarlijks persoonlijk te blijven informeren. In november vond de jaarlijkse deelnemersbijeenkomst plaats. De voorzitter van het bestuur gaf bij die gelegenheid een toelichting bij de belangrijkste besluiten van het bestuur in 2008 en de directeur stond stil bij verschillende aspecten van het herstelplan.

Het pensioenfonds heeft de medezeggenschap vorm gegeven door middel van het instellen van een deelnemersraad. In 2008 werden verkiezingen gehouden voor de deelnemersraad. De leden van de deelnemersraad, 3 namens de werknemers en 4 namens de pensioengerechtigden en de gewezen deelnemers, zijn in januari 2009 door het bestuur geïnstalleerd. In dit jaarverslag wordt separaat verslag gedaan van het advies van de deelnemersraad over het jaarverslag, evenals van de reactie van het bestuur op dat advies.

2.2.3 Deskundigheidsbevordering en zelfevaluatie

Goed pensioenfondsbestuur veronderstelt een deskundig pensioenfondsbestuur, het bestuur onderschrijft die stelling van harte. Het bestuur omarmt dan ook de eisen voor deskundigheidsbevordering zoals die zijn vastgelegd in het Plan van aanpak deskundigheidsbevordering dat is opgesteld door de pensioenkoepels.

Nadat in 2008 het bestuur met een nulmeeting haar deskundigheid heeft getest, heeft het bestuur in 2009 vervolgstappen gezet om te voldoen aan de deskundigheidseisen. In het deskundigheidsplan zijn die eisen opgenomen. Het bestuur heeft - in aansluiting daarop - ook een profielschets ontwikkeld voor aspirant bestuursleden, waarin eveneens deskundigheidseisen zijn verwoord.

In mei 2009 vond een interne studiedag plaats over risicomanagement, zowel de financiële als de niet-financiële risico's werden besproken. De voor september geplande studiedag kon vanwege de ontwikkelingen rondom het herstelplan geen doorgang vinden. Wel hebben bestuursleden in september, oktober en november deelgenomen aan de Leergang voor pensioenfondsbestuurders, die door SPO wordt georganiseerd.

In april 2009 is het deskundigheidsplan van een update voorzien. Enerzijds om het plan te actualiseren en anderzijds om een enkele omissie aan te passen en nadere inzichten te verwerken.

In het verslagjaar heeft geen externe toetsing - zoals door de pensioenkoepels is aanbevolen - plaatsgevonden van de deskundigheid.

Vanwege de extra bestuurlijke aandacht voor de uitvoering van het herstelplan en de betaling van de eerste aanvullende premie, is het bestuur niet toegekomen aan een zelfevaluatie. De zelfevaluatie staat thans gepland voor het tweede of derde kwartaal van 2010.

2.2.4 Klachtenafhandeling

Deelnemers kunnen hun klachten en geschillen over de uitvoering van de pensioenregeling voorleggen aan het bestuur. SPUN kent deze regeling al sinds jaren. In 2009 heeft het bestuur besloten - na een goedkeurend advies van het verantwoordingsorgaan - de klachtenregeling te wijzigen. De belangrijkste aanpassing betreft de uiteindelijke besluitvorming over een ingediende klacht. Tot de invoering van de nieuwe regeling nam de klachtencommissie - op basis van een mandaat van het bestuur - een besluit over een ingediende klacht. Voortaan doet de commissie onderzoek naar de klacht en adviseert aan het bestuur over een adequate reactie op een ingediende klacht. De commissie bestaat uit 1 lid namens de werkgevers en 1 lid namens de werknemers. Het bestuur als geheel neemt het definitieve besluit over een ingediende klacht.

Het bestuur stelt tevreden vast dat het aantal klachten dat zij in behandeling heeft gehad gering is (minder dan 0,1% van de totale populatie). In het kalenderjaar was slechts sprake van 3 dossiers.

2.2.5 Compliance / Gedragscode

Begin 2009 is een Compliance Statuut ter goedkeuring aan het bestuur is voorgelegd. In dat Statuut - gebaseerd op het Compliance Charter dat door de pensioenkoepels is ontwikkeld - heeft het bestuur vastgelegd met welke maatregelen de naleving van wet- en regelgeving, evenals van interne regels kan worden bewerkstelligd.

Zoals al eerder is opgemerkt, is in het verslagjaar een nieuwe gedragscode geïntroduceerd. In de gedragscode - gebaseerd op het nieuwe model gedragscode van de pensioenkoepels - zijn regels opgenomen ter voorkoming van belangenverstrengeling en het gebruikmaken van voorwetenschap. En meer algemene maatregelen, die moeten bijdragen aan het integer handelen van bij het fonds betrokken personen. Jaarlijks zal door de bestuursleden, de leden van de beleggingscommissie, werknemers van het pensioenbureau, de leden van de deelnemersraad en het verantwoordingsorgaan, evenals door de compliance officer een verklaring over de naleving van de gedragscode worden ondertekend.

Het bestuur heeft in het verslagjaar geen overtredingen van (compliance) wet- en regelgeving of de gedragscode geconstateerd..

Van de vermogensbeheerder Mn Services is in oktober 2009 een verklaring ontvangen waaruit blijkt dat zich in 2008 geen materiële schendingen hebben voorgedaan door Mn Services medewerkers van de op hen van toepassing zijnde wet- of regelgeving en de door Mn Services opgestelde normen die betrekking hebben de dienstverlening aan SPUN. Over 2009 zal wederom een verklaring worden opgevraagd.

2.2.6 Toezichthouders

In het verslagjaar zijn door de toezichthouders, DNB noch de Autoriteit Financiële Markten (AFM), onderzoeken ingesteld. De toezichthouders hebben geen handhavingsmaatregelen opgelegd.

Met DNB is in 2009 veelvuldig contact geweest over het herstelplan. Zie voor de aard van de contacten hetgeen onder 2.1. is beschreven in het kader van het herstelplan.

Begin december 2008 heeft SPUN een self assessment over de informatieverplichtingen en zorgplicht uit hoofde van de Pensioenwet ingevuld. In april 2009 werd de terugkoppeling van AFM ontvangen. Daaruit bleek dat SPUN voor wat betreft de informatieverstrekking scoorde op het gemiddelde niveau van alle pensioenfonds. De score voor wat betreft de zorgplicht lag beduidend onder het gemiddelde. De zorgplicht heeft betrekking op de beschikbare premieregeling en moet deelnemers beschermen tegen foutieve beslissingen wat betreft hun beleggingen. SPUN heeft daarop AFM verzocht om een nadere toelichting bij de scores. Met de antwoorden die daarop van AFM werden verkregen, kan worden gesteld dat de score betreffende het verstrekken van informatie eigenlijk op een hoger niveau dan het gemiddelde ligt. Inmiddels heeft het fonds enkele aanpassingen gerealiseerd, waardoor de score voor de informatieverstrekking bij een volgend self assessment rond de 85-90% zou moeten liggen. Ook bij de uitvoering van de beschikbare premieregeling zijn verbeteringen doorgevoerd waardoor de score beduidend boven de initiële score uitkomt. SPUN heeft ook verbeteringen in de zorgplicht doorgevoerd. Enerzijds kan de deelnemer voortaan opteren om het renterisico op de pensioendatum - gedeeltelijk – af te dekken, dankzij een productinnovatie van de vermogensbeheerder ABN AMRO. Dat renterisico betreft de omzetting van het gespaarde kapitaal in een uitkering op de pensioendatum. De hoogte van die uitkering wordt mede bepaald door de rentestand op dat moment. Anderzijds is in 2009 door SPUN invulling gegeven aan de jaarlijkse evaluatie van de beleggingsportefeuille op deelnemerniveau. De deelnemers, die hebben gekozen voor opting out – dat wil zeggen niet deelnemen in een life cycle fonds, – zijn geïnformeerd over de toets als bedoeld in lid 4 van artikel 52 Pensioenwet (actuele portefeuille toetsen aan profiel).

2.2.7 Communicatie

Het bestuur hecht er aan dat deelnemers goed worden geïnformeerd over hun pensioen. De basis daarvoor is het voldoen aan de wettelijke informatieverplichtingen. In 2009 is een extra inspanning gedaan om die verplichtingen na te leven. De eerste UPO's (uniform pensioenoverzicht) werden medio september aan de deelnemers verzonden. Dus voor 30 september 2009, de datum die AFM als richtsnoer hanteert. De startbrieven (informatie bij aanvang deelname) werden telkens ruim binnen 3 maanden (= wettelijk kader) na de aanmelding van een nieuwe deelnemer verzonden. In het vierde kwartaal van 2009 hebben ook de gewezen deelnemers een UPO ontvangen. Dat overzicht dient ten minste eens in de 5 jaar aan betrokkenen te worden toegezonden.

Nadat het herstelplan van SPUN door DNB was goedgekeurd zijn alle deelnemers en pensioengerechtigden per brief geïnformeerd over de financiële situatie van het pensioenfonds en de betekenis van het herstel voor de pensioenen en opgebouwde aanspraken. In de brief werd vermeld dat Unisys Nederland aan het bestuur heeft verzocht om de extra premiestorting, zoals die is opgenomen in het herstelplan, over meerdere jaren te mogen spreiden. En dat het bestuur niet negatief staat ten opzichte van het verzoek, mits met het oog op de belangen van deelnemers aan een aantal randvoorwaarden wordt voldaan. De brief werd besloten met de mededeling dat deelnemers en pensioengerechtigden opnieuw persoonlijk worden geïnformeerd wanneer met Unisys een definitief akkoord is bereikt.

Het fonds besteedt de nodige zorg aan de correspondentie met deelnemers, er vindt een toets plaats op begrijpelijkheid en tijdigheid. In het beleidsplan zijn extra maatregelen voorzien om de begrijpelijkheid nog beter te waarborgen. Deze maatregelen worden in 2010 geëffectueerd.

Met de pensioenkrant verstrekt het fonds meer algemene pensioeninformatie. In het verslagjaar is een pensioenkrant verschenen. Op de website van het fonds is de rubriek 'Uw pensioen in veilige handen' geïntroduceerd, met informatie over de consequenties van de kredietcrisis voor de deelnemers in het pensioenfonds.

2.2.8 Overige aspecten integere en beheerste bedrijfsvoering

Met de aanstelling van Mn Services als fiduciair manager heeft het pensioenfonds een impuls gegeven aan de duurzame beheersing van financiële risico's. In paragraaf 2.7 wordt nader ingegaan op de beleggingsrisico's.

In september 2009 werd de Verklaring beleggingsbeginselen gepubliceerd. Daarin beschrijft het bestuur beknopt de uitgangspunten van haar beleggingsbeleid en de wijze waarop daaraan uitvoering wordt gegeven. Het opstellen van dit document is verplicht op grond van de Pensioenwet en maakt formeel deel uit van de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN).

ABN AMRO Pension Services beheert de gelden die zijn gestort op geblokkeerde pensioenspaarrekeningen voor de deelnemers aan de pensioenregeling variabel inkomen. Standaard biedt ABN AMRO life cycle fondsen aan aan de deelnemers. Binnen zo'n life cycle fonds neemt het beleggingsrisico af naar mate de

pensioendatum nadert. Er bestaat de mogelijkheid tot opting out, de deelnemer kiest dan zijn eigen beleggingsmix. Het bestuur heeft de beleggingsfondsen waaruit een keuze kan worden gemaakt geselecteerd. 5 van de 70 deelnemers hebben zelf hun beleggingsportefeuille samengesteld. ABNAMRO heeft de zorgplicht, zoals voorgeschreven in de Pensioenwet, ingeregeld. SPUN heeft in 2009 – op basis van een analyse van de vermogensbeheerder – de betreffende deelnemers geïnformeerd over de ontwikkeling in die portefeuille en de mogelijkheid geboden aanpassingen te realiseren. De deelnemers worden sowieso door de vermogensbeheerder ieder kwartaal geïnformeerd over de waardeontwikkeling van hun portefeuille.

Door beide vermogensbeheerders, Mn Services en ABN AMRO zijn SAS 70 verklaringen afgegeven. Uit zo'n door de accountant ondertekende verklaring blijkt de stand van zaken rondom de interne processen en de beheersing daarvan. Dat biedt het bestuur enige mate van zekerheid over het 'in control' zijn wat betreft de uitbestede werkzaamheden.

2.3 Pensioenparagraaf

2.3.1 Algemeen

Het pensioenfonds voert een gemitigeerde eindloonregeling en een beschikbare premieregeling uit. De eindloonregeling wordt in de Pensioenwet als uitkeringsovereenkomst gekwalificeerd, de beschikbare premieregeling is een premieovereenkomst in de wettelijke terminologie. In de gemitigeerde eindloonregeling wordt pensioen opgebouwd over het vaste inkomen. In de beschikbare premieregeling bouwt de deelnemer een kapitaal op waarmee hij/zij op pensioendatum een levenslang ouderdomspensioen moet aankopen. De hoogte van dat pensioen is onder meer afhankelijk van het beleggingsrendement op de gestorte premies. De hoogte van een premie is afhankelijk van de leeftijd van de deelnemer en de hoogte van zijn/haar variabele inkomen.

In 2008 heeft het pensioenreglement voor het laatst een wijziging ondergaan, met dien verstande dat in het voorjaar van 2009 een tekstuele omissie, door middel van een addendum, is aangepast. Het betreft de aanvangsleeftijd voor de deelname, reglementair nog vastgesteld op 25 jaar, terwijl de Pensioenwet uitgaat van een leeftijd van 21 jaar. Overigens hanteerde SPUN in de praktijk al wel de 21 jarige leeftijdsgrens.

Begin 2008 heeft het pensioenfonds aan Unisys Nederland een voorstel gedaan om te komen tot een uitvoeringsovereenkomst. Ultimo 2009 waren SPUN en Unisys Nederland nog met elkaar in gesprek en was er nog geen overeenkomst gesloten, die voldoet aan de eisen die de Pensioenwet daaraan stelt. De 'oude' financieringsovereenkomst is derhalve maatgevend voor de financiële afspraken tussen pensioenfonds en werkgever. Het financieringsarrangement uit die overeenkomst is overgenomen in de ABTN.

2.3.2 Kenmerken pensioenregeling

In het boekjaar zijn geen wijzigingen in de bestaande pensioenregelingen aangebracht. De belangrijkste kenmerken van de beide regelingen worden hieronder uiteengezet:

Pensioenregeling vast inkomen

- eindloonregeling voor het vaste inkomen
- aanvang deelname bij 21 jaar (zonder wacht- of drempelperiode)
- pensioenleeftijd 65 jaar (zonder vervroegingsmogelijkheid)
- aanspraak op ouderdoms-, partner-, wezen- en arbeidsongeschiktheidspensioen
- jaargrondslag is gelijk aan 12 maal het vaste maandsalaris vermeerderd met vakantiegeld en verminderd met een franchise (2009: € 21.553,-)
- pensioengrondslag is gelijk aan het gemiddelde van 3 jaargrondslagen, te weten de geldende en de laatste twee daaraan voorafgaande jaargrondslagen
- opbouwpercentage 2% per pensioenjaar met een maximum van 70%
- arbeidsongeschiktheidspensioen is maximaal gelijk aan 70% van het verschil tussen het laatst vastgestelde jaarsalaris voor het ontstaan van de arbeidsongeschiktheid en het maximum jaarloon waarover de uitkering op grond van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA) wordt vastgesteld
- partnerpensioen bedraagt 70% van het ouderdomspensioen
- wezenpensioen bedraagt 14% van het ouderdomspensioen
- bijdrage van werknemer is gelijk aan 5% van de jaargrondslag

Pensioenregeling variabel inkomen

- beschikbare premieregeling voor het variabele inkomen
- aanvang deelname bij 21 jaar (zonder wacht- of drempelperiode)
- pensioenleeftijd 65 jaar (zonder vervroegingsmogelijkheid)
- met de beschikbaar gestelde premie en het daarover behaalde rendement wordt een kapitaal opgebouwd dat op de pensioendatum moet worden omgezet in een levenslange pensioenuitkering
- partner- en wezenpensioen worden gefinancierd uit het kapitaal bij overlijden, waarbij geldt dat het partnerpensioen na pensionering gelijk is aan 70% van het ouderdompensioen. Tijdens het deelnemerschap is het partnerpensioen gelijk aan 1,4% van de pensioengrondslag vermenigvuldigd met het aantal pensioenjaren dat de deelnemer tot uiterlijk 65 jarige leeftijd had kunnen bereiken, waarbij de grondslag is gebaseerd op een 5 jaarsgemiddelde van het variabele inkomen
- aanspraak op arbeidsongeschiktheidspensioen
- pensioengrondslag is gelijk aan het variabele inkomen, met als referentie het gemiddelde bedrag (per 12 maanden) van de uitbetaalde bonussen over de laatste 36 maanden
- leeftijdafhankelijke premie met leeftijdcohorten van 5 jaar
- bijdrage van werknemer is gelijk 5% van het variabele inkomen

De deelnemer aan de beschikbare premieregeling draagt het risico voor de beleggingen; waardeverminderingen en –vermeerderingen komen volledig voor zijn/haar rekening. De deelnemer heeft beleggingsvrijheid en heeft de volgende keuzemogelijkheden:

- Beleggen in een lifecycle fonds; het risico van de belegging wordt op verantwoorde wijze afgestemd op de looptijd tot de pensioendatum;
- Beleggen in een spaarfonds; een veilige belegging waarop een rentevergoeding wordt verkregen; en
- Op basis van eigen inzicht, keuze uit geselecteerde beleggingsfondsen; de deelnemer richt zijn eigen beleggingsportefeuille in.

Onder verantwoordelijkheid van het bestuur, draagt ABNAMRO zorg voor de beleggingen. ABNAMRO heeft de wettelijke zorgplicht ingeregeld.

2.3.3 Toeslagen(beleid)

Het pensioenfonds streeft ernaar de ingegane pensioenen en de aanspraken van gewezen deelnemers te verhogen met de stijging van het prijsindexcijfer voor gezinsconsumptie. Het toeslagenbeleid is als volgt te kenschetsen:

- de indexatie is afhankelijk van de ontwikkeling van de prijzen
- het bestuur neemt over de toekenning van de indexatie jaarlijks een besluit
- er bestaat geen recht op indexatie en
- er is geen reserve gevormd.

De indexatie is voorwaardelijk en wordt toegekend wanneer de financiële middelen van het fonds toereikend zijn.

In de eindloonregeling worden de aanspraken van de actieve deelnemers verhoogd met de stijging van het salaris. De pensioenregeling variabel inkomen kent geen verhoging van de pensioenen vanwege gestegen prijzen. Het rendement op de ingelegde premies bepaalt de hoogte van het kapitaal waarmee de deelnemer op de pensioendatum een levenslang pensioen aankoopt. Hij/zij is daarbij vrij om een geïndexeerd pensioen aan te kopen.

Gelet op de financiële situatie van het pensioenfonds - een dekkingstekort - heeft het bestuur in december 2008 besloten over 2009 aan gepensioneerden en gewezen deelnemers geen toeslag te verlenen.

In december 2009 heeft het bestuur besloten een definitief standpunt over de indexatie van de pensioenen over 2010 uit te stellen. In januari 2010 heeft het bestuur besloten – gelet op de financiële situatie van het fonds – over 2010 geen verhoging van de pensioenen toe te kennen.

	Toegekende indexatie	Volledige indexatie	Vershil
Jaar 2010	0,0%	0,7%	0,7%
Jaar 2009	0,0%	2,8%	2,8%
Jaar 2008	1,6%	1,6%	0,0%
Jaar 2007	0,9%	0,9%	0,0%
Jaar 2006	1,6%	1,6%	0,0%
Jaar 2005	1,1%	1,4%	0,3%

De cumulatieve achterstand over de periode 2000-2010 op de toeslagverlening bedraagt 6,3%.

2.4 Beleggingen

2.4.1 Doelstellingen beleggingsbeleid

SPUN ontvangt pensioenpremies en belegt die om pensioenen nu en in de toekomst te kunnen uitkeren. Naast het voldoen aan die nominale pensioenverplichtingen, heeft het fonds de ambitie om de pensioenen aan te passen aan de gestegen prijzen. Om de nakoming van de verplichtingen en ambitie te kunnen realiseren, beschikt het bestuur over verschillende sturingsinstrumenten, het beleggingsbeleid is er daar een van.

Het aanwezige vermogen wordt belegd op zodanig wijze belegd dat dit strookt met de aard en de duur van de toekomstige pensioenuitkeringen. Het belegde vermogen wordt hoofdzakelijk op gereguleerde financiële markten belegd. Beleggingen in derivaten zijn toegestaan voor zover deze bijdragen aan een vermindering van het risicoprofiel of een doeltreffend portefeuillebeheer vergemakkelijken. De veiligheid, de kwaliteit en de liquiditeit van de portefeuille als geheel moeten zoveel mogelijk zijn gewaarborgd.

Het jaarlijkse beleggingsplan wordt door het bestuur goedgekeurd. Naast het uitgangspunt om de indexatieambitie (geïndexeerde pensioenen) te kunnen waarmaken, gelden een beperking van de kans op een te lage dekkingsgraad en een beperking van de kans op het niet tijdig herstellen van een tekortsituatie als randvoorwaarden voor het beleggingsbeleid. Dit vereist een zorgvuldige afweging van risico en rendement. Verder wordt het beleggingsplan opgesteld tegen te verwachten economische achtergronden, zoals monetair beleid en inflatie. Het risicobudget is een belangrijk sturingsinstrument. Het risicobudget is een maatstaf welke een indicatie geeft van het balansrisico en weerspiegelt de mate waarin het bestuur balansrisico accepteert. Het risicobudget wordt gedefinieerd als de te verwachten bewegelijkheid van de nominale dekkingsgraad.

In het verslagjaar werd uitgegaan van een risicobudget van 6%. Uit een ALM studie (= analyse van de ontwikkeling van het pensioenfondsvermogen in relatie tot de verplichtingen) volgde een 'strategisch risicobudget' van 7,5%. De relatief lage dekkingsgraad met hogere kansen op onderdekking tot gevolg is het primaire motief geweest voor het hanteren van het lagere risicobudget in het verslagjaar. De keuze van het risico is van belangrijke invloed op de samenstelling van de portefeuille en daarmee op het uiteindelijke resultaat.

SPUN is van mening dat diversificatie bijdraagt aan een optimale verhouding tussen risico en rendement. Met de uitkomsten van een ALM studie als belangrijke tool besluit het bestuur over de inrichting van de strategische beleggingsportefeuille, dat wil zeggen de verdeling van het vermogen over verschillende beleggingscategorieën. Dit wordt de normportefeuille genoemd. Ook wordt besloten over de diversificatie wat betreft regio's en sectoren.

Binnen de portefeuille vindt een zorgvuldige verdeling plaats tussen actief en passief vermogensbeheer. Bij actief beheer wordt door de vermogensbeheerder gestreefd naar het 'verslaan' van de benchmark. De passief beheerde beleggingen 'volgen' de benchmark. Met actief beheer kan extra waarde worden gecreëerd. De keuze tussen actief en passief beheer is afhankelijk van het risico-rendementsprofiel van een bepaalde beleggingscategorie. De financiële markten waarop wordt belegd, moeten het nemen van extra risico's belonen. Het actief beheer is overigens aan limieten gebonden.

2.4.2. Beleggingsklimaat

In het eerste kwartaal van 2009 zette de mondiale economische crisis, die in het vierde kwartaal van 2008 accelereerde, door. Zowel de Amerikaanse, als de Europese en Japanse economie gaven een krimp te zien. Wereldwijd verhoogden de centrale banken en overheden hun inspanningen aanzienlijk om de financiële problemen het hoofd te bieden. Daardoor nam de angst voor een totale systeemcrisis af en begonnen beleggers tegen het einde van het vierde kwartaal voorzichtig weer iets meer risico te nemen.

SPUN verwacht dat de komende jaren sprake zal zijn van een relatief gematigd herstel, waarin economieën met moeite hun trendgroei (2% a 3% op jaarbasis) halen. Normaliter schiet de economie na een recessie scherp uit de startblokken en komt deze tijdens de eerste jaren van het herstel juist fors boven de trend uit, voornamelijk door 'opgespaarde' vraag. Vooralsnog wordt de economische groei in het Westen echter getemperd door een onderliggend schuldsaneringsproces. Waar normaliter de kredietverlening aantrekt, worden nu vooral in de USA massaal schulden afbetaald. Dit economische scenario is als dominant scenario meegenomen bij het opstellen van het beleggingsplan.

Het herstel van de dekkingsgraad werd dus niet gereflecteerd in het herstel van de economieën. Over 2009 werd een rendement over de gehele portefeuille behaald van 7,6%. Wanneer in acht wordt genomen dat het rendement op de risicodragende beleggingen wordt gedempt door het lagere rendement op de matching portefeuille (zie hierna) stemt het resultaat het bestuur redelijk tevreden. Te meer daar een outperformance (resultaat ten opzichte van de benchmark) werd gerealiseerd van 1,4%. De toegevoegde waarde bedraagt € 3,8 mln.

2.4.3. Asset mix

Het bestuur heeft de uitkomsten van een eind 2007 uitgevoerde ALM studie overgenomen en op grond daarvan onderstaande strategische portefeuille vastgesteld.

Beleggingscategorie	Strategische allocatie %	Bandbreedte %	Allocatie % 1 januari 2009
Vastrentend	70,0	62,5 – 77,5	74,7
Aandelen	30,0	22,5 – 37,5	25,3
Liquiditeiten	0,0		0,0
Totaal	100,0		100,0

De beleggingsportefeuille was bij aanvang van het kalenderjaar een voortzetting van de portefeuille zoals die eind 2008 bestond. De normportefeuille was als volgt samengesteld:

Beleggingscategorie	Aandeel %
Obligaties	55,2
Inflation linked bonds	14,1
High yield	3,7
Obligaties 'opkomende landen'	4,4
Aandelen	5,7
Hedge funds	5,1
Onroerend goed	4,7
Commodities	1,8
Renteswaps	6,3
Overlay/Cash	-1,0
Totaal	100,0

Het pensioenfonds hanteert een buy-and-hold norm met zekere bandbreedtes. Die normportefeuille is niet een statisch gegeven. De normen fluctueren mee met de marktontwikkelingen. De normportefeuille is immers geen doel op zich doch een middel. De portefeuille wordt in beginsel alleen per jaarultimo 'gerebalanced'. Rebalancing voorkomt dat op den duur een structurele afwijking van de actuele portefeuille ten opzichte van de normportefeuille ontstaat. Daardoor zou geen recht meer worden gedaan aan het strategische beleid. In december 2008 heeft het bestuur besloten de beleggingsportefeuille in 2009 ongewijzigd voort te zetten. Van rebalancing werd onder meer afgezien omdat de portefeuille al een meer defensief karakter had aangenomen en het opwaartse potentieel in de portefeuille behouden moest blijven.

De portefeuille per ultimo 2009 was als volgt samengesteld:

Beleggingscategorie	Aandeel %
Obligaties	56,3
Inflation linked bonds	13,4
High yield	2,2
Obligaties 'opkomende landen'	4,4
Aandelen	5,9
Hedge funds	4,9
Onroerend goed	4,9
Commodities	1,8
Renteswaps	6,2
Overlay/Cash	--
Totaal	100,0

Matchingportefeuille

Doelstelling van de matchingportefeuille is het nominale renterisico te reduceren. Daarbij is het nominale renterisico gedefinieerd als het effect op dekkingsgraad als gevolg van veranderingen in de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen. Per 31 december 2009 bedraagt het vermogen in de matchingportefeuille € 212 mln., zijnde 72% van het belegde vermogen. Onderdeel van de matchingportefeuille zijn nominale renteswaps, met behulp waarvan de rentegevoeligheid van de beleggingen in lijn wordt gebracht met de rentegevoeligheid van de voorziening pensioenverplichtingen. De totale afdekking van het renterisico bedraagt 72%.

De matchingportefeuille bestaat per jaarultimo uit:

Beleggingscategorie	Aandeel %	€ in mln.
Obligaties	61,0	129.7
Inflation linked bonds	20.0	42.3
Bedrijfsobligaties	14.0	29.5
Renteswaps / cash	5.0	10.2
Totaal	100,0	211.7

Door het bestuur is geanalyseerd in welke mate de verschillende beleggingen bijdragen aan de renteafdekking. De afdekking op de korte looptijden wordt voornamelijk gerealiseerd door de beleggingen in staats- en bedrijfsobligaties. De renteontwikkeling op deze beleggingscategorieën kan afwijken van de swaprente waartegen de verplichtingen worden gewaardeerd. In de langere segmenten, dat wil zeggen de verder in toekomst gelegen verplichtingen, wordt de rentegevoeligheid voornamelijk bepaald door de renteswaps. De mogelijkheden van een verdere optimalisatie van de renteafdekking zullen in 2010 worden onderzocht.

Een swap is een contract waarbij een partij een bepaalde kasstroom (reeks uitkeringen) of risico wisselt tegen dat van een andere partij. Renteswaps worden in het algemeen gebruikt om renterisico's te beheersen (hedging). Het is een ruiltransactie (leningovereenkomst zonder dat er een hoofdsom wordt voldaan) waarbij partijen rentebetalingen gedurende de looptijd tegen elkaar ruilen. De koper (pensioenfonds) betaalt voor de looptijd van de renteswap een variabel rentepercentage aan de verkoper (bankinstelling), die zich weer verplicht aan de koper een vast rentepercentage terug te betalen. Die vaste rente gebruikt de koper om zijn betalingsverplichtingen – in het geval van een pensioenfonds de pensioenuitkeringen - te voldoen. Door de renteontwikkeling (verschil tussen variabele en vaste rente) krijgt een swap waarde. Bij stijgende rente krijgt de swappositie een negatieve waarde, daar tegenover staat dat ook de waarde van de pensioenverplichtingen afneemt. Het pensioenfonds heeft zo zijn renterisico's afgedekt. Ter verzekering dat de tegenpartij ook aan zijn verplichtingen voldoet, wordt bij een waardeontwikkeling van de swap onderpand (collateral) gevraagd.

Returnportefeuille

De returnportefeuille kent primair een rendementsdoelstelling. Voor de verschillende beleggingscategorieën zijn bandbreedtes vastgesteld. Deze zijn bedoeld om de weging van deze categorieën niet teveel te laten afwijken van de normportefeuille. De bandbreedtes worden gebruikt binnen de returnportefeuille en worden niet beïnvloed door rentebewegingen. Grote uitslagen die het risicoprofiel van de portefeuille materieel beïnvloeden leiden tot een signalering. En bij een signalering wordt een afweging gemaakt over een te ondernemen actie.

De returnportefeuille per 31 december 2009 bestaat uit:

Beleggingscategorie	Aandeel %	€ in mln.
Aandelen	32.0	26.7
High yield	14.0	11.4
Obligaties 'opkomende landen'	15.0	12.4
Hedge funds	16.0	13.2
Onroerend goed	14.0	11.5
Commodities	7.0	5.7
	2.0	1.9
Totaal	100,0	82.6

Vermogensbeheer algemeen

SPUN heeft een fiduciair management overeenkomst gesloten met Mn Services. Naast de complete uitvoering van het vermogensbeheer is ook sprake van integrale beleidsondersteuning voor wat betreft het balansmanagement. Het vermogensbeheer kan immers niet meer los worden gezien van de creditzijde van de balans; de inrichting van de beleggingsportefeuille moet worden afgestemd op de pensioenverplichtingen van het fonds. Bijvoorbeeld door middel van het inzetten van financiële instrumenten om het renterisico te beperken. Binnen de fiduciair managementovereenkomst vallen diensten op het gebied van de ontwikkeling en uitvoering van het beleggingsbeleid, beheer en administratie van het belegde vermogen, custody, verslaglegging, performancemeeting en risicomanagement.

Het vermogensbeheerconcept van Mn Services is te kwalificeren als multi-management. Het vermogen van SPUN wordt grotendeels belegd door middel van het nemen van participaties in door Mn Services beheerde beleggingsfondsen. Ook andere klanten participeren in die fondsen. Contracten ter afdekking van het valuta- en renterisico worden op klantniveau afgesloten, daartoe worden op naam van SPUN OTC contracten (over-the-counter contracten, die niet via de gereguleerde beurzen worden verhandeld) gesloten. Passend binnen de diversificatiedoelstelling worden verschillende externe managers geselecteerd, die ieder voor zich weer verschillende beleggingsstijlen (kunnen) hanteren. De overall nadruk ligt op het genereren van een stabiele performance door een economische cyclus heen met de nadruk op een beperking van het downside risico. Daarbij past het om managers te combineren met een onderling lage correlatie.

Met Mn Services is een Service Level Agreement overeengekomen, waarin onder meer de beloning is vastgelegd. Een deel van die beloning is resultaatafhankelijk, dat wil zeggen op basis van out performance. Primair is de vertrouwensrelatie maatgevend voor het 'in control' zijn op de werkzaamheden van de fiduciair manager (lees niet te veel risico nemen met grotere kans op out performance en dus hogere beloning). Secundair wordt gestuurd op het afgesproken risicobudget en de maandelijkse rapportages daaromtrent. Verder verstrekt Mn Services periodiek een GIPS rapport (Global Investment Performance Standaard). Deze performancestandaarden hebben ten doel klanten zekerheid te bieden dat de performancegegevens volledig zijn en op faire wijze zijn samengesteld. Het door Mn Services opgestelde GIPS rapport is door haar externe accountant geverifieerd.

Vastrentend

Een groot deel van het vermogen van SPUN was in 2009 belegd in vastrentende waarden. Binnen deze portefeuille vastrentende waarden streeft het fonds naar vermindering van het risico door middel van spreiding van de beleggingen. Deze spreiding vindt plaats door te beleggen in Europese staats- en bedrijfsobligaties, in hoogrentende Amerikaanse bedrijfsobligaties, inflatie obligaties en in obligaties in zogenoemde opkomende markten.

Behalve over verschillende segmenten en wereldwijde regio's spreidt SPUN de beleggingen in vastrentende waarden ook over verschillende debiteurenkwaliteiten. Hoe hoger de debiteurenkwaliteit van de lener is, hoe lager het risico en hoe lager het te verwachten rendement. Andersom geldt dat voor lagere debiteurenkwaliteiten steeds hogere rentevergoedingen worden ontvangen. Vanwege de risico's bij twijfelachtige debiteurenkwaliteiten, houdt Mn Services namens SPUN scherp toezicht op de kredietwaardigheid van partijen waaraan leningen worden verstrekt.

Aandelen

Aandelen vormen een relatief grote categorie in de returnportefeuille. Op termijn geven aandelen een hoger verwacht rendement dan vastrentende waarden. De gedachte is dat de aandelenbeleggingen van het fonds een belangrijke rol spelen in het op niveau en betaalbaar houden van de pensioenen. Het hoger verwachte rendement van aandelen gaat gepaard met een hoger risicoprofiel van deze beleggingscategorie. Dat hogere risico uit zich in schommelende resultaten van jaar tot jaar.

Binnen de aandelenportefeuille spreidt SPUN de beleggingen over verschillende regio's en segmenten. Het fonds belegt in aandelen van beursgenoteerde ondernemingen in Europa, de Verenigde Staten, het Verre Oosten en in opkomende markten.

Onroerend goed

Onder vastgoedbeleggingen zijn participaties opgenomen in beursgenoteerde vastgoedmaatschappijen of niet beursgenoteerde vastgoedbeleggingsinstellingen. Het betreft voornamelijk commercieel vastgoed, zoals kantoren en winkelcentra.

Onderdeel van de portefeuille onroerend goed zijn ook de participaties in een fonds dat belegd in infrastructuur. Het betreft beleggingen in infrastructurele werken in de energie- en watersector, alsmede in de transportsector. De projecten waarin wordt belegd bevinden zich voornamelijk in de exploitatiefase.

Alternatieve beleggingen

De portefeuille alternatieve beleggingen maakt een belangrijk onderdeel uit van het spreidingsbeleid van SPUN, omdat de rendementen van de alternatieve beleggingen zich normaliter min of meer onafhankelijk bewegen van het resultaat op traditionele investeringen als aandelen en obligaties. SPUN rekent tot de alternatieve beleggingen de participaties in hedge funds en de beleggingen in grondstofcontracten, zoals olie en erten.

2.4.4. Rendement

Onderstaand wordt per kwartaal en op jaarbasis aangegeven wat het behaalde rendement is op de totale beleggingsportefeuille:

Periode	Rendement
Eerste kwartaal	- 1,60%
Tweede kwartaal	2,30%
Derde kwartaal	6,10%
Vierde kwartaal	0,80%
Jaar	7,70%

De rendementen per beleggingscategorie laten grote verschillen zien. Zo werd op bedrijfsobligaties een rendement behaald van 12%, terwijl het aandelenrendement gemiddeld 28% bedroeg. Maar op onroerend goed was het rendement 12% negatief. Daarentegen deden de alternatieve beleggingen het weer goed met een rendement van 10%.

Onderstaande tabel geeft weer in welke mate de vermogensbeheerder in het kalenderjaar de benchmark – op portefeuilleniveau – heeft weten te overtreffen.

Periode	Rendement
Eerste kwartaal	0,10%
Tweede kwartaal	0,59%
Derde kwartaal	0,57%
Vierde kwartaal	0,14%
Jaar	1,40%

De resultaten van actief beheer waren in 2009 beduidend beter dan in 2008. De belangrijkste factoren voor de outperformance waren gelegen in de beleggingscategorieën aandelen Europa, bedrijfsobligaties en emerging market debt (= obligaties in opkomende landen), evenals in hedge funds. Bij de portefeuille US high yield (= obligaties in bedrijven met relatief lage rating) was daarentegen sprake van een forse underperformance. Deze werd veroorzaakt door een bewuste defensieve positionering ter vermijding van faillissementrisico's.

2.4.5. Vermogensbeheer Governancemodel

Met de aanstelling van Mn Services als fiduciair manager per 1 april 2008 is een andere structuur ontstaan wat betreft het vermogensbeheer (zie onder 2.4.3. Vermogensbeheer algemeen). Het bestuur heeft ingestemd met een voorstel van de beleggingscommissie voor een aangepast vermogensbeheer governancemodel. Daarbij is een verdeling gemaakt van de bevoegdheden tussen het bestuur, de beleggingscommissie en de fiduciair manager. Uitgangspunt daarbij is dat het bestuur eindverantwoordelijk is. Het bestuur beslist onder meer over het balansmanagement, stelt het risicobudget vast, evenals de strategische asset allocatie. Het beleggingsplan wordt onder verantwoordelijkheid van het bestuur opgesteld, dat geldt eveneens voor de opvolging van de resultaten van een ALM-studie of continuïteitsanalyse. Ook het verantwoord beleggen (zie 2.4.6.) is een bestuursverantwoordelijkheid. De beleggingscommissie adviseert het bestuur over de hiervoor genoemde issues. Belangrijke – gedelegeerde – taken voor de beleggingscommissie zijn het goedkeuren van de tactische asset allocatie, het aangaan van bepaalde type beleggingen en het monitoren van de fiduciair manager. De commissie rapporteert in elke bestuursvergadering. De fiduciair manager adviseert het bestuur over het strategisch beleid, de portefeuilleconstructie en stelt onder meer het beleggingsplan op. Daarnaast is de fiduciair manager onder andere verantwoordelijk voor het uitvoeren van het beleggingsplan, het risico- en cashmanagement, de mandaatverlening en het opstellen van de verschillende rapportages. De externe rapportages geschieden onder de verantwoordelijkheid van het bestuur.

Op 19 januari 2010 heeft de commissie Frijs een rapport gepresenteerd waarin verslag wordt gedaan van een onderzoek naar de wijze waarop het beleggingsbeleid, het risicobeheer, de uitvoering en de governance van pensioenfondsen zich heeft ontwikkeld. Het bestuur zal de aanbevelingen van het rapport bestuderen en zonodig aanpassingen realiseren in de governance structuur.

2.4.6. Maatschappelijke verantwoordelijkheid

Milieu, sociale en governance factoren, ook wel aangeduid met ESG-factoren (ESG staat voor Environment, Social en Governance) zijn de grondslagen van de maatschappelijke verantwoordelijkheid van SPUN inzake het beleggingsbeleid. Dit beleid, ook wel aangeduid met verantwoord beleggen, is onderdeel van de fiduciaire opdracht van het bestuur. In essentie gaat het om een verantwoord gebruik van de mogelijkheden om zeggenschap en invloed uit te oefenen met de te beleggen middelen.

SPUN sluit in beginsel geen beleggingscategorieën, -instrumenten en -technieken uit, maar SPUN werkt niet mee aan beleggingstransacties die verboden of discutabel zijn, bijvoorbeeld op grond van internationaal recht of verdragen.

Aan het verantwoord beleggen wordt op verschillende wijzen uitvoering gegeven. In de eerste plaats voert Mn Services namens SPUN, een actief corporate governance beleid. Met een groot aantal ondernemingen wordt een dialoog gevoerd, vooral met bedrijven die in het productieproces in strijd (lijken) te handelen met de VN code voor maatschappelijk verantwoord ondernemen of andere door Nederland ondertekende internationale verdragen. Ook met ondernemingen die primair op de Nederlandse markt opereren worden gesprekken gevoerd.

Mn Services heeft in overleg met haar opdrachtgevers een stembeleid ontwikkeld. De hieraan ten grondslag liggende beginselen houden in dat bedrijven:

1. een strategie ontwikkelen en uitvoeren, die op lange termijn aandeelhouderswaarde creëert.
2. het bestuur van de onderneming zo vormgeven dat de rechten van (minderheids-) aandeelhouders worden gerespecteerd, het management voldoende macht heeft de strategie en het beleid van de onderneming uit te voeren, er voldoende checks and balances zijn, er onafhankelijk toezicht is en dat nationale wetgeving en codes worden gerespecteerd. Bedrijven dienen binnen de grenzen van hun invloedssfeer de internationaal uitgevaardigde mensenrechten te eerbiedigen en zich er steeds van te vergewissen dat zij niet medeplichtig worden aan schending van mensenrechten.
3. de vrijheid van vakvereniging en het recht op collectieve onderhandelingen erkennen en zich in te zetten voor de uitbanning van iedere vorm van verplichte en gedwongen arbeid, de effectieve afschaffing van kinderarbeid en de bestrijding van discriminatie in arbeid en beroep.
4. dienen voorzorg te betrachten bij hun benadering van milieu-uitdagingen, initiatieven te ondernemen om een groter milieubesef te bevorderen en de ontwikkeling en de verspreiding van milieuvriendelijke technologieën te stimuleren.
5. elke vorm van corruptie tegengaan, inclusief afpersing en omkoping.
6. transparant zijn en rapporteren over de activiteiten en voortgang bij de uitvoering van het beleid.

Mn Services rapporteert per kwartaal aan het bestuur over het 'actief aandeelhouderschap'. Op haar website publiceert Mn Services periodiek een Rapportage stemgedrag.

Behalve de directe dialoog is Mn Services ook betrokken bij andere vormen van 'engagement'. Veelal gaat het om initiatieven met bijzondere aandacht voor investeringen met interessante ESG-perspectieven. In toenemende mate zullen de ESG factoren integraal worden meegenomen in analyses en beleggingsprocessen binnen alle asset categorieën, mede met het oog op verbetering van de risico-rendementverhouding.

In voorkomende gevallen neemt Mn Services namens haar cliënten deel aan zogenoemde class actions settlements. Mn Services beoordeelt telkens de wenselijkheid van deelname aan dergelijke collectieve juridische acties tegen ondernemingen, binnen en buiten de VS.

2.4.7. Vooruitblik

De vooruitzichten voor de Nederlandse economie zijn weliswaar verbeterd maar nog altijd aan de sombere kant. Naar verwachting van DNB en CBS zal in 2010 en 2011 sprake zijn van een langzaam herstel. De ramingen geven aan dat de inflatie over de periode 2009-2011 beneden de 1% uitkomt. Mondiaal is een krachtig herstel ingezet, dat vooral zijn grondslag heeft in opkomende regio's. Het langzaam terugkerende vertrouwen in de financiële wereld is mede te danken aan het crisismanagement van overheden en centrale banken. De weerslag van deze voorziene ontwikkelingen komt tot uitdrukking in de aanpassingen in de beleggingsportefeuille die het pensioenfonds begin 2010 heeft gerealiseerd. Zie verder ook onder gebeurtenissen na balansdatum.

2.5 Financiële paragraaf

De financiële positie van SPUN is ten opzichte van de stand per eind 2008 aanzienlijk verbeterd. Het pensioenvermogen steeg tot € 304 mln. De waarde van de pensioenverplichtingen ultimo het kalenderjaar bedroeg € 303 mln., inclusief het effect (opslag) van de CBS prognosetabels voor de levensverwachting. De dekkingsgraad steeg onder invloed van de ontwikkelingen op de financiële markten, de renteafdekking, de herstelbetalingen (inclusief de vordering op de werkgevers) en de toegenomen levensverwachting van 93% naar 107%.

Het bestuur stelt vast dat de dekkingsgraad onder het vereiste eigen vermogen van ca. 109% ligt. Dat duidt op een reservetekort. De dekkingsgraad ligt wel weer boven het wettelijke minimaal vereiste niveau (minimaal vereist eigen vermogen) van 104,1%. Er is dus geen sprake van een dekkingstekort, dat wil zeggen het korte termijnherstelplan blijft vooralsnog ook in 2010 van kracht. Eerst wanneer gedurende drie kwartalen geen sprake meer is van een dekkingstekort, komt de grondslag onder het korte termijnherstelplan te vervallen.

Het pensioenfonds heeft in zijn toeslagenbeleid vastgelegd, dat er geen ruimte voor toeslagverlening bestaat, wanneer het fonds in een dekkingstekort heeft. Beleidsmatig gaat het bestuur uit van een dekkingsgraad van 100,3% (zie paragraaf 2.1), waardoor er in 2010 geen toeslagen kunnen worden verleend. In de waardering van de pensioenverplichtingen is dan ook geen rekening gehouden met een verhoging van de pensioenen wegens gestegen prijzen.

De kostendekkende gedempte premie is als volgt samengesteld:

Component	Bedrag
Koopsom nieuwe aanspraken en risicopremies	5.143
Koopsom risico deelnemer	356
Premies risico herverzekering	799
Opslag kosten	595
Solvabiliteitsopslag	610
Kostendekkende premie	7.503
Koopsom indexatie	0
Totaal	7.503

Een kostendekkende premie gebaseerd op de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur is gevoelig voor renteveranderingen. Hierdoor ontstaan fluctuaties van de kostendekkende premie. Om dit te voorkomen biedt het FTK de mogelijkheid van premiedemping. Het pensioenfonds maakt hiervan gebruik en hanteert voor de vaststelling van de gedempte premie een disconteringsvoet van 4%.

De premie-inkomsten zijn onvoldoende om de pensioenuitkeringen (in 2009: € 9,4 mln.) en de uitvoeringskosten (in 2009: € 1,1 mln.) te financieren. Zie voor wat betreft het liquiditeitsrisico verder paragraaf 2.7.2.4. Het resultaat van het fonds in 2009 bedraagt € 41 mln. Dit wordt grotendeels bepaald door de aanvullende premiestortingen door en de vordering op Unisys Nederland.

2.6 Actuariële paragraaf

2.6.1 Actuariële analyse

Verkorte weergave opbouw verplichtingen

	2009
	Totaal
	€ 1.000
Stand per 1 januari	292.723
Bij:	
– Toevoeging pensioenopbouw	5.573
– Rentetoevoeging	7.444
– Wijziging marktrente	-6.979
– Wijziging actuariële grondslagen en/of methoden	12.937
– Overige mutaties	-49
Af:	
– Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-9.461
Stand per 31 december	302.188

2.6.2 Uitkomsten Solvabiliteitstoets

Toetswaarde solvabiliteit

	2009
	Totaal
	€ 1.000
S1 : Renterisico	15.678
S2 : Zakelijke waarden risico	13.698
S3 : Valutarisico	4.325
S4 : Grondstoffenrisico	4.080
S5 : Totaal kredietrisico	2.769
S6 : Totaal Verzekeringstechnisch risico	7.800
De effecten S1 tot en met S6 worden vervolgens gecombineerd aan de hand van een wiskundige formule, waarvan de uitkomst de onderstaande toetswaarde is.	
Toetswaarde ultimo verslagjaar	27.424

De toetswaarde solvabiliteit wordt zodanig vastgesteld dat de effecten kunnen worden opgevangen van onmiddellijke veranderingen in de risicofactoren S1 tot en met S6. De vereiste dekkingsgraad zoals die door de actuaire wordt berekend gaat uit van de strategische beleggingsmix. (De vermogensbeheerder gaat over het algemeen uit van de feitelijke beleggingssamenstelling).

2.6.3 Oordeel externe actuaire

De Stichting heeft aan Hewitt Associates B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2009. Ter uitvoering van de opdracht heeft de actuaire onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De actuaire heeft onder meer onderzocht of de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld, en heeft zich een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds.

De actuaire heeft verklaard ervan overtuigd te zijn dat door de Stichting is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De technische voorzieningen zijn toereikend vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum minder dan het vereist eigen vermogen. Gemeten naar de wettelijke maatstaf ten aanzien van de verplichtingen aangegaan tot balansdatum, is derhalve sprake van een reservetekort.

De vermogenspositie van het pensioenfonds is naar de mening van de actuaire onvoldoende, vanwege een reservetekort. Daarbij is bepalend de mate van waarschijnlijkheid dat het pensioenfonds zal kunnen voldoen aan de verplichtingen, in aanmerking nemend het streven inzake toeslagen, zoals aan verzekerden meegedeeld en de in wet- en regelgeving opgenomen criteria.

De volledige actuariële verklaring is opgenomen onder hoofdstuk 4.

2.7 Risicomanagement

In het bestuursverslag wordt ingegaan op het risicobeleid en de daarop gerichte beheersmaatregelen van het pensioenfonds. Een meer gedetailleerde (kwantitatieve en kwalitatieve) toelichting op de actuele posities is opgenomen in de jaarrekening.

2.7.1. Risico(beheersings)beleid

De doelstelling van het vermogensbeheer is het op de lange termijn kunnen uitkeren van de toegezegde pensioenen en het realiseren van de ambitie om pensioenen te kunnen indexeren. Daarbij hanteert het fonds twee randvoorwaarden: a) het beperken van de kans op een (te) lage dekkingsgraad en b) het beperken van de kans op het niet tijdig kunnen herstellen van ontstane tekorten. Dit komt neer op een zorgvuldige afweging van rendement en risico.

SPUN wil met de beleggingen alleen risico's lopen als daar een verwacht rendement tegenover staat. De risicoacceptatie is niet groot. Dat blijkt onder andere uit de omvang van het risicobudget dat jaarlijks met de vermogensbeheerder wordt afgesproken. Sinds 2008 hanteert SPUN een operationele norm die 20% ligt beneden de strategische normstelling. Binnen de beleggingsportefeuille wordt een zo optimaal mogelijke risico-rendementsverhouding nagestreefd onder de randvoorwaarde van het beperkte risicobudget. De algemene leidraad voor het operationele management is eveneens risicomijdend. De operationele processen zijn zodanig ingericht dat risico's zo veel mogelijk worden uitgesloten en zekerheden worden verkregen ten aanzien van de processen en procedures bij partijen waaraan werkzaamheden zijn uitbesteed. De omvang van de eigen SPUN-organisatie is zodanig dat wordt gewerkt met beperkte middelen, die zo efficiënt mogelijk worden ingezet. Anderzijds is de organisatiestructuur overzichtelijk, waardoor de kans dat operationele risico's zich voordoen beperkt wordt geacht.

Het bestuur heeft als prioriteit bestempeld het beheersen van financiële risico's, onder te verdelen in markt-, rente-, krediet- en solvabiliteits- en liquiditeitsrisico, alsmede sponsor- en draagvlakrisico. Deze worden hierna toegelicht.

Binnen de fiduciaire managementovereenkomst valt ook risicomanagement. Het integrale risicobeleid van Mn Services maakt onderscheid tussen de beleggingsrisico's, compliance risico's en operationele risico's. De beheersing van de risico's vindt plaats op verschillende niveaus, er worden drie disciplines onderscheiden: Risk Control, Compliance en Operational Risk.

Deze drie afdelingen dekken de operationele risico's, compliance risico's en de mandaat compliance (=naleving door externe manager van verstrekte mandaten) voor SPUN af. Andere risicocategorieën die worden onderkend zijn bijvoorbeeld reputatierisico, kredietrisico en juridische risico's. Een voorbeeld in dit verband is de uitgebreide due diligence bij de inhuur van externe vermogensbeheerders. Uitgangspunt voor de beheersing van de beleggingsrisico's is deze zo veel mogelijk daar te leggen waar de risico's worden genomen. Op klantniveau wordt het risicomanagement meer integraal benaderd, onder andere ten aanzien van de risico's voortvloeiende uit de strategische beleggingsmix en de overlay strategieën.

Het bestuur heeft zijn beleid ter zake van het risicomanagement verwoord in de ABTN. Het bestuur verwacht in het eerste kwartaal van 2010 een meer omvattend beleidsdocument te kunnen publiceren.

2.7.2. Financiële risico's

2.7.2.1. Marktrisico

Ten behoeve van dit verslag wordt het marktrisico onderverdeeld in prijs-, rente- en valutarisico.

2.7.2.1.A Prijsrisico

Het prijsrisico is het risico van waardeverandering in de zakelijke waarden als gevolg van ontwikkelingen op de financiële markten. De oorzaak daarvan kan zijn gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of meer generieke marktfactoren. Omdat de beleggingen worden gewaardeerd tegen actuele waarde, waarbij waardewijzigingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn de wijzigingen in de marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat.

Het prijsrisico als zodanig is door SPUN niet beïnvloedbaar. Het prijsrisico kan wel worden gemitigeerd en wel door diversificatie. Diversificatie wordt onder meer bereikt door spreiding van de te beleggen middelen over verschillende financiële instrumenten, geografische spreiding en spreiding over sectoren. En verder door aan meerdere fondsmanagers mandaten ter verstrekken, waarbij die managers worden geselecteerd op basis van het hanteren van afwijkende marktstrategieën. In aanvulling hierop is het marktrisico gehedged door het gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten).

Zie 3.4.6.2. voor de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan de diversificatie.

2.7.2.1.B Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarde van vastrentende beleggingen en de pensioenverplichtingen veranderen als gevolg van veranderingen in de marktrente. De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is een maatstaf voor de gewogen gemiddelde resterende looptijd van de kasstromen. Een duration mismatch betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen; de dekkingsgraad zal stijgen. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op verminderen van het renterisico, door middel van het verkleinen van de duration mismatch, bijvoorbeeld door te investeren in langlopende obligaties. Ook renteswaps dragen bij aan het meer met elkaar in evenwicht brengen van de beleggingen en de verplichtingen. De renteafdekking stabiliseert de ontwikkeling van de dekkingsgraad en verlaagt de vereiste reservebuffer. Het deel van het risico dat hiermee wordt verminderd, kan worden ingezet daar waar het fonds verwacht extra rendement te kunnen behalen. Een ander effect van de renteafdekking is, dat de duration mismatch weliswaar wordt verkleind, maar dat er wel een nieuw risico wordt geïntroduceerd. Met het sluiten van contracten voor dit soort financiële instrumenten (lees rente swaps) ontstaat een tegenpartijrisico (zie hierna).

Het fonds blijft overigens wel gevoelig voor wijzigingen in de marktrente. Bij de bepaling van het beleggingsbeleid weegt het bestuur zorgvuldig de voordelen (meer zekerheid) en nadelen (minder rendement) van meer of minder duration matching af. Het totale aandeel van vastrentende waarden, inclusief hoogrentende waarden en inflatie obligaties, bedraagt zo'n 72% van de totale portefeuille.

2.7.2.2. Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van beleggingen verandert als gevolg van veranderingen in valutakoersen. Het pensioenfonds is van mening dat dit risico op de lange termijn niet wordt gewaardeerd. Daarom wordt van een aanzienlijk deel van de beleggingsportefeuille, dat buiten de euro wordt belegd (US dollar, Britse pond en Japanse yen) het valutarisico afgedekt.

Het valutarisico wordt afgedekt door middel van het sluiten van eenjarige valutatermijncontracten. Om de afdekking van de valutarisico's te matchen met de ontwikkeling van de beleggingsportefeuille worden de hedges periodiek aangepast. Als de afwijking te groot wordt, wordt de hedge tussentijds al aangepast ter reductie van het risico.

De overige valutapositities zijn dermate gering van omvang dat het fonds heeft besloten die risico's niet af te dekken.

2.7.2.3. Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen als gevolg van betalingsonmacht of faillissement van een tegenpartij waarop een pensioenfonds (potentieel) een vordering heeft. Voor SPUN betreft het voornamelijk de beleggingen in obligaties en leningen.

Het faillissement van Lehman Brothers in september 2008 heeft laten zien welk belang is gemoeid met adequaat collateral management. Lehman was een grote tegenpartij bij derivatentransacties. Doordat de fiduciair manager het tegenpartijrisico professioneel heeft gemanaged, is toen directe schade voor het pensioenfonds uitgebleven. In het algemeen is het fonds volgend in het prudente beleid dat de vermogensbeheerder in deze hanteert.

Het kredietrisico wordt gemitigeerd door spreiding van de vastrentende waarden over regio's en sectoren.

2.7.2.4. Solvabiliteitsrisico

Het pensioenfonds dient op grond van de Pensioenwet te beschikken over een vereist eigen vermogen. SPUN heeft het vereist eigen vermogen zodanig vastgesteld dat met een zekerheid van 97,5% wordt voorkomen dat het pensioenfonds binnen een periode van drie jaar over minder waarden (lees: belegd vermogen) beschikt dan de hoogte van de technische voorzieningen. Voor SPUN komt deze norm neer op een vereist eigen vermogen van ca. 9% van de technische voorzieningen, oftewel een dekkingsgraad van ten minste 109%. Het solvabiliteitsrisico brengt tot uitdrukking dat in beginsel eens in de veertig jaar (= kans van 2,5%) de dekkingsgraad niet binnen drie jaar aan de gestelde norm zal voldoen.

Deelnemers zijn gebaat bij een zo hoog mogelijke zekerheid van hun pensioen. Dat geldt zowel voor de pensioenaanspraken als voor de toeslagverlening. Maar zekerheid kent een prijs. Zekerheid vereist immers dat SPUN nu al geld reserveert voor toekomstige verplichtingen en daarbovenop buffers aanhoudt om tegenvallers te kunnen opvangen. Dat betekent hogere pensioenpremies. De zekerheidsnormen worden door SPUN daarom alleen toegepast op de onvoorwaardelijke pensioenaanspraken, oftewel nominale zekerheid.

SPUN hanteert bij de inrichting van de strategische beleggingsportefeuille twee randvoorwaarden a) het beperken van de kans op (te) lage dekkingsgraad en b) het beperken van de kans op niet tijdig kunnen herstellen van ontstane tekorten. Dit risicokader beïnvloedt het solvabiliteitsrisico in positieve zin, doordat het noopt tot een meer defensieve beleggingsstrategie. Dat komt tot uitdrukking in de S-formule en de vereiste dekkingsgraad.

2.7.2.5 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico ligt zowel besloten in het operationele management van het fonds, als in het beleggingsproces. Dit laatste liquiditeitsrisico behelst het risico dat beleggingen niet tijdig en/of tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen.

Het risico wordt beheerst door vooral op gereguleerde markten te beleggen. En verder door voldoende diversificatie in de portefeuille aan te brengen. Daarnaast kan het risico worden beheerst door het aanhouden van voldoende ruime liquiditeitsposities.

Desalniettemin kunnen bijzondere marktomstandigheden ertoe leiden dat er nauwelijks vraag is naar bepaalde beleggingstitels. SPUN accepteert dit 'restrisico'.

Een andere dimensie van het liquiditeitsrisico betreft de uitgaven die het pensioenfonds moet doen en de daartegenover staande liquide middelen. Ontoereikende premie-inkomsten (en directe beleggingsopbrengsten) kunnen ertoe leiden dat het fonds niet aan zijn verplichtingen op korte termijn kan voldoen. Door bij voortduring de cash positie te monitoren over een periode van ten minste 12 maanden kunnen liquiditeitstekorten tijdig worden gesignaleerd en maatregelen worden getroffen ter voorkoming van een tekortsituatie.

2.7.2.6. Sponsor- en draagvlakrisico

Op basis van de tussen Unisys Nederland en SPUN vigerende financieringsovereenkomst draagt Unisys Nederland het risico voor vermogenstekorten bij het pensioenfonds. Vanwege het reserve- en dekkingstekort op 31 december 2008 is in het herstelplan een aanvullende premiestorting opgenomen ter grootte van ca. € 32,2 mln. Unisys Nederland, geconfronteerd met deze vordering van SPUN, heeft aangegeven dat de betaling ineens (gespreid over vier kwartalen) in 2009 een te negatieve impact zou hebben op haar bedrijfsvoering. De omvang van de vordering op Unisys in relatie tot de impact die dat heeft op de bedrijfsvoering van Unisys, wordt als sponsorisico aangeduid. Voor het bestuur is dat aanleiding geweest om zich te beraden op de mogelijke (maar thans niet voorzienbare) situatie dat Unisys Nederland in de toekomst geheel of gedeeltelijk niet aan deze financiële afspraken kan voldoen. De in dit verband te maken afwegingen zullen hun beslag krijgen in de met Unisys Nederland te sluiten uitvoeringsovereenkomst.

In het verlengde daarvan zal het bestuur in 2010 tevens stil dienen te staan bij, wat wel wordt genoemd, het draagvlakrisico. Het gaat dan onder meer om de financiële impact van het teruglopende actieve

deelnemersbestand voor de toekomstige financiering van de pensioenen en van de uitvoeringsorganisatie. Het aantal deelnemers in het bestand van SPUN neemt van jaar tot jaar af, gemiddeld met een 4% per jaar. Wanneer deze trend zich voorzet, ontstaat op den duur een scheve verhouding tussen het aantal actieven en inactieven met alle financiële consequenties (waaronder de toeslagverlening) van dien en mogelijke gevolgen voor het huidige model van de uitvoering. De ingezette trend is als zodanig door het pensioenfonds niet te beïnvloeden, wel heeft het bestuur mogelijkheden om de onderkende consequenties op te vangen. Enerzijds liggen die besluiten in de met Unisys Nederland te sluiten uitvoeringsovereenkomst. Anderzijds is het de verantwoordelijkheid van het bestuur om oog te hebben voor de ontwikkelingen op het terrein van de pensioenuitvoering, bijvoorbeeld ontwikkelingen die kunnen leiden tot schaalvergroting.

2.7.3. Operationeel risk management

In toenemende mate bestaat binnen het pensioenfonds aandacht voor de meer operationele aspecten van het riskmanagement. Operationele risico's zijn de risico's die ontstaan door een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. SPUN streeft er naar te voorkomen dat in de dagelijkse uitvoering van de pensioenregelingen knelpunten ontstaan. Enerzijds hebben die betrekking op de administratieve processen (bijvoorbeeld fouten in administratieve verwerking van pensioenen) anderzijds op het voorkomen van en beheersen van uitval van systemen en de personele bezetting.

Dergelijke risico's worden mede beheerst door het stellen van kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering zijn betrokken, met name wat betreft de interne organisatie (procedures, processen en controles en kwaliteit geautomatiseerde systemen). Deze kwaliteitseisen worden getoetst door het bestuur. Die kwaliteitseisen blijken onder meer uit de door de vermogensbeheerders afgegeven SAS 70 verklaringen. Binnen de organisatie van SPUN kan eveneens een operationeel risico ontstaan. Door een adequate administratieve organisatie en interne controle wordt de kans op onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie en fraude vermindert. In het verslagjaar zijn extra inspanningen geleverd ter voorkoming van fouten in de verwerking van gegevens in de pensioenadministratie en onjuiste afwikkeling van transacties, met name van pensioenuitkeringen.

Compliance is het geheel van maatregelen dat zich richt op de implementatie, handhaving en naleving van externe wet- en regelgeving, alsmede op interne procedures en gedragsregels om te voorkomen dat de reputatie en integriteit van SPUN wordt aangetast. SPUN hanteert een risicobenadering. Ter bepaling van de risicogebieden, wordt gebruik gemaakt van de Financiële Instellingen Risicoanalyse Methode (FIRM) van DNB. In het Compliance Statuut is een en ander nader uitgewerkt, waaronder de naleving van de gedragscode.

2.8 Gebeurtenissen na balansdatum

2.8.1. Herstelplan: stand van zaken

In een brief van 28 december 2009 heeft DNB aangegeven dat in het geval op 15 januari 2010 geen overeenstemming met Unisys Nederland zou zijn bereikt over een betalingsregeling van de aanvullende premiestorting, dat SPUN dan de volgende stap zou moeten nemen in het incassobeleid zoals verwoord in het herstelplan. Bij ontstentenis van zo'n financiële regeling heeft het SPUN bestuur op 22 januari 2010 haar advocaat de opdracht verstrekt een dagvaarding op te stellen. Die dagvaarding is ultimo maart 2010 verzonden naar Unisys Nederland. 19 april 2010 is de dagvaarding betekend bij de Rechtbank in Amsterdam. Daarmee is een eerste stap gezet om het geschil met Unisys Nederland over de betaling van het restant van de aanvullende premie aan de rechter voor te leggen.

Daarnaast heeft SPUN een evaluatie van het herstelplan bij de toezichthouder ingediend. Met de brief van 28 april 2010 maakte de toezichthouder kenbaar dat er geen bijzondere bevindingen zijn ten aanzien van de evaluatie.

2.8.2. Overleg met Unisys Nederland

Het overleg met Unisys Nederland over een betalingsregeling voor de herstelbetaling heeft zich verbreed. Partijen hebben als intentie geformuleerd te komen tot een structurele oplossing voor de financiering van de huidige en de nieuwe pensioenregeling inclusief het toeslagenbeleid. Er wordt dus niet alleen gesproken over een betalingsregeling ter zake van die aanvullende premie, tevens is ter discussie gesteld de (toekomstige) indexatie-ambitie van SPUN, de indexatie voorvloeiende uit de huidige pensioenregeling evenals de afspraken die Unisys Nederland met het medezeggenschap heeft gemaakt over een nieuwe pensioenregeling. Met de

juiste afspraken is de continuïteit van SPUN voor de langere termijn geborgd. Nadat de randvoorwaarden voor zo'n financieringsregeling in beeld zijn gebracht, heeft Unisys Nederland aangegeven op 19 mei 2010 een voorstel te zullen doen.

Nadat de financiële afspraken met Unisys Nederland zijn gemaakt, kan ook de migratie van de financieringsovereenkomst naar een uitvoeringsovereenkomst weer worden geagendeerd.

2.8.3. Aanpassingen in beleggingsportefeuille

Het beleggingsplan 2010 is na overleg in de beleggingscommissie begin december 2009 door het bestuur goedgekeurd. Besloten is de verhouding tussen de risicodragende beleggingen (return portefeuille) en de matchingportefeuille op het niveau van 2009 te handhaven. Binnen de matchingportefeuille werd besloten tot een verschuiving van inflatie gerelateerde obligaties naar langlopende staatsleningen. Achtergrond bij dit besluit is het grotere belang dat wordt gehecht aan de afdekking van het nominale renterisico (versus afdekking van het reële renterisico) in combinatie met de afgenomen rendementverwachtingen in de nabije toekomst voor inflatie gerelateerde obligaties. Binnen de return portefeuille krijgen de 'opkomende markten' in 2010 een hogere weging vanwege de betere economische vooruitzichten in vergelijking met de Westerse economieën. Het risicobudget is ongewijzigd op 6% vastgesteld.

2.8.4. Landenrisico

De ontwikkelingen op de financiële markten werden gedurende het eerste kwartaal sterk overheerst door één thema; de fiscale problemen in Griekenland. Het zeer hoge overheidstekort resulteerde in een officiële verlaging van de kredietstatus door de rating agencies. De rentes op de Griekse staatsobligaties liepen fors op. Daarnaast ontstond de angst dat de tucht van de markt zich tevens zou keren tegen andere fiscale 'probleemlanden' in de eurozone zoals Portugal, Ierland en Spanje. Deze rentestijging vormde een risico omdat Griekenland in het tweede kwartaal van 2010 ruim € 15 mld. aan staatsleningen moet herfinancieren.

In het weekend van 8 en 9 mei heeft de EU een steunplan gelanceerd dat de eurozone bezwijkt onder de schuldencrisis. De EU lidstaten hebben garanties afgegeven voor EU-landen in financiële problemen. Daarnaast is de Europese Centrale Bank ertoe overgegaan staatsobligaties op te kopen. Om het goed functioneren van de markten te garanderen. Hoe deze maatregelen op de langere termijn uitwerken zal moeten worden afgewacht. Dat geldt ook voor de impact op de beleggingsportefeuille van SPUN.

2.8.5. Overig

Medio mei 2010 wordt de nieuwe website van SPUN opgeleverd. De website moet een belangrijke bijdrage in de verbetering van de communicatie met deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden.

2.9 Ten slotte

Het bestuur zal 2009 blijven herinneren als een in meerdere opzichten bijzonder jaar. Na de slechte financiële resultaten in 2008 en het eerste kwartaal van 2009 steeg de dekkingsgraad tot een niveau waarmee op voorhand geen rekening werd gehouden. Het opstellen van een herstelplan en het overleg met Unisys Nederland hebben veel inspanningen van het bestuur gevergd. Daardoor is in enkele andere dossiers te weinig progressie gemaakt. Het bestuur verwacht deze dossiers in 2010 opnieuw in behandeling te nemen en de nodige vooruitgang te kunnen maken. Centraal daarbij staat dat deelnemers, pensioengerechtigden en de werkgever(s) vertrouwen kunnen hebben in de wijze waarop het pensioenfonds wordt bestuurd.

2A Principes Goed Pensioenbestuur

2A.1. Toelichting

Op grond van principe B8 van de Principes voor goed pensioenfondsbestuur heeft het verantwoordingsorgaan de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur aan de hand van het jaarverslag, de jaarrekening en andere informatie. Dit oordeel dient samen met de reactie van het bestuur daarop bekend te worden gemaakt en in het jaarverslag van het fonds te worden opgenomen. Het oordeel van het verantwoordingsorgaan en de bestuurlijke reactie zijn opgenomen onder 2A.3.

In het jaarverslag dienen de bevindingen van het intern toezicht te worden opgenomen aldus principe C4. De bevindingen van de visitatiecommissie naar aanleiding van het onderzoek in het laatste kwartaal van 2009 zijn opgenomen onder 2A.4.

Het pensioenfonds stelt de deelnemersraad in de gelegenheid advies uit te brengen over elk voorgenomen besluit van het pensioenfonds tot vaststelling van het jaarverslag en de jaarrekening (zie onderdeel artikel 111 Pensioenwet). Hoewel daartoe geen verplichting bestaat, heeft het bestuur gemeend ook het advies van de deelnemersraad en de bestuurlijke reactie daarop in het jaarverslag te moeten opnemen en wel onder 2A.2.

2A.2.1. Advies deelnemersraad

Aan het Bestuur van de
Stichting Pensioenfonds Unisys Nederland
T.a.v. de heer J. Niezen, secretaris
Tupolevlaan 1
1119 NW Schiphol-Rijk

Lisse, 21 mei 2010
Referentie: DNR/1005211

Onderwerp: **advies Jaarverslag 2009**

Geacht Bestuur,

In reactie op uw adviesaanvraag betreffende het concept van het Jaarverslag 2009 van 6 mei 2010, vastgelegd in uw brief van 27 april 2010, informeren wij u als volgt.

De vragen en opmerkingen van de Deelnemersraad zijn door de directeur van het pensioenfonds van een reactie voorzien; de notitie daarvan is toegevoegd en vormt geen onderdeel van het advies.

Door de leden van de Deelnemersraad is vastgesteld dat in het Jaarverslag 2009 zoals toegezegd gevolg is gegeven aan de adviezen die voor het Jaarverslag 2008 werden uitgebracht waar het gaat om het vermijden van vaktaal en het nader uiteenzetten van de keuzes die het Bestuur heeft afgewogen bij besluiten over de beleggingen. Het concept van het Jaarverslag 2009 wordt, evenals het Jaarverslag 2008, als een professioneel opgesteld document ervaren.

2.1 Hoofdpijnen van het Bestuursverslag

In het bestuursverslag worden verschillende dekkingsgraden aangegeven en besproken. Dat wekt de indruk dat er ruimte bestaat daaruit een keuze te maken terwijl de financieringsovereenkomsten met de werkgevers en de richtlijnen van De Nederlandsche Bank die ruimte niet bieden. Het is niet wenselijk een overeenkomstrechtelijke vordering als mogelijk discutabel tussen partijen op te nemen terwijl daarover geen overeenkomst bestaat. Wij adviseren uitsluitend de juiste dekkingsgraad ultimo 2009 van 106,9% te vermelden en in het gehele jaarverslag als enige te hanteren.

Herstelmaatregelen

In de tekst over de herstelmaatregelen wordt een beroep gedaan op de discretionaire bevoegdheid van het Bestuur de indexatie van de ingegane pensioenen en aanspraken van gewezen deelnemers al dan niet te indexeren. Alleen in het geval werkgevers niet in staat zijn aan de verplichtingen van de financieringsovereenkomsten met het pensioenfonds te voldoen komt het Bestuur die bevoegdheid toe. De Deelnemersraad adviseert het onterechte beroep op de bevoegdheid achterwege te laten.

Bij het besluit van het Bestuur in 2009 geen indexatie toe te passen staat niet vermeld dat het Bestuur heeft besloten af te zien van de herevaluatie indexatie 2009 en daarvoor geen advies van de Deelnemersraad heeft

ingewonnen; de Deelnemersraad heeft daar bezwaar tegen aangetekend. Wij adviseren in het bestuursverslag daarvan melding te doen.

Door het niet toepassen van indexatie in 2009 en 2010 heeft het Bestuur besloten het deel van de premie dat conform de financieringsovereenkomsten bestemd is voor indexatie een andere bestemming te geven. De Deelnemersraad is van mening dat in het jaarverslag expliciet vermeld moet worden dat daarmee van de bepalingen van de financieringsovereenkomsten is afgeweken. Voor de goede orde vermelden wij hier dat de Deelnemersraad adviseerde een dergelijk besluit niet te nemen.

In het bestuursverslag en de jaarrekening wordt geen melding gemaakt van rente die de werkgevers verschuldigd zijn over de uitstaande vordering van een deel van de premie. De Deelnemersraad adviseert in het verslag aan te geven om welke reden geen rente over de uitstaande vordering in rekening is gebracht.

2.3.2 Kenmerken pensioenregeling

Bij de pensioenregeling variabel inkomen wordt in de opvatting van de Deelnemersraad onvoldoende aandacht besteed aan de verantwoordelijkheid van het pensioenfonds met betrekking tot de beleggingen voor risico deelnemer zoals vastgelegd in de Pensioenwet artikel 52 lid 1. Wij adviseren daar in het verslag aandacht aan te besteden.

2.3.3 Toeslagen(beleid)

Bij het kenschetsen van het toeslagenbeleid ontbreekt de aanduiding dat de kosten van indexatie als onderdeel van de premie aan de werkgevers in rekening wordt gebracht. Het gaat hier om de kern van het toeslagenbeleid dat verankerd is in de financieringsovereenkomsten met de werkgevers. De Deelnemersraad adviseert nadrukkelijk dit kenmerk van het toeslagenbeleid op te nemen.

Tot zover het advies van de Deelnemersraad over het concept van het Jaarverslag 2009. Wij zijn de directie van het pensioenfonds erkentelijk voor de toelichting.

Met vriendelijke groet,
Deelnemersraad Stichting Pensioenfonds Unisys Nederland

E. Nagel
Voorzitter

A. Heijma
Secretaris

2A.2.2. Bestuurlijke reactie advies deelnemersraad

Deelnemersraad SPUN
T.a.v. de heer A. Heijma
Govert Flincstraat 21
2162 CS Lisse

Schiphol-Rijk, 31 mei 2010
Referentie spun/jn/10.034

Betreft: **Advies deelnemersraad jaarverslag 2009**

Geachte heer Heijma,

Het bestuur van Stichting Pensioenfonds Unisys Nederland (hierna SPUN) bevestigt de goede ontvangst van het advies van de deelnemersraad betreffende het jaarverslag 2009 van de Stichting. Het bestuur is de deelnemersraad erkentelijk voor de grondigheid waarmee het jaarverslag is geanalyseerd en voortvarendheid waarmee het advies is uitgebracht. Naar aanleiding van het advies informeer ik u namens het bestuur als volgt:

Dekkingsgraad

In de balans per 31 december 2009 heeft SPUN een vordering op Unisys Nederland opgenomen ter grootte van € 19,9 mln. Deze vordering betreft het gedeelte van de eerste aanvullende premie 2009 welke nog niet door Unisys Nederland is voldaan. Daarmee is die vordering mede bepalend voor de omvang van het eigen vermogen van de Stichting, resulterend in een dekkingsgraad van 106,9%. De weergave van de solvabiliteit van het fonds in de DNB rapportages (onder meer de jaarstaten) en het bestuursverslag dienen in lijn te zijn (consistentie-eis) met de dekkingsgraad zoals die is te berekenen op basis van de balans. Het bestuur heeft gemeend in het bestuursverslag tot uitdrukking te moeten brengen welke effecten in belangrijke mate de bepalende zijn voor de financiële positie van het fonds ultimo 2009 c.q. de omvang van de dekkingsgraad. Beleidsmatig gaat het bestuur voorts nog echter uit van een lagere dekkingsgraad dan de genoemde 106,9%, onder meer omdat het niet voldane gedeelte van aanvullende premie niet kan worden belegd. Met deze beleidsmatige invalshoek wordt

geenszins tot uitdrukking gebracht dat het bestuur twijfelt over de 'hardheid' van de vordering op Unisys Nederland.

Herstelmaatregelen en indexatie

In de overlegvergadering met de deelnemersraad van 25 mei 2010 is uitgebreid stilgestaan bij de verschillen van inzicht tussen bestuur en deelnemersraad over de uitleg van de vigerende financieringsovereenkomst. De argumenten van de deelnemersraad hebben het bestuur niet tot andere inzichten gebracht. Het bestuur meent dat de beschikbare 'premie-ruimte' moest worden ingezet ter verbetering van de financiële positie van het fonds en niet voor indexatie. Een en ander in overeenstemming met het herstelplan. Bedacht dient te worden dat het herstel van de financiële positie in het belang is van alle bij het fonds betrokken partijen. Referentie: 10.034 Bladzijde 2 van 2 Stichting Pensioenfonds Unisys Nederland. De deelnemersraad en het bestuur verschillen van mening over de noodzaak een adviesaanvraag in te dienen over de herevaluatie van het indexatiebesluit 2009. Het bestuur ziet daarin geen aanleiding om in het bestuursverslag melding te maken van een niet-ingediende adviesaanvraag. Het bestuur vindt het evenmin zinvol om in het bestuursverslag op te nemen dat bij Unisys Nederland geen rentevergoeding wordt geclaimd over de uitstaande vordering, aangezien de financieringsovereenkomst, waarop de verschuldigde aanvullende premie is gebaseerd, geen bepaling met die strekking kent.

Pensioenregeling variabel inkomen

SPUN neemt de in de Pensioenwet bedoelde zorgplicht ten aanzien van de premieovereenkomst met beleggingsvrijheid voor de deelnemer zeer serieus. In het verslagjaar zijn maatregelen getroffen ter verbetering, waarvan ook verslag is gedaan. Het bestuur is echter van mening dat het bestuursverslag niet is bedoeld om de deelnemer te attenderen op de beleggingsrisico's en de verantwoordelijkheid van het fonds in deze. Het bestuur dankt de deelnemersraad voor de kwalificatie van het jaarverslag en vertrouwt erop dat de reactie van het bestuur op het uitgebrachte advies door de deelnemersraad als adequaat wordt beschouwd. Het advies van de deelnemersraad en deze bestuurlijke reactie worden in het jaarverslag 2009 van de Stichting opgenomen.

Met vriendelijke groet,
Stichting Pensioenfonds Unisys Nederland

J. Niezen
secretaris

2A.3.1. Beoordeling verantwoordingsorgaan

Aan de heer J. Niezen, secretaris
Stichting Pensioenfonds Unisys Nederland
Tupolevlaan 1
1119 NW SCHIPHOL-RIJK
Schiphol-Rijk, 31 mei 2010

Referentie: TvS-1206

Onderwerp: Concepttekst reactie VOP (Verantwoordingsorgaan Pensioenfonds)

Geachte heer Niezen,

Hierbij treft u de conceptbevindingen aan van het Verantwoordingsorgaan met betrekking tot het handelen van het Bestuur over het afgelopen boekjaar 2009 en de vastlegging hiervan in het jaarverslag van het betreffende jaar.

We kijken terug naar het afgelopen jaar met een overwegend gevoel van tevredenheid over het functioneren van het Bestuur. Toch menen we dit schrijven te moeten beginnen met het herhalen van een bevinding.

Het gaat hierbij over een herhaling van een bevinding met betrekking tot een gewenst **"Integraal beleidsdocument"**

Het Verantwoordingsorgaan toetst of het gevoerde beleid evenwichtig is uitgevoerd. Dit geeft een tweetal aandachtspunten:

- Is er sprake van expliciet, eenduidig, goed toegankelijk, vastgelegd beleid.
- Hoe vindt de uitvoering van dit beleid plaats per onderdeel.

Vorig jaar heeft het Verantwoordingsorgaan een bevinding geconstateerd dat het beleid niet expliciet, eenduidig, goed toegankelijk is vastgelegd. Hierover hebben Bestuur en Verantwoordingsorgaan gezamenlijk meerdere malen gesproken. Wel dient opgemerkt te worden dat het bestuur een aantal beleidsdocumenten proactief aan het vernieuwen is. Helaas heeft dit in 2009 niet geleid tot het gewenste eindresultaat. In het overleg van het Verantwoordingsorgaan en het Bestuur is dit gemis ter sprake gebracht en wordt dit uitgewerkt. Het Verantwoordingsorgaan meent dat het juist is dit wederom vast te leggen als bevinding.

Het is voor een Bestuur o.i. noodzakelijk om bij het begin van ieder jaar een aantal speerpunten te benoemen binnen dit beleidsplan. Achterliggende gedachte hierbij is dat de goede zaken, die het SPUN bestuur nu aan het ondernemen is rond het vernieuwen van de beleidsdocumenten, vooraf in een jaarplan aangegeven kunnen worden. Dus naast het beleidsdocument dient volgens het Verantwoordingsorgaan ieder jaar een speerpuntenplan opgesteld te worden waaraan gewerkt gaat worden.

Daarmee kan achteraf een juiste herkenning door het Verantwoordingsorgaan plaatsvinden van de specifieke beleidsaandachtspunten voor dat betreffende jaar.

We hebben ons verdere commentaar verdeeld naar een aantal thema's.

Het handelen van het bestuur in algemene zin.

1) Jaarverslag algemeen

Het jaarverslag is goed leesbaar uitgevoerd. De leesbaarheid van het jaarverslag van 2009 is wederom verbeterd ten opzichte van het jaarverslag 2008.

2) Administratief

De verbeteringen doorgevoerd in voorgaande jaren hebben geleid tot het naar behoren functioneren van de administratie. Het verheugt het Verantwoordingsorgaan dat de UPO's voor de Deelnemers en de gewezen Deelnemers tijdig zijn verstuurd.

3) Vermogensbeheerder

Het is verheugend te moeten constateren dat de uitvoering van beleggingsbeleid door de vermogensbeheerder heeft geresulteerd in een performance verbetering ten opzichte van de met de vermogensbeheerder afgesproken benchmark. Wel dient opgemerkt te worden dat de gegevens op jaarbasis in hoofdstuk "2.4.3. Rendement" het rekenkundige totaal van de kwartaalresultaten weergeven en niet zoals dit zou moeten zijn de gegevens op jaarbasis. We verzoeken u dit te corrigeren.

4) Herstelmaatregelen

In het verslag wordt uitvoerig ingegaan op de stappen die het bestuur gezet heeft om de dekkingsgraad te herstellen conform het uitgezette plan. Het Verantwoordingsorgaan herkent bij het formuleren van het beleid en het uitvoeren hiervan door het Bestuur een evenwichtige belangenafweging. Dit heeft tot op heden nog niet geleid tot een volledige betaling van de werkgever. Het Verantwoordingsorgaan meent, zoals u al aangeeft, dat met name de herstelbetaling door werkgever en afhandeling van de dagvaarding door Bestuur van de werkgever een "schrijven van gebeurtenis na balansdatum" rechtvaardigt.

5) Communicatie

Na verwerking van de adviezen van het Verantwoordingsorgaan op het eerste communicatiebeleidsplan heeft het Bestuur een nieuw communicatiebeleidsplan ontwikkeld hetgeen door het Verantwoordingsorgaan positief is ontvangen en als zodanig de goedkeuring heeft gekregen van het Verantwoordingsorgaan. Dit communicatiebeleidsplan heeft in de uitvoering nog niet geleid tot een verbetering van communicatie tot op het gevraagde niveau. De uitvoering is tekort geschoten. Het handelen volgens dit beleidsplan zullen wij in 2010 aandachtig volgen.

Beleidskeuzes die op de toekomst betrekking hebben

1) Toekomst SPUN

Het bestuur heeft het initiatief genomen om een voorlichtingssessie te organiseren over de toekomst van het SPUN. Het Verantwoordingsorgaan is zeer positief over deze voorlichting. Het ziet uit naar verdere opvolging van dit initiatief in het jaar 2010 zodat tijdige en verantwoorde beleidskeuzes voor de toekomst gemaakt kunnen worden.

De naleving van de Principes van goed pensioenfondsbestuur door het Bestuur

2) Intern toezicht

Het rapport van de visitatiecommissie is ontvangen als een zeer professioneel rapport met inhoudelijk een goed overzicht van de status van de processen en procedures, zoals die gebruikt worden door het SPUN bestuur.

Het Verantwoordingsorgaan wil het bestuur complimenteren met de uiteindelijke beoordeling van de commissie.

Hiermee beëindigt het VO haar commentaar. Het aantal bevindingen en de inhoud van deze bevindingen zijn beperkt.

Wij danken de bestuursleden voor hun inzet.

Met vriendelijke groet,
Verantwoordingsorgaan

A.G. van Setten
Voorzitter Verantwoordingsorgaan

2A.3.2. Bestuurlijke reactie beoordeling verantwoordingsorgaan

Verantwoordingsorgaan
Stichting Pensioenfonds Unisys Nederland
t.a.v. de heer A.G. Setten, voorzitter
Tupolevlaan 1
1119 NW Schiphol-Rijk

Schiphol-Rijk, .. juli 2010

Betreft: reactie SPUN bestuur op beoordeling jaarverslag 2009
Referentie:

Geachte heer van Setten,

Het bestuur van Stichting Pensioenfonds Unisys Nederland (SPUN) dankt het verantwoordingsorgaan voor de uitgebreide beoordeling van het handelen van het bestuur in algemene zin en de vastlegging van dat handelen in het jaarverslag 2009 in het bijzonder. Hieronder treft u aan de reactie van het bestuur op de bevindingen van het verantwoordingsorgaan.

1. Het bestuur is content met de waardering die het verantwoordingsorgaan uitspreekt voor de leesbaarheid van het jaarverslag 2009.
2. Uitgangspunt voor de communicatie-inspanningen van SPUN is dat te allen tijde wordt voldaan aan de desbetreffende wettelijke normen. Het bestuur streeft er naar om deelnemers telkens op zo kort mogelijk termijn te informeren over hun pensioenrechten. Wat betreft de verzending van de UPO's blijft SPUN ruim binnen die normering.
3. Paragraaf 2.4.3. zal, wat betreft de vermelding van het rendementspercentage per jaar, worden aangepast, het bestuur neemt de aanbeveling van het verantwoordingsorgaan in deze over.
4. Teneinde tegenover alle stakeholders zo transparant mogelijk te zijn, heeft het bestuur gemeend om in het bestuursverslag uitgebreid stil te moeten staan bij de uitvoering van het herstelplan. Het bestuur is erkentelijk voor de waardering van het verantwoordingsorgaan wat betreft de evenwichtige belangenafweging in dit dossier.
5. Het bestuur is zich bewust dat in 2009 de communicatie-inspanningen wat zijn achtergebleven bij de verwachtingen. Het bestuur spant zich in om in 2010 een inhaalslag te maken. De nieuwe website, die binnen afzienbare tijd wordt gelanceerd, is daarbij van aanzienlijke betekenis.

6. Het bestuur heeft besloten verdere stappen wat betreft een onderzoek naar de alternatieve uitvoeringsmodellen pas te initiëren nadat met Unisys Nederland een uitvoeringsovereenkomst is gesloten. De in zo'n overeenkomst vast te leggen (financiële) afspraken bepalen immers mede de keuze voor het uitvoeringsmodel.
7. Met het verantwoordingsorgaan is het bestuur van mening dat het rapport van de visitatiecommissie een waardevol document is. Het bestuur heeft daarom al een aanvang gemaakt met het opvolgen van de aanbevelingen.

Het bestuur treft inmiddels de voorbereiding voor een integraal beleidsdocument. De verwachting is dat dit document in het derde kwartaal van 2010 zal worden afgerond en aan het verantwoordingsorgaan kan worden aangeboden.

Het bestuur vertrouwt erop dat bovenstaande reactie op de bevindingen van het verantwoordingsorgaan eenzelfde positieve waardering krijgt als eerder door de leden van het verantwoordingsorgaan is geuit.

Met vriendelijke groet,
Stichting Pensioenfonds Unisys Nederland

J. Niezen
Secretaris

2A.4. Bevindingen en aanbevelingen van de Visitatiecommissie

Rapport visitatiecommissie

1. Visitatieprocedure

De visitatie van het pensioenfonds door Stichting Het Vak-VC is verlopen volgens een vaste procedure. Daarbij heeft na benoeming van de visitatiecommissie door het bestuur, eerst een documentenonderzoek plaatsgevonden op basis van:

- de notulen van de vergaderingen van het bestuur en de overlegvergaderingen met resp. deelnemersraad en verantwoordingsorgaan over de periode vanaf januari 2008.
- de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN) d.d. 1 januari 2008;
- het jaarverslag 2008 van het pensioenfonds;
- het accountantsverslag 2008;
- het actuariële rapport 2008.

In aanvulling hierop heeft de visitatiecommissie de volgende documenten bestudeerd:

- de statuten van het pensioenfonds;
- de procuratieregeling voor de directeur;
- het mandaat van de beleggingscommissie;
- het reglement van de deelnemersraad;
- het reglement van het verantwoordingsorgaan;
- het reglement van de visitatiecommissie;
- het pensioenreglement;
- de financieringsovereenkomst;
- de klachtenregeling;
- de gedragscode;
- het deskundigheidsplan;
- de overeenkomst fiduciair management en Service Level Agreement (SLA);
- presentatie beleggingsplan 2009;
- de rapportages van de vermogensbeheerder;
- de continuïteitsanalyse februari 2009;
- het concept-communicatieplan 2008-2010;
- correspondentie met AFM inzake zelfevaluatie en met DNB inzake herstelplan.

In aanvulling op het documentenonderzoek heeft de visitatiecommissie op locatie bij het pensioenfonds gesprekken gevoerd met een delegatie van het bestuur van het pensioenfonds, een delegatie van de deelnemersraad en een delegatie van het verantwoordingsorgaan. De besprekingen werden bijgewoond door de directeur Pensioenbureau.

De visitatiecommissie heeft op basis van het documentenonderzoek en de gevoerde gesprekken een bespreekversie van het visitatierapport uitgebracht die op 7 december 2009 zal worden nabesproken met het bestuur. Hierna zal de definitieve versie van het rapport opgesteld worden waarin de uitkomsten van de nabespreking zijn meegenomen.

Samenstelling visitatiecommissie:

1. drs. R.C.L. Bakker
2. drs. A. Doorduyn (voorzitter)
3. mr. P.S. Procee

Datum visitatie:

2 november 2009

2. Algemeen oordeel

De indruk van de visitatiecommissie is overwegend positief. Op basis van de documentatie en de gevoerde gesprekken is de visitatiecommissie van mening dat het bestuur van het pensioenfonds de zaken op een zeer verantwoorde manier heeft geregeld. De overgang naar een nieuwe fiduciair beheerder van de beleggingen is goed begeleid en er is voortvarend gewerkt aan het herstelplan. De visitatiecommissie heeft geconstateerd dat het opereren voor het bestuur in de context van een Amerikaanse onderneming additionele vaardigheden vereist. Het bestuur weet zich onafhankelijk van sociale partners op te stellen en toont een grote mate van betrokkenheid bij-, en verantwoordelijkheid voor- de gang van zaken bij het pensioenfonds. Het grote aantal agendapunten dat om een snelle standpuntbepaling vraagt is voor een deel ten koste gegaan van de aanpak van meer structurele zaken. Het bestuur beseft dit en heeft het voornemen hierin verbeteringen aan te brengen. De risicoaspecten, zowel in financiële zin als met betrekking tot de uitvoeringsorganisatie, komen in het bestuur met regelmaat aan de orde.

3. Belangrijkste bevindingen

De vergaderingen vinden volgens een vast patroon plaats, maar beleidsmatige aspecten krijgen weinig aandacht. Dit blijkt onder meer uit de afwezigheid van een lange termijn beleidsplan en het ontbreken van plannen voor opleiding en zelfevaluatie. De deelnemersraad en het verantwoordingsorgaan krijgen voldoende mogelijkheden om hun rol goed in te vullen.

Uit het herstelplan blijkt dat een forse additionele storting in het pensioenfonds nodig is. De langdurige en moeizame besprekingen hierover hebben nog niet tot resultaat geleid. De complexiteit van dit onderwerp is de visitatiecommissie duidelijk geworden, maar niettemin is het vinden van een uitweg uit deze impasse op korte termijn van groot belang. De totstandkoming van een uitvoeringsovereenkomst ter vervanging van de huidige financieringsovereenkomst is om deze reden ook vertraagd.

Het vermogensbeheer is uitbesteed; de overige werkzaamheden worden door een eigen, klein pensioenbureau uitgevoerd. Hoewel een aantal taken extern 'in service' wordt gedraaid, blijft de kwetsbaarheid voor het pensioenfonds aanwezig. Dit onderwerp verdient daarom de voortdurende aandacht van het bestuur. De communicatie van het pensioenfonds met de achterban vindt voor een deel plaats via een eigen website, die binnenkort vernieuwd gaat worden. Meer dan nu zou deze communicatie mogelijk gebruikt kunnen worden voor informatie over actuele onderwerpen zoals beleggingen, herstelplan en de recente kredietcrisis.

4.**Belangrijkste aanbevelingen**

1. Beleidsdoelstellingen formuleren waarvan de concretisering periodiek getoetst kan worden.
2. Agenderen en gestructureerd bespreken van externe pensioenontwikkelingen/wetgeving en deze beoordelen op mogelijke consequenties voor het pensioenfonds.
3. Formeel vastleggen van de rol en positie van de communicatiecommissie.
4. In de financiële verantwoording naar alle belanghebbenden de feitelijke grenzen van de bestuurlijke verantwoordelijkheid verduidelijken met betrekking tot:
 - a. mogelijkheid dat premie niet kostendekkend is;
 - b. (Te?) optimistische inschatting van het beleggingsrendement;
 - c. De werkgever die vooralsnog niet bereid is de benodigde aanvullende premie (volledig) te voldoen.
5. Ontwikkelen van het risicomanagementsysteem en periodiek het proces van risicomanagement monitoren, waarbij de signalen uit dit systeem leidend zijn voor de bestuursagenda.
6. Bevorderen dat de eerstverantwoordelijke binnen het bestuur voor de gesprekken met de werkgever over de totstandkoming van een uitvoeringsovereenkomst niet de financieel verantwoordelijke functionaris is van de werkgever.
7. Aansluitend op een observatie van de deelnemersraad: verbeteren van de voorlichting over het te voeren beleggingsbeleid.
8. Een beknopte en leesbare samenvatting van de kwartaalberichten van de vermogensbeheerder op de website van het pensioenfonds plaatsen.
9. Streven naar een meer professionele opzet van het communicatiebeleid met doeltreffend toezicht op het realiseren van meetbare doelstellingen. Overwegen om bij de communicatie over het herstelplan een deskundige in te schakelen.
10. Vastleggen dat jaarlijks gerapporteerd wordt door de compliance officer van Mn Services over de nakoming van de gedragscode.
11. Stellen van prioriteiten ten behoeve van een goede invulling van taken op het gebied van compliance, deskundigheid en zelfevaluatie.

5. Uitkomsten nabespreking visitatierapport met het bestuur

Op 7 december 2009 heeft de visitatiecommissie de besprekversie van het visitatierapport besproken met een delegatie van het bestuur, te weten R. Topsvoort, werknemersbestuurslid en G. Bierlaagh, directeur Pensioenbureau. Naar aanleiding van deze bespreking is een klein aantal wijzigingen in de rapportage aangebracht. Verder zijn tijdens deze nabespreking de volgende punten naar voren gekomen:

1. Het bestuur wijst op een aantal relevante ontwikkelingen die plaatsvonden na het eerste gesprek met de visitatiecommissie, te weten:
 - a. Deelnemers en gepensioneerden zijn per brief geïnformeerd over het herstelplan.
 - b. In een deelnemersbijeenkomst is de financiële problematiek toegelicht; aanvullende informatie is op de website geplaatst.
 - c. De gesprekken met de sponsor over de financiële problematiek (vereiste inhaalpremie, indexatie) worden met hulp van een externe deskundige op constructieve wijze gevoerd.
2. Het onder punt 5.2.2. vermelde toenemend draagvlakrisico is voor het bestuur aanleiding, zich te beraden op de mogelijke uitvoeringsvarianten in de toekomst.
3. Bevinding 9.1: de gedragscode is inmiddels door alle leden van bestuur, deelnemersraad en verantwoordingsorgaan ondertekend.
4. Ook de nieuwe klachten- en geschillenregeling zijn inmiddels gereed en gepubliceerd.

Tenslotte bedankt het bestuur de visitatiecommissie voor de heldere en open wijze waarop de gesprekken hebben plaatsgevonden, alsmede voor de schriftelijke rapportage die voor het bestuur duidelijk en herkenbaar is.

Schiphol-Rijk, 16 juni 2009

Het Bestuur van de Stichting Pensioenfonds Unisys Nederland

Drs. J. de Raad
Voorzitter

J. Niezen
Secretaris

3 Jaarrekening

3.1 Balans per 31 december 2009

3.1.1 Balans actief

<i>Na bestemming van het saldo van baten en lasten</i>		31 december 2009		31 december 2008	
	Ref.	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
<i>Activa</i>					
Beleggingen voor risico pensioenfonds	3.4.4.1				
Vastgoed		5.428		5.967	
Aandelen		29.242		20.986	
Vastrentende waarden		242.407		215.820	
Derivaten		12.224		23.061	
Overige beleggingen		19.215		19.523	
Subtotaal		308.516		285.357	
Vorderingen uit hoofde van beleggingen		1.674		15.900	
Liquide middelen voor beleggingen		259		220	
			310.449		301.477
Beleggingen voor risico deelnemers	3.4.4.2				
Overige beleggingen			953		503
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	3.4.4.3				
Garantiecontracten			12		11
Materiële vaste activa	3.4.4.4		0		0
Vorderingen en overlopende activa					
Overige vorderingen	3.4.4.5		20.016		459
Liquide middelen	3.4.4.6		10.260		8.286
Totaal activa			341.690		310.736

3.1.2 Balans passief

	Ref.	31 december 2009		31 december 2008	
		€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Passiva					
Reserves	3.4.5.1				
Vereist Eigen Vermogen		28.808		28.138	
Overige reserves		-7.820		-48.393	
			20.988		-20.255
Technische voorzieningen	3.4.5.2				
Voorziening pensioen- verplichtingen voor risico van het pensioenfonds		301.300		291.953	
Voorziening afgedekt door garantiecontract		12		11	
Overige Voorzieningen					
Voorziening RJ271 personeel Stichting		888		770	
			302.200		292.734
Voorziening pensioen- verplichtingen risico deelnemers	3.4.5.3		953		503
Verplichtingen uit hoofde van beleggingen	3.4.5.4		16.247		34.923
Overige schulden en overlopende passiva	3.4.5.5		1.302		2.831
Totaal passiva			341.690		310.736

3.2 Staat van baten en lasten over 2009

	Ref.	2009		2008	
		€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Baten					
Premiebijdragen (van werkgever en werknemers)	3.4.9.1		41.618		9.447
Premiebijdragen risico deelnemers	3.4.9.2		334		290
Beleggingsresultaten risico pensioenfonds	3.4.9.3		20.373		-16.865
Beleggingsresultaten risico deelnemers	3.4.9.4		93		-58
Overige baten	3.4.9.5		0		778
Totale baten			62.418		-6.408
Lasten					
Pensioenuitkeringen	3.4.9.6		9.380		8.598
Pensioenuitvoeringskosten	3.4.9.7		1.073		1.440
Pensioenopbouw		5.740		4.772	
Indexering en overige toeslagen		0		0	
Rentetoevoeging		7.444		11.323	
Onttrekking voor pensioen-uitkering en pensioen-uitvoeringskosten		-9.744		-8.817	
Wijziging marktrente		-6.979		45.583	
Wijziging actuariële grondslagen en/of methoden		12.937		0	
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	3.4.9.12	0		-499	
Overige mutatie voorziening pensioenverplichtingen	3.4.9.9	67		794	
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds	3.4.9.8		9.465		53.156
Mutatie pensioenverplichtingen voor risico deelnemers	3.4.9.10		450		232
Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen	3.4.9.11		799		774
Saldo overdrachten van rechten	3.4.9.12		0		478
Overige lasten			8		2
Totale lasten			21.175		-64.680
Saldo van baten en lasten			41.243		-71.088
<i>Bestemming van het saldo van baten en lasten</i>					
Overige reserves			41.243		-71.088

3.3 Kasstroomoverzicht over 2009

3.3.1 Toelichting op kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is conform de directe methode opgesteld. Alle ontvangsten en uitgaven worden als zodanig gepresenteerd. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenuitvoeringsactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

Ref.	2009		2008	
	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Kasstroom uit pensioen-activiteiten				
Ontvangen premies	22.031		8.946	
Ontvangen in verband met overdracht van rechten	90		151	
Betaalde pensioenuitkeringen	-9.374		-8.594	
Betaald in verband met overdracht van rechten	0		-643	
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-1.119		-1.438	
Overige ontvangsten/uitgaven *)	-2.374		115	
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten		9.254		-1.463
Kasstroom uit beleggings-activiteiten				
Aankopen uit hoofde van transitie	0		-58.094	
Verkopen en aflossingen van beleggingen	0		54.211	
Ontvangen directe beleggings-opbrengsten	77		2.033	
Aankopen beleggingen	0		-7.507	
Betaalde kosten van vermogensbeheer	0		-278	
Overige ontvangsten/uitgaven **)	-7.357		0	
Totaal kasstroom uit beleggingsactiviteiten		-7.280		-9.635
Netto kasstroom		1.974		-11.098
Koers- en omrekeningsverschillen op liquide middelen		0		0
Mutatie liquide middelen		1.974		-11.098
Het verloop van de liquide middelen is als volgt:				
Stand per 1 januari		8.286		19.384
Mutatie liquide middelen		1.974		-11.098
Stand per 31 december		10.260		8.286

*) In dit bedrag is begrepen de betaling ad € 2.479 K aan Nationale Nederlanden zijnde de premie van de Herverzekeringsovereenkomst over de jaren 2007, 2008 en 2009.

**) Dit bedrag bestaat uit een van Unisys Nederland ontvangen herstelbetaling ad € 3,2 mln. en een overboeking van de Kasbank rekening ad € 4,1 mln. Beide bedragen zijn ter belegging naar Mn Services overgeboekt.

3.4 Toelichting op de balans en staat van baten en lasten

3.4.1 Algemene toelichting

3.4.1.1 Activiteiten

Het doel van SPUN is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan pensioengerechtigden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden. Tevens verstrekt het fonds uitkeringen aan arbeidsongeschikte deelnemers. Het pensioenfonds geeft uitvoering aan de pensioenregeling van Unisys Nederland en verbonden organisaties.

3.4.1.2 Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen, zoals deze zijn opgenomen in Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek (BW) met toepassing van artikel 146 PW en met in acht name van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. Het bestuur heeft xx juni 2010 de jaarrekening opgemaakt.

3.4.2 Grondslagen voor waardering van activa en passiva

3.4.2.1 Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in euro's.

Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op reële waarde. De overige activa en passiva worden gewaardeerd op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen, waarmee wordt verwezen naar deze toelichting.

3.4.2.2 Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar. In 2009 heeft een schattingswijziging plaatsgevonden in verband met niet beschikbaar zijn nieuwe AG prognosetafel. Het effect hiervan is opgenomen als Wijziging actuariële grondslagen in de mutatie technische voorzieningen onder 3.4.5.2. Bij het vaststellen van de technische voorziening ultimo 2009 is rekening gehouden met het verwachte effect (opslag) van de verwacht hogere levensverwachting. Hiertoe is de voorziening vastgesteld op basis van de CBS prognosetafel. In het verslagjaar was geen sprake van een stelselwijziging.

3.4.2.3 Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en gerapporteerde waarde van activa en passiva, en van de baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op verschillende factoren, die gegeven de omstandigheden, als redelijk worden beschouwd. Deze uitkomsten vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en passiva, die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. Schattingen en veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen worden opgenomen in de periode waarin de schatting is herzien. Schattingen en veronderstellingen die belangrijke gevolgen hebben voor de jaarrekening en/of een aanmerkelijk risico in zich bergen van een materiële aanpassing in het volgende jaar zullen worden voorzien van een voetnoot.

3.4.2.4 Opname van actief, verplichting, bate of last

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Verplichtingen worden in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard gaat met een uitstroom van middelen en de omvang daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de rekening van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economische potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering

van een actief of een vermeerdering van een verplichting heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat (nagenoeg) alle economische voordelen en (nagenoeg) alle risico's met betrekking tot een actief of passief aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of passief niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en passiva niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarde van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Een financieel actief en een financieel passief worden gesaldeerd als nettobedrag indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en het passief gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen.

3.4.2.5 Vreemde valuta / Beleggingen

Vreemde Valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum.

Beleggingen

Algemeen

In overeenstemming met de Pensioenwet worden beleggingen gewaardeerd op reële waarde. Indien die reële waarde niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, wordt separaat vermeld op basis van welke grondslag de waardering heeft plaatsgevonden.

Het pensioenfonds heeft met Mn Services een fiduciair managementovereenkomst gesloten. Binnen dat raamwerk is sprake van de uitbesteding van het vermogensbeheer op basis van een zogenoemd multi-manager concept. Mn Services heeft voor haar cliënten diverse beleggingsfondsen opgericht. Mn Services Vermogensbeheer treedt op als fondsbeheerder, met de inschakeling van interne en externe fondsmanagers. Cliënten die overwegen om toe te treden tot een fonds ontvangen per fonds een Informatie Memorandum waarin de kenmerken van het fonds staan beschreven. Het vermogen van SPUN is grotendeels in 'Mn-fondsen' ondergebracht. Deze fondsen worden gewaardeerd op basis van een netto vermogenswaarde.

Beleggingen voor risico deelnemers worden op eveneens op reële waarde gewaardeerd.

Vastgoedbeleggingen

Onder de vastgoedbeleggingen kunnen in beginsel participaties in beursgenoteerde vastgoedmaatschappijen of niet-beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn opgenomen. De participaties in beursgenoteerde vastgoedmaatschappijen worden gewaardeerd tegen reële waarde, gebaseerd op de beurskoers per balansdatum. De waardering van belangen in niet-beursgenoteerde vastgoedbeleggingsinstellingen vindt plaats tegen de netto vermogenswaarde. Bij afwezigheid van een opgave van de fondsmanager per jaarultimo, zal Mn Services een gefundeerde inschatting maken op basis van marktanalyse.

Aandelen

Beursgenoteerde aandelen zijn gewaardeerd tegen de slotkoers per balansdatum. Niet aan een beurs genoteerde aandelenfondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde op basis van de door de vermogensbeheerder van het fonds laatste afgegeven intrinsieke waarde, zijnde een benadering van de reële waarde.

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde obligaties zijn gewaardeerd tegen de biedkoers op balansdatum inclusief de opgelopen interest per jaarultimo. Niet aan de beurs genoteerde fondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde op basis van de door de vermogensbeheerder laatste afgegeven intrinsieke waarde, zijnde een benadering van de reële waarde. Leningen zijn gewaardeerd tegen reële waarde op basis van de contante waarde van toekomstige kasstromen. Deposito's zijn gewaardeerd tegen reële waarde op de balansdatum.

Derivaten

Het afdekken van rente- en valutarisico geschiedt door middel van derivaten. Mn Services sluit op naam van het pensioenfonds zogenoemde OTC contracten.

Derivaten zijn financiële instrumenten die zijn afgeleid van meer traditionele producten zoals aandelen en obligaties. Het betreft onder meer valutatermijncontracten en interest rate swaps. Derivaten zijn gewaardeerd

tegen reële waarde. Dit is de waarde waarvoor het contract per jaarultimo kan worden afgewikkeld. De waarde wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen.

De ultimo van het jaar bestaande rechten en verplichtingen worden per derivatencontract gesaldeerd, mits aan de voorwaarden voor saldering wordt voldaan. Positieve posities (na saldering) ultimo van het verslagjaar worden gepresenteerd onder derivaten. Negatieve posities (na saldering) ultimo van het verslagjaar worden gepresenteerd onder verplichtingen uit hoofde van de beleggingen. Onder deze laatste post zijn ook creditposities uit hoofde van credit support annexen (CSA) verantwoord. CSA-contracten hebben betrekking op derivatencontracten. De openstaande vorderingen en verplichtingen van de derivatencontracten worden maandelijks per tegenpartij gesaldeerd. Bij een saldo boven de contractueel vastgestelde grens, wordt er onderpand gestort c.q. ontvangen van de tegenpartij.

Overige beleggingen

De overige beleggingen worden gewaardeerd tegen netto vermogenswaarde, zijnde een benadering van de marktwaarde. Bij afwezigheid van een opgave per jaarultimo van de fondsmanager zal Mn Services een gefundeerde inschatting maken op basis van marktanalyse.

Securities lending

In de portefeuille van het fonds vindt geen securities lending (= het tegen vergoeding uitlenen van aandelen) plaats.

3.4.2.6 Beleggingen voor risico deelnemers

Beleggingen voor risico pensioenfonds en voor risico deelnemers worden op dezelfde wijze gewaardeerd.

3.4.2.7 Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

Uitgaande herverzekeringspremies worden verantwoord in de periode waarop de herverzekeringsbetrekking heeft. Vorderingen uit herverzekeringscontracten op risicobasis worden verantwoord op het moment dat de verzekerde gebeurtenis zich voordoet.

3.4.2.8 Materiële vaste activa

Vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de geschatte economische levensduur.

3.4.2.9 Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen zijn opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de nominale waarde. Vorderingen en overlopende activa worden onderscheiden van vorderingen in verband met beleggingstransacties. Vorderingen uit hoofde van beleggingstransacties zijn gepresenteerd onder de beleggingen.

3.4.2.10 Liquide middelen

Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas, banktegoeden en deposito's die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel met een looptijd korter dan twaalf maanden. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties zijn gepresenteerd onder de beleggingen.

3.4.2.11 Reserves

Reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds en overige technische voorzieningen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen.

De statutaire reserves en de overige wettelijke reserves die het pensioenfonds conform artikel 2:389 en artikel 2:390 BW vormt, blijken op grond van artikel 2:373 lid 1 BW afzonderlijk uit de balans.

Conform het bepaalde in artikel 146 Pensioenwet wordt geen herwaarderingsreserve aangehouden als bedoeld in artikel 2:390, lid 1 Burgerlijk Wetboek.

3.4.2.12 Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

De voorziening voor pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op marktwaarde. Die marktwaarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste schatting van toekomstige kasstromen, die samenhangen met de op de balansdatum onvoorwaardelijke* pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke

pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke indexatietoezeggingen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de marktrente. Bij de berekening van de pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Alle per balansdatum bestaande indexatiebesluiten zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen. Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van premies waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid. Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

- Marktrente: gebaseerd op rentetermijnstructuur zoals maandelijks gepubliceerd door DNB
- Overlevingstafels: landelijke tafel CBS prognosetafel
- Leeftijdsterugstelling: 2 jaar voor mannen, 1 jaar voor vrouwen
- Het nabestaandenpensioen wordt opgebouwd
- Kostenopslag ter grootte van 3% van de voorziening voor pensioenverplichtingen in verband met toekomstige excassokosten (kosten samenhangend met het uitkeren van pensioenen)

Ultimo boekjaar bedraagt de gewogen gemiddelde disconteringsvoet (= gemiddelde rente uit rentetermijnstructuur) afgerond 3,8% (2008: 3,6%).

De methode voor de berekening van de pensioenverplichtingen is zodanig toegepast dat er geen sprake is van een financieringsachterstand. De jaarlijks door de sponsor verschuldigde premie wordt voldaan binnen twee weken na een kwartaaleinde, met dien verstande dat de vierde kwartaalpremie in december wordt voldaan. De in rekening gebrachte premie wordt vastgesteld op basis van een schatting van de verschuldigde jaarpremie en is derhalve als een voorschotnota te beschouwen.

* Het onvoorwaardelijke karakter van de nominale aanspraken laat onverlet dat de aanspraken kunnen worden verminderd in het geval de maatregelen in het korte termijnherstelplan in onvoldoende herstel van de dekkingsgraad resulteren.

Overige technische voorzieningen

Hieronder worden voorzieningen opgenomen voor met de pensioenverplichtingen samenhangende risico's, voor zover niet opgenomen in de berekening van de pensioenvoorziening.

Voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers

De waardering van de voorziening voor risico van deelnemers wordt bepaald door de waardering van de tegenover deze voorziening aangehouden beleggingen.

3.4.2.13 Overige Passiva

De overige passiva zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

3.4.3 Grondslagen voor bepaling van het resultaat

3.4.3.1 Algemeen

De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorziening pensioenverplichtingen. Kosten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

3.4.3.2 Premiebijdragen (van werkgevers en werknemers)

Onder premiebijdragen van werkgevers en werknemers wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

3.4.3.3 Premiebijdragen risico deelnemers

Dit betreft ontvangen bijdragen voor deelnemers in het kader van de beschikbare premieregeling. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Hoewel de premies door de werkgevers rechtstreeks worden afgedragen aan de vermogensbeheerder, worden de premies door het fonds

verantwoord.

3.4.3.4 Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

Resultaatbepaling

De resultaten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde grondslagen van waardering. Kosten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Beleggingsopbrengsten

Onder beleggingsopbrengsten worden verantwoord:

- Dividenden, inclusief stockdividend
- Interest van alle beleggingen in vastrentende waarden en liquide middelen
- Gerealiseerde en ongerealiseerde resultaten

Kosten vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden de externe kosten verstaan.

Verrekening van kosten

Met de beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen e.d.

3.4.3.5 Beleggingsresultaten risico deelnemers

Op grond van de pensioenregeling voor het variabele inkomen heeft de deelnemer beleggingsvrijheid. Naast het beleggen van de premies in zogenoemde life cycle fondsen, kan de deelnemer ervoor kiezen een eigen portefeuille samen te stellen. Het beleggingsrisico ligt in beide situaties volledig bij de deelnemer.

3.4.3.6 Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen.

De pensioenuitkeringen zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben, behoudens incidentele nabetalingen over verstreken boekjaren.

3.4.3.7 Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

3.4.3.8 Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

Pensioenopbouw

Bij de pensioenopbouw zijn aanspraken en rechten over het boekjaar gewaardeerd naar het niveau dat zij op balansdatum hebben.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De interesttoevoeging wordt tegen de rekenrente primo berekend over de beginstand en de mutaties gedurende het jaar.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

De uit te keren pensioenen vallen vrij uit de voorziening pensioenverplichtingen samen met 3% van die uitkeringen ter dekking van excasso- en uitvoeringskosten.

Wijziging marktrente

Ultimo van het jaar wordt overgegaan naar de per die datum geldende rentetermijnstructuur, hetgeen een mutatie in de voorziening tot gevolg heeft. De bij de voorziening behorende gemiddelde marktrente is gestegen van naar 3,6% ultimo 2008 naar 3,8% ultimo 2009.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

De voorziening pensioenverplichtingen wijzigt door inkomende en uitgaande waardeoverdrachten.

Wijziging actuariële grondslagen of methoden

Bij de vaststelling van de technische voorziening wordt rekening gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen. De voorziening wordt vastgesteld op basis van de CBS-prognosetafels.

3.4.3.9 Mutatie pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

De mutatie pensioenverplichtingen voor risico deelnemers betreft de wijzigingen in de waarde van de technische voorziening voor risico deelnemers als gevolg van stortingen en rendementen.

3.4.3.10 Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen

De mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen betreft de wijzigingen in de waarde van het herverzekeringsdeel technische voorzieningen.

3.4.3.11 Saldo overdrachten van rechten

De post saldo overdracht van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen die als waardeoverdracht worden aangeduid.

3.4.3.12 Overige baten en lasten

Overige baten en lasten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

3.4.4 Toelichtingen balans actief**3.4.4.1 Beleggingen voor risico pensioenfonds**

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vast- rentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Stand per 1 januari 2008	0	76.785	197.110	0	15.000	288.895
Aankopen	6.830	31.996	871.244	528.056	20.824	1.458.950
Verkopen	-19	-67.424	-847.070	-515.566	-650	-1.430.791
Overige mutaties	0	0	17	3.748	-15.000	-11.235
Waardeontwikkeling	-844	-20.371	-5.481	6.823	-652	-20.463
Stand per 31 december 2008	5.967	20.986	215.820	23.061	19.523	285.357
Aankopen	958	6.000	37.937	6.569	50	51.514
Verkopen	-24	-3.647	-33.575	-13.446	-1.256	-51.948
Overige mutaties	0	0	-17	2.030	0	2.013
Waardeontwikkeling	-1.473	5.903	22.242	-5.990	898	21.580
Stand per 31 december 2009	5.428	29.242	242.407	12.224	19.215	308.516

Vastgoedbeleggingen	2009	2008
	€ 1.000	€ 1.000
Stand per 31 december	5.428	5.967
Aandelen	2009	2008
	€ 1.000	€ 1.000
Stand per 31 december	29.242	20.986
Vastrentende waarden	2009	2008
	€ 1.000	€ 1.000
Staatsobligaties	129.671	120.430
Inflatie Obligaties	42.295	38.795
Totaal Staatsobligaties	171.966	159.225
Emerging markets & hoogrentend	12.411	22.218
Overige credits en bedrijfsobligaties	36.800	27.085
Onderhandse leningen	3.230	2.292
Deposito's	18.000	5.000
Stand per 31 december	242.407	215.820

Derivaten	2009	2008
	€ 1.000	€ 1.000
Rentederivaten	12.217	19.802
Valutaderivaten	7	3.260
Stand per 31 december	12.224	23.062
Overige beleggingen	2009	2008
	€ 1.000	€ 1.000
Hedgefonds	13.161	13.339
Infrastructuur	6.054	6.184
Stand per 31 december	19.215	19.523
Vorderingen uit hoofde van beleggingen	2009	2008
	€ 1.000	€ 1.000
CSA Callgelden / onderpand derivaten	750	15.900
Nog af te wikkelen beleggingstransacties	924	0
Stand per 31 december	1.674	15.900
Liquide middelen voor beleggingen	2009	2008
	€ 1.000	€ 1.000
Stand per 31 december	259	220

3.4.4.2 Beleggingen voor risico deelnemers

Beleggingen voor risico deelnemers	2009	2008
	€ 1.000	€ 1.000
Stand per 1 januari	503	271
Inleg en stortingen Unisys	334	290
Inleg en stortingen pensioenfonds	22	0
Beleggingsresultaten risico deelnemers	94	-58
Stand per 31 december	953	503

De beleggingen voor risico deelnemers betreffen beleggingen waarbij het beleggingsrisico niet bij het pensioenfonds ligt.

3.4.4.3 Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

De herverzekerde pensioenverplichtingen betreffen aanspraken bij het Bedrijfspensioenfonds voor de Metaalindustrie.

3.4.4.4 Materiële vaste activa

De totale verkrijgingsprijs ad € 40K is volledig afgeschreven.

3.4.4.5 Overige vorderingen

	2009	2008
	€ 1.000	€ 1.000
Stand per 1 januari	459	365
Vordering op werkgevers	19.606	188
Vordering op Stichting SVVUUN	-7	-14
Vorderingen uit hoofde van intrest	-42	-80
Vorderingen uit hoofde van dividend belasting	0	0
Stand per 31 december	20.016	459

Alle overige vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar. Het bedrag in de 2009 kolom geeft het totaal mutatiebedrag aan ten opzichte van de ultimo 2008 stand. In de vordering op werkgevers is begrepen het bedrag dat Unisys Nederland in verband met de herstelbetaling nog is verschuldigd. Contractueel is Unisys Nederland dus gehouden om de aanvullende premie in het kalenderjaar waarin deze

is vastgesteld te voldoen. De vordering als zodanig noch de hoogte daarvan is door Unisys Nederland betwist. Unisys Nederland heeft alleen, met een verwijzing naar het wettelijke kader en in afwijking van de financieringsovereenkomst, de betalingstermijn ter discussie gesteld.

3.4.4.6 Liquide middelen

Banksaldi ultimo verslagjaar

	2009	2008
	€ 1.000	€ 1.000
Fortis Exploitatierkening	9.258	969
Fortis Depositerekening	0	2.200
Kasbank ING rekening	1.002	5.117
Stand per 31 december	10.260	8.286

In het bedrag op de Fortis Exploitatierkening is begrepen het bedrag (€ 9.100K), dat Unisys Nederland 30 december 2009 heeft voldaan in verband met de herstelbetaling.

3.4.5 Toelichting balans passief

3.4.5.1 Reserves

	Totaal
	€ 1.000
Stand per 1 januari 2008	50.833
Bestemming saldo van baten en lasten 2008	-71.088
Overige mutaties: stelselwijziging 2008	0
Stand per 31 december 2008	-20.255
Bestemming saldo van baten en lasten 2009	41.243
Stand per 31 december 2009	20.988

Solvabiliteit en dekkingsgraad

	2009	2008
	€ 1.000	€ 1.000
Minimaal vereist eigen vermogen	12.365	11.989
Vereist eigen vermogen	27.558	28.138
Dekkingsgraad per 31 december	106,9%	93%
	2009	2008
	€ 1.000	€ 1.000
Aanwezige solvabiliteit	*) 20.988	-20.255
Minimaal vereist eigen vermogen	12.365	11.989
Dekkingspositie	8.623	-32.244

De buffers worden door het pensioenfonds berekend met behulp van de standaardmethode. Hierbij wordt voor de samenstelling van de beleggingen uitgegaan van de feitelijke asset mix in de evenwichtssituatie.

*) Wordt geabstraheerd van de vordering op de werkgevers, dan daalt de aanwezige solvabiliteit met € 19.914K en komt de dekkingspositie uit op € -11.291K.

Op 23 maart 2009 heeft het bestuur het korte en lange termijnherstelplan bij DNB ingediend. Wat betreft de bijstortingsverplichting van Unisys Nederland constateerde DNB dat het herstelplan onvoldoende concreet en haalbaar was, vanwege het ontbreken van de concrete afspraken over een betalingsregeling. Nadat het herstelplan was aangevuld met incassobeleid, heeft DNB op 16 oktober 2009 de goedkeurende beschikking bij het herstelplan afgegeven. SPUN dient DNB gedurende de looptijd van het korte termijnherstelplan maandelijks te informeren over de uitvoering van het incassobeleid. Deze verplichting bestaat naast de maandelijks opgevoerde dekkingsgraad. Tevens dienen ingrijpende wijzigingen in de samenstelling van de technische voorzieningen en de samenstelling, omvang en waarde van de beleggingen onverwijld te worden gemeld.

3.4.5.2 Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

	2009	2008
	Totaal	Totaal
	€ 1.000	€ 1.000
Stand per 1 januari	292.723	239.567
Cumulatief effect stelselwijziging	0	0
Stand per 1 januari na stelselwijziging	292.723	239.567
Bij:		
– Toevoeging pensioenopbouw	5.573	4.633
– Indexering en overige toeslagen	0	0
– Rentetoevoeging	7.444	11.323
– Wijziging marktrente	-6.979	45.583
– Wijziging actuariële grondslagen	12.937	0
– Overige mutaties	167	139
Af:		
– Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-9.461	-8.560
– Mutatie overdrachten van rechten	0	-499
– Resultaat op kanssystemen	750	-49
– Overige mutaties	-966	586
Stand per 31 december	302.188	292.723

De voorziening voor pensioenverplichtingen is naar categorieën van deelnemers als volgt samengesteld:

	2009		2008	
	€ 1.000	Aantallen	€ 1.000	Aantallen
Actieven	95.157	427	105.245	461
Pensioengerechtigden	123.773	864	107.906	1.003
Gewezen deelnemers	83.258	1.637	79.561	1.763
Voorziening RJ 271 Eigen Personeel *)	0	0	11	0
Stand per 31 december	302.188	2.928	292.723	3.227

*

*) In de Voorziening van de Actieven is ook de voorziening verwerkt van het Eigen Personeel van de Stichting conform Richtlijn RJ271. De medewerkers van het Pensioenfonds nemen deel aan de regelingen die het fonds uitvoert.

3.4.5.3 Voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers

	2009	2008
	€ 1.000	€ 1.000
Stand per 1 januari	503	271
Premiestortingen	356	290
Waardemutaties beleggingen voor risico deelnemers	94	-58
Stand per 31 december	953	503

3.4.5.4 Schulden uit hoofde van beleggingen

	2009	2008
	€ 1.000	€ 1.000
CSA Callgelden / onderpand derivaten	10.000	18.970
Nog af te wikkelen derivatentransacties	822	12.554
Negatieve derivatenwaarde	5.425	3.399
Stand per 31 december	16.247	34.923

3.4.5.5 Overige schulden en overlopende passiva

	2009	2008
	€ 1.000	€ 1.000
Verzekeringsmaatschappijen	412	2.092
Crediteuren	355	26
Belastingdienst: afdrachten december 2008	226	214
Voorziening WAO Winstdeling	86	86
Advies-, Controle- en Huisvestingskosten	177	369
Overige schulden overlopende passiva	46	44
Stand per 31 december	1.302	2.831

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

3.4.6 Risicobeheer en Derivaten

In het bestuursverslag is opgenomen het beleid van SPUN ten aanzien van de risico's en de daarop betrekking hebbende beheersmaatregelen. De kwantitatieve en kwalitatieve toelichting op de actuele posities is in de jaarrekening opgenomen.

Het vermogensbeheer is ingekaderd doordat rekening wordt gehouden met a) het beperken van de kans op een (te) lage dekkingsgraad en b) het beperken van de kans op het niet tijdig kunnen herstellen uit een tekortsituatie. Een belangrijk sturingsinstrument in dat verband is het risicobudget. Het door het bestuur vastgestelde risicobudget speelt een belangrijke rol bij de beheersing van beleggingsrisico's. Dat risicobudget wordt vertaald naar een tracking error. De tracking error is de maatstaf voor de mogelijke afwijking tussen het rendement van een beleggingsportefeuille en de waarde(ontwikkeling) van de verplichtingen. Op basis van de ALM studie zou een tracking error van 7,5% acceptabel zijn. Het bestuur heeft besloten voor 2009 uit te gaan van een tracking error van 6%, waaruit de gematigde risicoacceptatie van het bestuur blijkt. De lagere tracking error is mede ingegeven door de actuele stand van de dekkingsgraad in vergelijking met de dekkingsgraad ten tijde van de ALM studie (een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen, van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's). Mn Services rapporteert maandelijks de tracking error. In 2009 is de 6% norm op geen enkel moment overschreden.

De tracking error is tevens een maatstaf voor de vermogensbeheerder voor het nemen van beleggingsrisico's. SPUN maakt onderscheid tussen een zogenoemde return- en een matchingportefeuille. Binnen de returnportefeuille wordt per beleggingscategorie een weging aangegeven en zijn bandbreedtes vastgelegd, die naar inzicht van de externe vermogensbeheerder benut kunnen worden. De richtlijnen zijn gericht op het beheersen van de beleggingsrisico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten.

3.4.6.1 Solvabiliteitsrisico

De belangrijkste doelstelling van SPUN is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren daarvan wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de beleggingen enerzijds en de marktwaarde van de pensioenverplichtingen anderzijds. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen, als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd.

Onder het FTK-regime wordt het vereist eigen vermogen zodanig vastgesteld dat met de wettelijke zekerheidsmaatstaf van 97,5% wordt voorkomen dat een pensioenfonds binnen drie jaar over minder middelen beschikt dan de technische voorziening. Voor de berekening van de solvabiliteitstoets hanteert SPUN het standaardmodel van DNB. Voor de bepaling van de uitkomst van de solvabiliteitstoets is onder meer van belang hoe de beleggingen feitelijk zijn verdeeld over de verschillende beleggingscategorieën. De toetswaarde solvabiliteit wordt zodanig vastgesteld dat de effecten kunnen worden opgevangen van onmiddellijke veranderingen in de risicofactoren, zoals opgenomen in de Pensioenwet. Het vereist eigen vermogen op basis van de feitelijke beleggingsmix bedraagt op 31 december 2009 € 28.808K. De op basis hiervan berekende dekkingsgraad komt uit op 106,9%.

Gedurende het boekjaar was sprake van een dekkingstekort, dat wil zeggen de dekkingsgraad van het fonds lag beneden het wettelijke vereiste minimum van 104,1%. Wanneer de vordering op de werkgevers wordt meegeteld en de verhoging van de voorziening pensioenverplichtingen wegens de toename van de

levensverwachting anderzijds, komt de dekkingsgraad per ultimo 2009 uit op 106,9%. De dekkingsgraad blijft daarmee nog wel beneden het vereist eigen vermogen van circa 110% (= reservetekort). Het FTK verlangt dat SPUN binnen 15 jaar nadat het reservetekort is ontstaan weer over het vereist eigen vermogen beschikt. De in verband met het herstelplan begin 2009 opgestelde continuïteitsanalyse laat zien dat de beleggingsportefeuille voldoende 'herstelkracht' bevat om aan die wettelijke eis tegemoet te komen.

Onderstaande tabel geeft een prognose van de ontwikkeling van de dekkingsgraad weer zoals die is opgenomen in het herstelplan.

Jaar	DGR Primo	Premie	Uitkering	Toeslag	Rente	Rendement	Overig	DGR Ultimo
2008								92,3
2009	92,3	11,8	-0,3	0,0	0,0	2,4	1,2	107,3
2010	107,3	0,1	0,3	0,0	0,0	2,5	-0,1	110,1
2011	110,1	0,0	0,5	-1,5	0,0	1,8	-0,1	110,7
2012	110,7	0,0	0,6	-1,5	0,0	1,7	0,2	111,6
2013	111,6	0,1	0,6	-1,6	0,0	1,5	0,0	112,3
2018	116,8	0,2	1,1	-1,7	0,5	1,3	-0,2	117,9
2023	124,6	0,2	1,9	-1,9	0,5	1,4	-0,1	126,6

De tabel laat zien de impact van verschillende factoren op de ontwikkeling van de dekkingsgraad (DGR), gegeven het in maart 2009 ingediende korte en lange termijn herstelplan. Volgens dat plan draagt de aanvullende premiebetaling door Unisys (zie hierna) voor 11,8% punt bij aan de verbetering van de dekkingsgraad. Uit de tabel blijkt dat SPUN binnen 15 jaar over het vereist eigen vermogen (dekkingsgraad 110%) beschikt. De beleggingsportefeuille van SPUN bevat voldoende herstelkracht.

Uit de tabel blijkt verder dat SPUN binnen 3 jaar nadat het dekkingstekort is ontstaan weer over het minimaal vereist eigen vermogen (dekkingsgraad 104,1%) beschikt. Op 23 maart 2009 heeft het bestuur het korte (en lange) termijnherstelplan bij DNB ingediend. Op grond van haar discretionaire bevoegdheid heeft het bestuur besloten over 2009 en 2010 de ingegane en de opgebouwde aanspraken van gewezen deelnemers niet te indexeren. De tweede herstelmaatregel is het invoeren van de contractuele bepaling op grond waarvan Unisys Nederland tot de betaling van een aanvullende premie is gehouden bij vermogenstekorten. De aanvullende premiestorting ten laste van Unisys Nederland is door het bestuur vastgesteld op een bedrag van ca. € 32,2 mln. Op 30 december 2009 is een betaling van € 9,1 mln. van Unisys Nederland ontvangen. In augustus was al 10% van de oorspronkelijke vordering, een bedrag ter grootte van € 3,2 mln., overgeboekt. Per saldo heeft SPUN nog een vordering van circa € 20 mln. op de werkgevers.

Contractueel is Unisys Nederland gehouden om de aanvullende premie in het kalenderjaar waarin deze is vastgesteld te voldoen. De vordering als zodanig noch de hoogte daarvan is door Unisys Nederland betwist. Unisys Nederland heeft alleen, met een verwijzing naar het wettelijke kader en in afwijking van de financieringsovereenkomst, de betalingstermijn ter discussie gesteld. Het SPUN bestuur heeft zich na een grondige analyse van het overgedragen cijfermateriaal, met ondersteuning van een externe accountant, bereid getoond om te komen tot een betalingsregeling. Uit de analyse bleek niet dat Unisys Nederland de vordering niet zou kunnen voldoen. Anderzijds waren er voldoende indicatoren om te komen tot een minnelijke regeling. Daar is in het verslagjaar echter geen overeenstemming over bereikt.

Het korte termijnherstelplan blijft ook in 2010 van kracht. Eerst wanneer gedurende drie kwartalen geen sprake meer is van een dekkingstekort, komt de grondslag onder het korte termijnherstelplan te vervallen.

3.4.6.2 Marktrisico

Het marktrisico is het risico van waardewijzigingen van vermogenstitels door ontwikkelingen op de financiële markten. Het marktrisico als zodanig is door SPUN niet beïnvloedbaar. Het marktrisico kan wel worden gemitigeerd, onder andere door diversificatie.

Diversificatie heeft ten doel het spreiden van het vermogen over verschillende financiële instrumenten, door geografische spreiding en door spreiding over sectoren. Door aan meerdere fondsmanagers een mandaat te verstrekken, waarbij die managers worden geselecteerd op basis van het hanteren afwijkende marktstrategieën wordt eveneens bijgedragen aan de diversificatiedoelstelling. In aanvulling hierop is het marktrisico gehedged door het gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten).

De aandelenbeleggingen per jaarultimo kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Belang in categorie aandelen 31/12/2009	31/12/2009 € 1.000	31/12/2008 € 1.000
Aandelenfonds Europa	28 %	8.277	4.858
Aandelenfonds Noord-Amerika	26 %	7.561	6.330
Aandelenfonds Verre Oosten	14 %	4.154	3.339
Aandelenfonds Emerging Markets	23 %	6.724	2.499
Global Tactische Asset Allocatie	9 %	2.526	3.960
Totaal	100%	29.242	20.986

Spreading van de aandelen naar sectoren is als volgt:

Sector	31/12/2009 € 1.000	31/12/2008 € 1.000
Financiële instellingen	5.757	3.366
Handel- en industriële bedrijven	9.704	6.305
Transport	801	539
Energie	2.793	1.643
Technologie	2.938	1.735
Overige	7.248	7.398
Totaal	29.242	20.986

Het indirect onroerend goed wordt volledig in Europa belegd.

3.4.6.3 Valutarisico

SPUN wil met de beleggingen alleen risico lopen als daar een verwacht rendement tegenover staat. Risico's vanwege schommelingen in valutakoersen horen daar niet bij. Het pensioenfonds dekt daarom een aanzienlijk deel van de beleggingsportefeuille, dat buiten de euro wordt belegd (US dollar, Britse pond en Japanse yen) af. Relatief geringe posities, zoals in de Zwitserse Frank, worden niet afgedekt.

	31/12/2009 € 1.000 voor derivaten	31/12/2009 € 1.000 derivaten	31/12/2009 € 1.000 na derivaten	31/12/2009 € 1.000 Reële waarde
EUR	226.178	48.198	274.376	-
USD	45.745	- 39.679	6.066	- 206
GBP	5.984	- 6.458	- 474	- 40
JPY	2.599	- 2.061	538	7
Overige	13.697	-	13.697	-
	294.203	0	294.203	- 239

	31/12/2008 € 1.000 voor derivaten	31/12/2008 € 1.000 derivaten	31/12/2008 € 1.000 na derivaten	31/12/2008 € 1.000 Reële waarde
EUR	185.329	66.785	252.114	-
USD	46.466	- 43.203	3.263	2.454
GBP	24.212	- 21.340	2.872	738
JPY	2.507	- 2.242	265	19
Overige	8.040	-	8.040	-
	266.554	0	266.554	3.211

Koerstabel:

	31/12/2009 slotkoers	31/12/2008 slotkoers
USD/EUR	1.43475	1.39005
GBP/EUR	0.8845	0.96685
JPY/EUR	133.56805	126.00800

3.4.6.4 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarde van vastrentende beleggingen en de pensioenverplichtingen veranderen als gevolg van veranderingen in de marktrente. De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is een maatstaf voor de gewogen gemiddelde resterende looptijd van de kasstromen.

Duration vastrentende waarde	Duration (jaar)
Beleggingen exclusief rentederivaten	5.0
Rentederivaten	4.2
Beleggingen inclusief rentederivaten	9.2
Duration pensioenverplichtingen	14.1

Op de balansdatum is de duration van de beleggingen korter dan van de verplichtingen. Er is derhalve sprake van een duration mismatch. Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen: de dekkingsgraad zal stijgen. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Zoals vermeld onder 2.7.4.2. is het beleid van het fonds erop gericht om het renterisico te verminderen, via het verkleinen van de duration mismatch.

De totale nominale renteaftdekking, in de vorm van obligaties, hoogrentende waarden en inflatie obligaties en renteswaps bedraagt zo'n 72% van de totale portefeuille.

3.4.6.5 Kredietrisico

Het pensioenfonds loopt een kredietrisico op beleggingen en vorderingen op tegenpartijen. Kredietrisico is het risico van financiële verliezen als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het pensioenfonds (potentiële) vorderingen heeft. Voor het pensioenfonds betreft dit vooral de beleggingen in obligaties en leningen.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van het kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten. Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau (van alle posities die een tegenpartij heeft jegens het fonds) en het vragen van extra zekerheden, zoals onderpand. Het settlementrisico wordt verder beperkt doordat de vermogensbeheerder namens het fonds belegd in voldoende geregleerde markten.

De samenstelling van de vastrentende waarde kan als volgt worden samengevat:

	31/12/2009 € 1.000	31/12/2009 duration	31/12/2009 Credit spread	31/12/2008 € 1.000
Europese obligaties	129.671	6.1	0.3	145.859
Inflatie gerelateerde obl.	42.295	14.3	0.8	38.795
Emerging markets obl.	12.411	6.1	2.9	13.366
Hoogrentend US obl.	8.235	4.3	6.4	8.672
Bedrijfsobligaties	27.835	4.0	1.4	-
Bedrijfsobligaties ABS	730	0.2	4.7	1.835
Bankleningen	3.230	3.9	8.2	2.293
Deposito's	18.000	-		5.000
Totaal	242.407			215.820

De Europese obligaties zijn uitgegeven door landen en het bedrijfsleven. De obligaties kunnen luiden in verschillende Europese valuta.

De inflatie gerelateerde obligaties zijn uitgegeven door landen. De obligaties luiden in euro's.

De hoogrentende portefeuille bestaat uit obligaties uitgegeven door bedrijven. Het gaat hier om een markt van bedrijfsobligaties met een creditrating lager dan of gelijk aan BB.

De verdeling van de vastrentende waarden naar credit rating is als volgt:

	31/12/2009	31/12/2008
AAA	38%	45%
AA	7%	8%
A	36%	28%
BBB	5%	8%
>BBB	7%	7%
Geen rating	7%	4%
Totaal	100%	100,0%

Langlopende Europese obligaties betreffen voornamelijk obligaties uitgegeven door Oostenrijk (rating AAA), Frankrijk (AAA), Duitsland (AAA), Spanje (AA) en Nederland (AAA).

De inflatie-linked obligaties zijn uitgegeven door Frankrijk (AAA), Griekenland (BBB) en Italië (A). De emerging markets obligaties zijn uitgegeven door landen in opkomende regio's zoals Latijns Amerika, Azië en Pacific.

3.4.6.6 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Het risico wordt beheerst door voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities.

Verder kan het risico worden beperkt door het aandeel illiquide beleggingen (in relatie tot het totaal) te beperken. Dat is in onderstaande tabel weergegeven

	31-12-2009 totaal € 1.000	31-12-2009 illiquide € 1.000	31-12-2009 illiquide %	31-12-2008 illiquide %
Vastrentende waarden	242.407	3.231	1	1
Zakelijke waarden	53.885	24.643	46	55
Overig	12.224	0	0	0
Totaal	308.516	27.874	9	9

Een andere dimensie van het liquiditeitsrisico betreft de verhouding tussen de uitgaven van het pensioenfonds en de inkomsten. Tot de uitgaven worden gerekend de pensioenuitkeringen en uitvoeringskosten, de inkomsten bestaan vooral uit de premie-inkomsten.

In het verslagjaar overtreffen de uitgaven de inkomsten:

	2009 € 1.000	2008 € 1.000
Uitkeringen	9.380	8.598
Uitvoeringskosten	1.073	1.440
Totaal uitgaven	10.453	10.038
Totaal inkomsten *)	9.714	9.737
Verschil	- 739	- 301

Vanwege de prognose dat het negatieve verschil een structureel karakter heeft, wordt de kaspositie voortdurend bewaakt. Daarnaast is het fonds in overleg met de vermogensbeheerder over de meest effectieve wijze waarop in voorkomende gevallen de beleggingsportefeuille gedeeltelijk kan worden geliquideerd, opdat het fonds over voldoende liquide middelen kan beschikken.

*) De eerste aanvullende premie is in dit overzicht buiten beschouwing gelaten.

3.4.6.7 Verzekeringstechnische risico's (actuariële risico's)

De actuariële risico's zijn het langleven-, overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico. Het belangrijkste actuariële risico is het langlevenrisico (het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld werd bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen). Als gevolg hiervan kan de vermogensopbouw van de pensioenen niet toereikend zijn voor de toekomstige uitkering van de pensioenen. Door toepassing van de CBS prognosetafel (opslag) is rekening gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen. De toegenomen levensverwachting is daarmee op adequate wijze verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds onvoldoende voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het fonds heeft het overlijdensrisico verzekerd.

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen ('schadereserve'). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het fonds heeft het arbeidsongeschiktheidsrisico verzekerd.

De herverzekeringsovereenkomst vervalt per 31 december in 2009. Met de herverzekeraar is resultaatdeling overeengekomen, welke na afloop van het contract wordt vastgesteld. Deze winstdeling is afhankelijk van de schades die in de contactjaren 2007, 2008 en 2009 zijn gemeld bij de herverzekeraar en tot een uitkering hebben geleid. Wat betreft de schades 2009 geldt een uitlooprisico van 2 jaar, het betreft de deelnemers die op einde contractdatum ziek waren gemeld en in beginsel na 2 jaar recht hebben op een uitkering ingevolge de Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen. Daarboven is sprake van een mogelijk aandeel in een internationale winstpool, welke de herverzekeraar met Unisys Corporation is overeengekomen. Of de winstdelingsregeling daadwerkelijk tot een uitkering leidt, is ten tijde van het opmaken van de jaarrekening onduidelijk, de omvang van het winstaandeel is niet te becijferen.

Per 1 januari 2010 is een nieuwe herverzekeringsovereenkomst gesloten.

3.4.6.8 Concentratierisico

Grote posten kunnen leiden tot concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden opgeteld. In het algemeen geldt dat concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt.

Concentratierisico's kunnen echter ook optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. Zo worden inflatie gerelateerde obligaties slechts door enkele Europese landen uitgegeven.

Concentratierisico (beleggingen groter dan 5% van het fondsvermogen)

Tegenpartij	31/12/2009 Reële waarde € 1.000	31/12/2009 % van het fondsvermogen
Italiaanse staat	49.312	16,8%
Franse staat	43.182	14,7%
Duitse staat	23.660	8,0%

Voor het overige bevat de portefeuille van SPUN geen concentratierisico.

Overige niet-financiële risico's

3.4.6.9 Operationeel risico

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur.

Ten aanzien van de uitbestede werkzaamheden zijn verbeterlagen gerealiseerd. Van dienstverleners wordt verlangd dat zij documenten overleggen, waaruit blijkt in welke mate hun interne processen met waarborg zijn omgeven. Met het oog daarop wordt van Mn Services een SAS 70-verklaring verlangd. De verklaring over 2009 is verkregen. Die verklaring bevat geen bijzonderheden. Hetzelfde geldt door de SAS 70-verklaring van ABN AMRO betreffende het vermogensbeheer van de beschikbare premiegelden. De verklaring 2008 is ontvangen, die van 2009 is ten tijde van het opstellen van dit verslag nog niet toegezonden. Actuera BV, de serviceprovider voor het pensioenadministratiesysteem, heeft met het oog op de verantwoording van de waarborgen rondom de interne processen een zogenoemde Third Party Mededeling toegezonden. Deze bevat geen bijzonderheden. Exact BV levert de software omgeving van de financiële administratie. Exact heeft geen SAS 70-verklaring of vergelijkbaar document beschikbaar gesteld.

Ook in 2009 zijn weer verbeteringen aangebracht in administratieve organisatie van SPUN. Zo is onder meer de procedure gewijzigd rondom het uitkeren van de pensioenen, zijn verbeteringen aangebracht in het administratieve systeem en het aantal checks op juistheid en volledigheid van de geadmistreerde gegevens uitgebreid. Binnen het pensioenbureau is verder sprake van functiescheiding (vier-ogen-principe) met autorisaties in het betalingsverkeer.

Een belangrijk aandachtspunt voor het bestuur blijft de kwetsbaarheid van een uitvoeringsorganisatie met een relatief geringe personeelsbezetting. De insteek is dat de (administratieve) processen doorgang kunnen vinden bij uitval van medewerkers. Gewerkt wordt aan de beschrijving van de administratieve processen, opdat opvolging relatief eenvoudig is. Voor zover mogelijk moet ook opvangmogelijkheid in personele zin vooraf zijn geborgd. Daartoe worden afspraken gemaakt met externe partijen.

3.4.7 Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

3.4.7.1 Claim op Nationale Nederland uit hoofde van herverzekeringsovereenkomst.

In het jaar 2009 zijn aan Nationale Nederlanden een aantal schadegevallen gemeld. De uitkeringen uit hoofde van de herverzekeringsovereenkomst dienen door de herverzekeraar nog te worden vastgesteld. De herverzekeringsovereenkomst die op 31 december 2009 eindigde, kende een winstdelingregeling. De omvang van de winstdeling wordt vastgesteld na het einde van de contractduur. In verband met de afwikkeling van de gemelde schades en contractuele afspraken over een participatie van het pensioenfonds in een winstdelingsregeling, uit hoofde van een verzekeringsovereenkomst dat Unisys Corporation heeft gesloten met Nationale Nederlanden, is niet bekend of de winstdelingsregeling een bate voor het pensioenfonds oplevert.

3.4.8 Verbonden partijen

3.4.8.1 Transacties met bestuurders

De bestuurders van de Stichting zijn onbezoldigd. De Stichting heeft geen leningen verstrekt aan de (voormalige) bestuurders. Ook heeft de Stichting geen vorderingen op de (voormalige) bestuurders.

3.4.8.2 Overige transacties met verbonden partijen

Voor wat betreft de financiering van de pensioenaanspraken – uitkeringen en de uitvoering van de pensioenregeling is het volgende relevant:

Begin 2008 heeft het bestuur aan de aangesloten werkgevers een voorstel gedaan voor de migratie van de financieringsovereenkomsten naar uitvoeringsovereenkomsten. Per ultimo van het kalenderjaar 2009 waren nog geen overeenkomsten gesloten. Het financieringsarrangement zoals vastgelegd in de financieringsovereenkomst is daarom nog maatgevend voor de relatie tussen fonds en werkgevers. Deze financieringsovereenkomst vormt ook de basis voor de ABTN.

In het laatste kwartaal van 2009 zijn gesprekken gestart tussen SPUN en Unisys Nederland om te komen tot nieuwe afspraken met betrekking tot de financiering van de huidige pensioenregeling en de binnen afzienbare tijd te introduceren nieuwe regeling, inclusief de financiering van de indexatie en de uitvoering van de pensioenregelingen door SPUN. Deze afspraken moeten uitmonden in een uitvoeringsovereenkomst ter vervanging van de vigerende financieringsovereenkomst.

Zoals elders in dit verslag is opgenomen heeft het fonds een vordering op de werkgevers van circa € 20 mln. Het bestuur is van mening dat die vordering op de nominale waarde kan worden gewaardeerd.

3.4.9 Toelichting baten en lasten

3.4.9.1 Premiebijdragen (van werkgever en werknemers)

	2009	2008
	€ 1.000	€ 1.000
Werkgeversdeel	41.012	8.770
Werknemersdeel	940	967
Totaal	41.952	9.737

De premiebijdragen van de werkgever bedragen in totaal 30 % van de loonsom (2008: 30 %) en is exclusief de eerste aanvullende premie.

De kostendekkende, gedempte en feitelijke premies zijn als volgt (cf. art. 130 PW):

	2009	2008
	€ 1.000	€ 1.000
Kostendekkende premie	7.990	8.787
Feitelijke premie	41.952	9.737
Gedempte premie	7.503	9.696

De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate verantwoord. De feitelijke premie is als volgt samengesteld:

Specificatie feitelijke premie

	2009	2008
	€ 1.000	€ 1.000
Actuarieel benodigd	5.573	4.633
Spaarbijdragen voor risico deelnemer	356	290
Opslag in stand houden vereist vermogen	34.616	2.025
Opslag voor uitvoeringskosten	608	546
Premies herverzekering	799	774
Actuarieel benodigd ten behoeve van toeslagverlening	0	1.469
Totaal	41.952	9.737

Bij de bepaling van de aan het boekjaar toe te rekenen premie is rekening gehouden met verleende premiekortingen en/of premieopslagen. In het boekjaar is geen korting verstrekt.

Opbouw feitelijke premie

	2009
	€ 1.000
Nominale premie	7.506
Bijdragen van Derden	116
2e Aanvullende premie	2.092
1e Aanvullende premie	32.238
Totaal	41.952

3.4.9.2 Premiebijdragen voor risico deelnemers

De premiebijdrage risico deelnemers is onderdeel van de premiebijdragen die in het voorgaande hoofdstuk zijn verbijzonderd.

	2009	2008
	€ 1.000	€ 1.000
Werkgeversdeel	244	218
Werknemersdeel	90	72
Totaal	334	290

3.4.9.3 Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten vermogens- beheer	Totaal
	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
2009				
Vastgoedbeleggingen	0	-1.473	0	-1.473
Aandelen	5	5.903	0	5.908
Vastrentende waarden	93	22.242	0	22.335
Overige beleggingen	68	108	0	176
Derivaten	4	-5.990	0	-5.986
Kosten vermogensbeheer	0	0	-587	-587
Totaal	170	20.790	-587	20.373

3.4.9.4 Beleggingsresultaten risico deelnemers

Type belegging	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten vermogens- beheer	Totaal
	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
2009				
Overige beleggingen	94	0	0	94
Kosten vermogensbeheer	0	0	0	0
Totaal	94	0	0	94

3.4.9.5 Overige baten

	2009	2008
	€ 1.000	€ 1.000
Diverse baten uit vorig boekjaar	0	25
Restitutie St. FVP	0	741
Overig	0	12
Totaal	0	778

3.4.9.6 Pensioenuitkeringen

	2009	2008
	€ 1.000	€ 1.000
Ouderdomspensioen	7.318	6.703
Nabestaandenpensioen	1.640	1.574
Arbeidsongeschiktheidspensioen	406	311
Afkopen	16	10
Totaal	9.380	8.598

De post afkopen betreft de afkoop van pensioenen die lager zijn dan € 417,74 per jaar (de afkoopgrens) overeenkomstig het geen daarover in de Pensioenwet is bepaald.

3.4.9.7 Pensioenuitvoeringskosten

	2009	2008
	€ 1.000	€ 1.000
Bestuurskosten	45	29
Salariskosten incl. overige kosten personeel	310	400
Sociale lasten	40	22
Administratiekostenvergoeding	177	157
Afschrijvingskosten	0	10

Controle- en advieskosten	515	379
Contributies en bijdragen	20	26
Communicatie & Website	22	85
Abonnementen	3	5
Drukwerk/Kantoorbenodigdheden	14	6
Projecten	0	261
Huisvesting en IT *	-77	50
Overig	4	10
Totaal	1.073	1.440

*) Over de jaren 2006 tot met 2009 zijn bedragen gereserveerde voor huisvesting en IT. De kosten voor de jaren 2006 en 2007 zijn door Unisys Nederland kwijtgescholden.

In controle- en advieskosten zijn de volgende honoraria van Pricewaterhouse Coopers Accountants N.V. opgenomen:

	2009	2008
	€ 1.000	€ 1.000
Onderzoek van de jaarrekening	93	83
Andere controleopdrachten	24	14
Totaal	117	97

3.4.9.8 Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariële berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling en een toevoeging in verband met kosten en de risicopremie van het fonds. Totaal bedrag is € 5.740 K

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen zijn opgerent met 2,544% (2008: 4,696%), zijnde € 7.444 (2008: € 11.323). De rentetoevoeging is gelijk aan de 1-jaarsrente die afgeleid kan worden uit de rentetermijnstructuur ultimo het voorafgaande boekjaar.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Vooraf wordt een actuariële berekening gemaakt van de toekomstige pensioenuitvoeringskosten (met name excassokosten) en pensioenuitkeringen die in de voorziening pensioenverplichtingen worden opgenomen. Deze post betreft de vrijval ten behoeve van de financiering van de kosten en uitkeringen van het verslagjaar.

Wijziging markrente

In de post Wijziging rentetermijnstructuur is het effect op de voorziening opgenomen van de wijziging van de termijnstructuur ultimo 2009. De rentetermijnstructuur ultimo 2008 kwam voor de verplichtingen van het pensioenfonds overeen met een gemiddelde rente van afgerond 3,6%. Ultimo 2009 bedroeg de gemiddelde rente uit de rentetermijnstructuur voor de verplichtingen van het pensioenfonds afgerond 3,8%.

3.4.9.9 Overige mutatie voorziening pensioenverplichtingen

	2009	2008
	€ 1.000	€ 1.000
Resultaat op kanssystemen:		
- Sterfte	120	-49
- Arbeidsongeschiktheid	630	0
Mutaties	-683	843
Totaal	67	794

3.4.9.10 Mutatie pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

	2009	2008
	€ 1.000	€ 1.000
Totale stortingen	356	290
Totaal rendement	94	-58
Totaal	450	232

3.4.9.11 Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen

De mutatie herverzekeringsdeel technische pensioenverplichtingen wordt berekend door de beginstand van de voorziening (ultimo 2008) af te trekken van de eindstand van de voorziening (ultimo 2009).

3.4.9.12 Saldo overdrachten van rechten

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

	2009	2008
	€ 1.000	€ 1.000
Inkomende waardeoverdrachten kasstroom	0	148
Toevoeging aan de voorziening pensioenverplichtingen	0	-90
Actuarieel resultaat inkomende waardeoverdrachten	0	58
Uitgaande waardeoverdrachten kasstroom	0	-626
Onttrekking aan de voorziening pensioenverplichtingen	0	589
Actuarieel resultaat uitgaande waardeoverdrachten	0	-37
Totaal resultaat	0	21

Schiphol-Rijk, 16 juni 2010

Het bestuur van de Stichting Pensioenfonds Unisys Nederland

Drs. J. de Raad
Voorzitter

J. Niezen
Secretaris

E. Nilsson

R.N. Topsvoort

W.J. Zwang

W.J.M. Hamers

G. Bruggeman

W. van der Gaag

3.5 Overige gegevens

3.5.1 Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten

De bestemming van het saldo van baten en lasten is vastgelegd in de ABTN. Het resultaat wordt toegevoegd aan de reserve.

3.5.2 Gebeurtenissen na balansdatum

3.5.2.1 Herstelplan: stand van zaken en overleg met Unisys Nederland

Op 22 januari 2010 heeft het SPUN bestuur haar advocaat de opdracht verstrekt een dagvaarding op te stellen, teneinde de betaling van de openstaande vordering op Unisys Nederland langs juridische weg af te dwingen. Het bestuur is daartoe overgegaan toen medio januari geen overeenstemming met Unisys Nederland was bereikt over een betalingsregeling van de aanvullende premiestorting. Het uit doen gaan van een dagvaarding is onderdeel van het incassobeleid zoals dat is opgenomen in het herstelplan. Die dagvaarding is ultimo maart 2010 verzonden naar Unisys Nederland. 19 april 2010 is de dagvaarding betekend bij de Rechtbank in Amsterdam. Het bedrag van de vordering bedraagt € 19.914.197.

Daarnaast heeft SPUN een evaluatie van het herstelplan bij de toezichthouder ingediend. Met de brief van 28 april 2010 maakte de toezichthouder kenbaar dat er geen bijzondere bevindingen zijn ten aanzien van de evaluatie.

Naast de formeel juridische benadering als hiervoor bedoeld voert SPUN overleg met Unisys Nederland over een betalingsregeling voor de herstelbetaling. Partijen hebben als intentie geformuleerd te komen tot een structurele oplossing voor de financiering van de huidige en de nieuwe pensioenregeling inclusief het toeslagenbeleid. Dit overleg heeft nog niet tot resultaten geleid.

Nadat met Unisys Nederland (nieuwe) financiële afspraken zijn gemaakt, kan de migratie van de financieringsovereenkomst naar een uitvoeringsovereenkomst weer worden geagendeerd.

3.5.2.2 Aanpassingen in de beleggingsportefeuille

Het beleggingsplan 2010 is door het bestuur goedgekeurd. Binnen de matchingportefeuille is besloten tot een verschuiving van inflatie gerelateerde obligaties naar langlopende staatsleningen. Achtergrond bij dit besluit is het grotere belang dat wordt gehecht aan de afdekking van het nominale renterisico (versus afdekking van het reële renterisico) in combinatie met de afgenomen rendementverwachtingen in de nabije toekomst voor inflatie gerelateerde obligaties. Binnen de return portefeuille krijgen de 'opkomende markten' in 2010 een hogere geweging vanwege de betere economische vooruitzichten in vergelijking met de Westerse economieën. Het risicobudget is ongewijzigd op 6% vastgesteld.

Daarnaast beraadt het bestuur zich over de consequenties van de ontwikkelingen op de financiële markten en dan met name de fiscale problemen in Griekenland en andere Zuid-Europese Landen. Het zeer hoge overheidstekort van Griekenland resulteerde in een officiële verlaging van de kredietstatus door de rating agencies. De rentes op de Griekse staatsobligaties liepen fors op. Daarnaast ontstond de angst dat de tucht van de markt zich tevens zou keren tegen andere fiscale 'probleemlanden' in de eurozone zoals Portugal, Ierland en Spanje. Deze rentestijging vormde een risico omdat Griekenland in het tweede kwartaal van 2010 ruim € 15 mld. aan staatsleningen moet herfinancieren.

In het weekend van 8 en 9 mei heeft de EU een steunplan gelanceerd dat de eurozone bezwijkt onder de schulden crisis. De EU lidstaten hebben garanties afgegeven voor EU-landen in financiële problemen. Daarnaast is de Europese Centrale Bank ertoe overgegaan staatsobligaties op te kopen. Om het goed functioneren van de markten te garanderen. Hoe deze maatregelen op de langere termijn uitwerken zal moeten worden afgewacht. Dat geldt ook voor de impact op de beleggingsportefeuille van SPUN. De exposure naar Griekse staatsobligaties bedraagt ca. 2% van de totale beleggingsportefeuille.

3.5.3 Accountantsverklaring

Accountantsverklaring is opgenomen in hoofdstuk 5.

4 Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds Unisys Nederland te Amsterdam is aan Hewitt Associates B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2009.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

In overeenstemming met de richtlijn "Samenwerking tussen accountant en actuaris ter zake van de controle van verantwoordingen van verzekeringsinstellingen" heeft de accountant van het pensioenfonds mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid en de volledigheid van de administratieve basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeelsvorming van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De door het pensioenfonds verstrekte administratieve basisgegevens en de bevindingen van de accountant ten aanzien hiervan zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt voor mijn beoordelingswerkzaamheden heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht:

- heb ik onder meer onderzocht of de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld, en
- heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Ik heb mij een oordeel gevormd over de waarschijnlijkheid waarmee het pensioenfonds de tot balansdatum aangegane verplichtingen kan nakomen, mede in aanmerking nemend het financieel beleid van het pensioenfonds.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar niet lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen. Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een reservetekort.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 (vereist eigen vermogen).

De vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Unisys Nederland is naar mijn mening niet voldoende, vanwege een reservetekort.

Rotterdam, 16 juni 2010

Hewitt Associates B.V.

Drs. A.G.M. den Hartogh AAG
verbonden aan Hewitt Associates B.V.

5 Accountantsverklaring

De accountantsverklaring is opgenomen op de volgende pagina.